

SESSION ORDINAIRE 2025-2026

17 JUILLET 2026

**PARLEMENT DE LA RÉGION
DE BRUXELLES-CAPITALE**

**COMMISSION D'ENQUÊTE
PARLEMENTAIRE**

sur les irrégularités au sein
du Foyer anderlechtois

AMENDEMENTS

après rapport

GEWONE ZITTING 2025-2026

17 JULI 2026

**BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT**

**PARLEMENTAIRE
ONDERZOEKSCOMMISSIE**

met betrekking tot de onregelmatigheden
bij de Anderlechtse Haard

AMENDEMENTEN

na verslag

Amendement n° 1

Amendement nr. 1

Zakia KHATTABI (Ecolo), Calvin SOIRESSE NJALL (Ecolo)

Remplacer l'intégralité de la proposition par ce qui suit:

**«Constats politiques sur l'installation
et le fonctionnement de la commission**

La commission d'enquête sur le Foyer anderlechtois trouve donc son origine dans une enquête de l'émission Pano, qui a mis en lumière des abus et soupçons de pratiques clientélistes impliquant notamment la présidence du Foyer. Des signalements anonymes envoyés à certains parlementaires ainsi que des articles de presse sur les dysfonctionnements au sein de cette société de logement existaient avant l'émission, et avaient déjà fait l'objet d'interpellations successives des Secrétaires d'État au logement. Face à la gravité des éléments relayés par le reportage, une majorité s'est dégagée pour que le Parlement se saisisse de l'affaire afin d'établir les faits et d'identifier les changements à imposer. Si l'enquête devait initialement porter sur le seul fonctionnement du Foyer anderlechtois, les travaux ont progressivement révélé des dysfonctionnements plus larges, de nature structurelle, qui interrogent l'ensemble du système de gouvernance et de contrôle du logement public.

Dès le départ, la commission d'enquête a été placée sous une contrainte politique plutôt que sous une exigence de vérité. Un calendrier irréaliste a été imposé, avec une échéance fixée au 21 juillet (soit 6 semaines de travail) alors même que l'ampleur des faits à examiner était connue. En comparaison, la commission d'enquête Samusocial qui fut l'unique expérience du genre au parlement bruxellois a duré 8 mois pour faire émerger des recommandations fortes et efficaces. La Commission d'enquête Foyer Anderlechtois a également fonctionné à l'envers, en commençant des auditions sans disposer des documents nécessaires à faire état de la situation et à alimenter les différentes auditions. L'engagement pris par le Bureau de la commission d'enquête de n'organiser les auditions que 48h après avoir reçu les documents nécessaires ne fut d'ailleurs pas respecté. Les auditions se sont enchaînées à un rythme effréné, parfois jusque tard dans la nuit pour reprendre dès le lendemain matin, tandis que les membres de la commission recevaient les documents essentiels au dernier moment, voire en pleine audition. Cette précipitation n'a jamais servi la recherche de la vérité, elle a surtout empêché le Parlement de travailler dans les conditions que mérite un exercice aussi exceptionnel.

Het geheel van het voorstel vervangen als volgt:

**«Politieke vaststellingen over de installatie en werking
van de commissie**

De onderzoekscommissie over de Anderlechtse Haard werd in het leven geroepen naar aanleiding van een reportage van het duidingsmagazine Pano, waarin aan het licht werd gebracht dat de voorzitter van de Haard zich zou hebben bezondigd aan wanpraktijken en vermoedelijk cliëntelisme. Al voor de bewuste uitzending waren er anonieme meldingen gestuurd naar enkele parlementsleden en waren er in de pers artikels verschenen over de wantoestanden bij de huisvestingsmaatschappij. De achtereenvolgende staatssecretarissen voor Huisvesting werden daarover meermaals aan de tand gevoeld. Gezien de ernst van de onthullingen in de reportage werd een meerderheid gevonden die overeenkwam dat het Parlement zich over de zaak diende laten buigen, zodat het de feiten kon vaststellen en kon bepalen wat er absoluut moet veranderen. Aanvankelijk was het de bedoeling om het onderzoek enkel toe te spitsen op de werking van de Anderlechtse Haard, maar gaandeweg kwamen tijdens de werkzaamheden nog ruimere en structurele tekortkomingen aan de oppervlakte, die vragen deden rijzen over het hele bestuurs- en controlesysteem van de openbare huisvestingssector.

De politieke druk op deze onderzoekscommissie was van bij het begin groter dan de eis dat zij de waarheid aan het licht zou brengen. Er werd een onrealistisch tijdschema opgelegd, met de deadline op 21 juli (met dus een spreiding van de werkzaamheden over zes weken), terwijl maar al te goed geweten was dat er heel veel feiten onder de loep genomen dienden te worden. Ter vergelijking: de onderzoekscommissie over Samusocial, de enige soortgelijke ervaring die het Parlement tot nu toe heeft gehad, had acht maanden nodig om krachtige en doeltreffende aanbevelingen te formuleren. De onderzoekscommissie over de Anderlechtse Haard werkte bovendien in omgekeerde volgorde. Ze begon met hoorzittingen, zonder dat ze beschikte over de nodige stukken op basis waarvan ze de feiten tegen het licht kon houden en haar werkzaamheden inhoudelijk kon onderbouwen. Het Bureau van de onderzoekscommissie had er zich overigens toe verbonden om hoorzittingen pas te laten plaatsvinden 48 uur na de nodige stukken te hebben ontvangen. Die belofte is niet nagekomen. De hoorzittingen volgden elkaar in een razend tempo op, soms tot laat in de nacht, om de volgende ochtend meteen weer verder te gaan, terwijl de commissieleden de essentiële stukken pas op het laatste moment of zelfs midden in een hoorzitting kregen. Deze overhaaste aanpak was er niet op gericht de waarheid te achterhalen. Zij heeft vooral verhinderd dat het Parlement

À cela se sont ajoutés d'autres éléments qui auraient dû nous conduire à ralentir le rythme :

- la présence de l'avocat du Foyer lors de certaines auditions de travailleurs, susceptible de dissuader une parole totalement libre,
- des témoignages laissant apparaître une préparation orientée en amont de certains témoins,
- des contradictions et des suspicions de mensonges qui appelaient des vérifications complémentaires.

Pris isolément, chacun de ces éléments mérite d'être examiné, mis bout à bout, ils auraient dû nous conduire à approfondir nos investigations plutôt qu'à accélérer encore le calendrier.

Au lieu de cela, les auditions se sont achevées au pas de course, alors même que des milliers de pages de documents, obtenues parfois seulement après une intervention judiciaire, arrivaient enfin à la disposition de la commission. Une commission d'enquête ne peut pas se satisfaire d'un simple exercice de collecte : elle doit prendre le temps de confronter les pièces aux témoignages, de réentendre, si nécessaire, certains intervenants et de lever les zones d'ombre. Ce temps, nous ne l'avons pas eu mais ces auditions menées au pas de charge nous ont quand même permis de déceler de potentielles graves irrégularités qui méritaient des investigations plus poussées.

Notre engagement dans cette commission d'enquête procède aussi de notre attachement profond à la politique du logement, et singulièrement au logement social. C'est le souci de lever toute suspicion, de ne pas permettre aux opposants aux politiques de solidarité d'y trouver des éléments pour les mettre à mal et notre attachement au principe d'équité qui a guidé notre approche des travaux de la commission d'enquête.

C'est donc dans ce contexte que ce rapport est produit, les conditions ne sont à nos yeux pas réunies pour produire un rapport tel que nous le voulions, le plus abouti possible, ni les recommandations les plus solides. C'est d'autant plus préoccupant que la qualité de nos conclusions déterminera la capacité du Parlement à prévenir de nouveaux dysfonctionnements.

Enfin, au-delà des faits qui nous occupent aujourd'hui, cette commission aura aussi révélé la nécessité, pour la Région bruxelloise, de repenser sérieusement ses dispositifs et, plus largement, sa politique du logement. C'est un débat qui devra lui aussi avoir lieu.

zijn werk kon doen in de omstandigheden waarin een dergelijke uitzonderlijke oefening zou moeten plaatsvinden.

Daarnaast waren er nog enkele andere factoren die ons ertoe hadden moeten aanzetten om wat gas terug te nemen:

- de aanwezigheid van de advocaat van de Anderlechtse Haard bij sommige hoorzittingen met werknemers, waardoor die mogelijk niet vrijuit durfden te spreken,
- getuigenverklaringen waaruit bleek dat sommige getuigen vooraf gericht waren klaargestoomd,
- tegenstrijdigheden en vermoedens van leugens die bijkomend onderzoek vergden.

Het zou de moeite lonen om elk van die elementen afzonderlijk uit te spitten. In hun geheel beschouwd hadden ze er ons toe moeten aanzetten grondiger onderzoek te verrichten in plaats van de werkzaamheden nog meer in een stroomversnelling te brengen.

De hoorzittingen werden in een hels tempo afgerond, waarbij duizenden pagina's aan stukken soms pas na gerechtelijke tussenkomst uiteindelijk in het bezit van de commissie kwamen. Een onderzoekscommissie mag zich niet beperken tot het louter verzamelen van bewijsmateriaal: zij moet de tijd nemen om de stukken te toetsen aan de getuigenverklaringen, bepaalde getuigen indien nodig opnieuw te horen en onduidelijkheden op te helderen. Die tijd hadden we niet. Toch zijn we er tijdens de snel op elkaar volgende hoorzittingen in geslaagd enkele mogelijke, ernstige onregelmatigheden aan het licht te brengen die nader onderzoek verdienden.

De inzet die we in deze onderzoekscommissie aan de dag legden, vloeide tevens voort uit het uitermate grote belang dat wij hechten aan het huisvestingsbeleid, en in het bijzonder het sociale huisvestingsbeleid. We streefden ernaar alle verdachtmakingen uit te klaren, zodat tegenstanders van het solidariteitsbeleid daarin geen munitie zouden vinden om dat beleid onderuit te halen en te morrelen aan onze gehechtheid aan het billijkheidsbeginsel dat de leidraad vormde voor de manier waarop wij de werkzaamheden in de onderzoekscommissie beoogden aan te pakken.

Dat is de context waarin dit verslag tot stand is gekomen. Naar ons oordeel zijn de voorwaarden om conform onze wens een zo volledig mogelijk verslag op te stellen en zo stevig mogelijke aanbevelingen te formuleren niet vervuld. Dat is des te zorgwekkender, omdat de kwaliteit van onze conclusies bepalend zal zijn voor de mate waarin het Parlement in staat zal zijn om wantoestanden in de toekomst te voorkomen.

Ten slotte heeft deze commissie, naast de feiten die vandaag onze aandacht opeisen, ook duidelijk gemaakt dat het Brussels Gewest zijn beleidsinstrumenten en ruimer beschouwd zijn huisvestingsbeleid grondig moet herzien. Ook daarover moet een debat worden gevoerd.

CONSTATS

Contexte

Les dysfonctionnements mis au jour au Foyer Anderlechtois s'inscrivent dans un contexte de pénurie aiguë, où tant de familles attendent parfois des années avant d'accéder à un logement digne. Pour rappel, plus de 60.000 ménages sont sur liste d'attente pour obtenir un logement social alors que plus de la moitié des Bruxelloises et Bruxellois sont dans les conditions d'accès à un logement social.

Le Rassemblement Bruxellois pour le Droit à l'Habitat rappelait dans son dernier mémorandum qu'en moyenne, les Bruxelloises et Bruxellois consacrent 35 % de leurs revenus au coût du logement. Mais cette moyenne ne rend pas compte des énormes disparités au sein de la population. Les ménages les plus pauvres vont jusqu'à dépenser 70 % de leurs revenus pour payer leur loyer. La crise du logement abordable renforce considérablement les inégalités économiques et sociales et la pauvreté, d'où la forte augmentation de la demande de logement social et la pression sur les Sociétés Immobilières de Service Public comme le Foyer Anderlechtois.

Dans ce contexte, nous devons travailler à des réponses politiques structurelles en termes de rénovation et de construction de logements de manière générale et de logements sociaux en particulier. Des investissements structurels sont nécessaires. Ce contexte entraîne également une exigence d'équité absolue: chaque passe-droit, chaque faveur, chaque entorse aux règles est d'autant plus insupportable qu'elle se fait au détriment de celles et ceux qui attendent légitimement leur tour. La justice, l'équité, l'égalité de traitement, l'absence de favoritisme et de clientélisme doivent être des boussoles permanentes dans la mise en œuvre de toute politique. L'intransigeance politique sur l'application de ces principes doit être forte, surtout lorsqu'une crise comme celle du logement abordable sévit de manière aussi violente. L'obtention d'un logement social ne doit pas être vécu par les bénéficiaires comme une faveur obtenue du politique vis-à-vis duquel on doit se sentir redevable. L'urgence des demandes ne doit pas être le terreau des interventions politiques au détriment du travail des services opérationnels des SISF. Comme l'ont révélé certains témoignages d'acteurs de terrain lors des auditions, aujourd'hui, de nombreux candidats-locataires ou locataires des logements sociaux ont le sentiment ou parfois même la conviction que seule une intervention politique directe peut leur permettre d'accéder à un logement ou d'obtenir un service lié au logement dans lequel ils/elles habitent. Ce fonctionnement anormal fait aussi le lit du clientélisme électoral.

Une gouvernance progressivement devenue incapable de garantir une gestion transparente, impartiale et suffisamment contrôlée

Vaststellingen

Achtergrond

De aan het licht gebrachte wantoestanden bij de Anderlechtse Haard moeten we zien tegen de achtergrond van een nijpend woningtekort, waarbij tal van gezinnen soms jarenlang moeten wachten op een fatsoenlijke woning. Meer dan 60.000 gezinnen staan op de wachtlijst voor een sociale woning en meer dan de helft van de Brusselaars voldoet aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor een sociale woning.

In het recentste memorandum van de Brusselse Bond voor het Recht op Wonen staat dat de Brusselaars gemiddeld 35% van hun inkomen besteden aan huisvestingskosten. Dat gemiddelde verhult echter de enorme verschillen binnen de bevolking. De armste gezinnen geven tot 70% van hun inkomen uit om de huur te betalen. Door het gebrek aan betaalbare woningen nemen de economische en sociale ongelijkheid en de armoede aanzienlijk toe, waardoor er veel meer vraag is naar sociale woningen en de druk op de openbare vastgoedmaatschappijen, zoals de Anderlechtse Haard, heel groot wordt.

Daarom moeten we werk maken van een structureel beleid rond de bouw en renovatie van woningen in het algemeen en van sociale woningen in het bijzonder. Er zijn structurele investeringen nodig. Daarbij dient ook zo eerlijk mogelijk te werk worden gegaan: elke mogelijke vorm van voorkeursbehandeling, gunstverlening of omzeiling van de regels is onaanvaardbaar, vooral omdat dat ten koste gaat van degenen die netjes wachten tot het hun beurt is. Rechtvaardigheid, billijkheid, gelijke behandeling en het afzweren van vriendjespolitiek en cliëntelisme moeten stevast de leidraad vormen bij de uitvoering van om het even welk beleid. De politiek mag geen duimbreed toegeven op de toepassing van die beginselen, vooral wanneer het erop aankomt het hoofd te bieden aan een crisis die in alle hevigheid woedt, zoals de huidige huisvestingscrisis. Het verkrijgen van een sociale woning mag door de begunstigten niet worden ervaren als een gunst van de politiek, waaraan zij in ruil daarvoor iets verschuldigd zouden zijn. De hoogdringendheid van de aanvragen mag geen aanleiding vormen voor politieke inmengingen die ten koste gaan van het werk van de operationele diensten van de OVM's. Uit de getuigenissen van enkele veldwerkers tijdens de hoorzittingen is gebleken dat veel kandidaat-huurders of huurders van sociale woningen het gevoel hebben of er in sommige gevallen zelfs van overtuigd zijn dat zij alleen met behulp van directe politieke inmenging een woning kunnen krijgen of in aanmerking komen voor een dienst die betrekking heeft op de woning waarin zij wonen. Een dergelijke abnormale gang van zaken vormt ook een voedingsbodem voor electoraal cliëntelisme.

Het bestuur toonde zich hoe langer hoe minder in staat om een transparant, onpartijdig en voldoende gecontroleerd beheer te waarborgen

Les travaux de la commission montrent que les dysfonctionnements constatés au sein du Foyer anderlechtois ne résultent pas d'un événement isolé ni d'une seule décision. Ils sont le produit d'une dégradation progressive de la gouvernance de la société, mise en évidence par les audits successifs, confirmée par de nombreuses auditions et illustrée par plusieurs situations concrètes examinées par la commission.

Les différents audits réalisés avant la création de la commission avaient déjà relevé des faiblesses importantes en matière de gouvernance, de contrôle interne, de marchés publics, de formalisation des procédures et de gestion des ressources humaines, autant de dysfonctionnements institutionnels qui ont permis qu'une culture malsaine de la gouvernance s'installe. Si plusieurs plans d'action avaient été engagés à la suite de ces audits, les auditions ont montré que ces réformes étaient encore largement inachevées au moment des faits ayant conduit à la création de la commission.

Les auditions ont en particulier mis en évidence une implication importante du Président du Foyer anderlechtois dans le fonctionnement quotidien de la société. Tous les témoins, même s'ils n'en faisaient pas une même appréciation, ont décrit des interventions dans le suivi de dossiers individuels, des échanges réguliers avec certains services sur des attributions de logements, un rôle actif dans le fonctionnement du comité de dérogation ainsi qu'une présence importante dans des matières relevant normalement de la gestion opérationnelle. Certains des témoins dénonçaient cet interventionnisme pendant que d'autres ont souligné que cette implication traduisait avant tout un investissement important dans la mission sociale du Foyer anderlechtois et ne remettait pas nécessairement en cause la régularité des décisions prises.

Le simple fait que des interprétations aussi différentes aient pu coexister démontre que la répartition des responsabilités entre les organes politiques et administratifs n'était plus suffisamment claire. Une gouvernance solide ne peut laisser subsister une telle ambiguïté quant au rôle respectif de la présidence, du conseil d'administration, de la direction générale et des services administratifs.

Cette confusion apparaît également dans le fonctionnement des organes de gouvernance. Plusieurs administrateurs ont indiqué ne pas disposer d'une information complète sur certaines procédures internes ou sur le fonctionnement du comité de dérogation. Les auditions ont également fait apparaître une circulation inégale de certaines informations stratégiques ainsi qu'une concentration importante de plusieurs processus décisionnels entre un nombre limité d'acteurs. Cette situation a réduit la capacité des organes de contrôle à exercer pleinement leur mission.

Les travaux de la commission ont également montré que

Uit de werkzaamheden van de commissie is gebleken dat de vastgestelde wantoestanden bij de Anderlechtse Haard niet zijn voortgevloeid uit één gebeurtenis of één enkele beslissing. Ze zijn het gevolg van een geleidelijke verslechtering van de bestuursituatie van de huisvestingsmaatschappij, zoals gebleken is uit de achtereenvolgende doorlichtingen, bevestigd is tijdens een groot aantal hoorzittingen en aangetoond is door verschillende concrete voorvallen die de commissie heeft onderzocht.

De verschillende doorlichtingen die voor de oprichting van de commissie zijn uitgevoerd, wezen al op grote tekortkomingen op het vlak van bestuur, interne controle, overheidsopdrachten, de formalisering van procedures en het personeelsbeheer. Door al die wantoestanden binnen de instelling kon zich een ongezonde bestuurscultuur ontwikkelen. Als gevolg van die doorlichtingen werden weliswaar meerdere actieplannen opgestart, maar de hoorzittingen hebben duidelijk gemaakt dat de beoogde hervormingen nog grotendeels onvoltooid waren toen de feiten waarvoor deze commissie in het leven is geroepen, zich afspeelden.

De hoorzittingen hebben in het bijzonder aangetoond dat de voorzitter van de Anderlechtse Haard nauw betrokken was bij de dagelijkse werking van de huisvestingsmaatschappij. Alle getuigen hebben, zij het op basis van verschillende inschattingen, gewag gemaakt van inmengingen in de opvolging van individuele dossiers, regelmatige contacten met bepaalde diensten over de toewijzing van woningen, een actieve betrokkenheid bij de werking van het afwijkingscomité en een grote rol in aangelegenheden die normaal gezien deel uitmaakten van het operationele beheer. Sommige getuigen hekelden die voortdurende inmengingen, terwijl anderen benadrukten dat die betrokkenheid vooral blijf gaf van een grote inzet voor de sociale opdracht van de Anderlechtse Haard en de rechtmatigheid van de genomen beslissingen niet noodzakelijkerwijs op losse schroeven zette.

Alleen al het feit dat de interpretatie van de feiten dermate uiteenloopt, toont aan dat de verdeling van de verantwoordelijkheden tussen de politieke en de bestuurlijke organen niet meer duidelijk genoeg was. Om tot een stevig bestuur te komen mag dergelijke onduidelijkheid over de respectieve rol van de voorzitter, de raad van bestuur, de algemene directie en de administratieve diensten niet blijven aanslepen.

Die verwarring komt ook tot uiting in de werking van de bestuursorganen. Verschillende bestuurders hebben aangegeven niet volledig op de hoogte te zijn van bepaalde interne procedures of de werking van het afwijkingscomité. Uit de hoorzittingen is ook gebleken dat bepaalde strategische informatie niet gelijkmatig wordt verspreid en dat verschillende besluitvormingsprocessen in grote mate geconcentreerd zijn bij een beperkt aantal personen. Daardoor zijn de controleorganen minder goed in staat om hun taak volledig naar behoren uit te oefenen.

Tijdens de werkzaamheden van de commissie is ook naar

plusieurs procédures essentielles reposaient davantage sur des pratiques établies que sur des règles suffisamment formalisées. Cette situation concernait notamment les procédures d'attribution, certaines délégations de compétence, la circulation des dossiers administratifs, les marchés publics ou encore le traitement des plaintes. Plusieurs témoins ont indiqué que ces pratiques avaient dernièrement été corrigées grâce à la mise en place d'un ERP, au développement du contrôle interne et à la formalisation de nouvelles procédures. La commission prend acte de ces améliorations mais constate qu'elles sont intervenues après que plusieurs audits eurent déjà identifié ces faiblesses et qu'elle ne peut en évaluer l'impact, cela ne fait qu'un an que tout cela a été instauré.

Les auditions ont en outre fait apparaître plusieurs difficultés relatives à la conservation des documents, à la traçabilité de certaines décisions et à la circulation de l'information. Des dossiers incomplets, des décisions insuffisamment documentées, des échanges essentiellement oraux ainsi que l'absence de justification écrite de certaines interventions ont été évoqués à plusieurs reprises. Sans préjuger des responsabilités individuelles qui pourraient en découler, le Parlement considère que ces pratiques sont incompatibles avec les exigences de transparence et de sécurité juridique qui doivent caractériser une institution publique.

Enfin, les travaux de la commission ont révélé que les difficultés de gouvernance ne se limitaient pas aux procédures administratives. Les auditions ont fait apparaître des témoignages convergents faisant état de tensions internes importantes, de conflits hiérarchiques, de licenciements contestés, de plaintes pour harcèlement ou de signalements restés sans suite selon plusieurs témoins. D'autres témoins ont contesté l'existence d'un climat de travail dégradé. Le Parlement ne se prononce pas sur ces appréciations contradictoires. Elle constate toutefois que la multiplication de ces signalements constitue en elle-même un indicateur de fragilité organisationnelle auquel les organes de gouvernance auraient dû apporter une réponse plus précoce et plus structurée.

Le Parlement en tire un premier enseignement politique.

Les travaux de la commission montrent que les dysfonctionnements constatés au sein du Foyer anderlechtsois ne relèvent pas d'incidents isolés. Leur accumulation, sur plusieurs années, a progressivement créé un environnement institutionnel dans lequel des pratiques incompatibles avec les principes de bonne gouvernance ont pu se développer sans être suffisamment détectées, contestées ou corrigées. Les audits successifs avaient identifié de nombreuses faiblesses organisationnelles. Les auditions ont montré que ces faiblesses ne sont pas restées théoriques: elles ont constitué le terreau sur lequel ont pu se développer des pratiques de nature à porter atteinte à l'impartialité, à la transparence et à l'égalité de traitement.

voren gekomen dat verschillende essentiële procedures meer berustten op gevestigde praktijken dan op voldoende geformaliseerde regels. Dat was met name het geval voor de toewijzingsprocedures, bepaalde bevoegdheidsdelegaties, de doorstroming van administratieve dossiers, overheidsopdrachten en de behandeling van klachten. Verschillende getuigen hebben aangegeven dat er recent een en ander is bijgestuurd met de invoering van een ERP-systeem, de uitbreiding van de interne controle en de formalisering van nieuwe procedures. De commissie neemt acte van die verbeteringen, maar stelt vast dat die er pas gekomen zijn nadat in verschillende doorlichtingen gewezen was op de tekortkomingen. Zij kan niet beoordelen in hoeverre die bijsturingen een impact hebben gehad, omdat ze nog maar een jaar geleden werden doorgevoerd.

De hoorzittingen hebben bovendien meerdere problemen aan het licht gebracht in verband met de bewaring van de stukken, de traceerbaarheid van bepaalde beslissingen en de doorstroming van informatie. Er werd meermaals gewag gemaakt van onvolledige dossiers, onvoldoende onderbouwde beslissingen, contacten die voornamelijk mondeling verliepen en bepaalde tussenkomsten die niet schriftelijk verantwoord waren. Zonder vooruit te lopen op de individuele verantwoordelijkheden die daaraan verbonden zouden kunnen worden, is het Parlement van oordeel dat dergelijke praktijken niet te rijmen vallen met de transparantie en rechtszekerheid die een openbare instelling moet bieden.

Ten slotte is uit het onderzoek van de commissie gebleken dat het wanbeleid zich niet beperkt tot administratieve procedures. Tijdens de hoorzittingen werden gelijklopende getuigenissen gehoord over grote strubbelingen op de werkvloer, conflicten met de hiërarchie, betwiste ontslagen, intimidatie. Sommige meldingen werden volgens verschillende getuigen niet opgevolgd. Andere getuigen betwistten dat de werksfeer verslechterd was. Het Parlement spreekt zich niet uit over deze meningsverschillen. Enkel de toename van deze meldingen op zich wijst al op een wankelende organisatie. De bestuursorganen hadden eerder en op een meer gestructureerde wijze moeten reageren.

Het Parlement trekt hier politieke lering uit: les 1

Uit het onderzoek van de commissie blijkt dat de onregelmatigheden in de Anderlechtse Haard niet op zichzelf staan. Door de opeenstapeling ervan, gedurende meerdere jaren, is geleidelijk een institutionele omgeving ontstaan die vrije baan geeft aan praktijken die onverenigbaar zijn met de beginselen van goed bestuur. Ze werden niet opgemerkt, in vraag gesteld of, laat staan, bijgestuurd. Uit opeenvolgende audits waren talrijke organisatorische pijnpunten aan het licht gekomen. Uit de hoorzittingen is gebleken dat deze tekortkomingen niet louter theoretisch zijn gebleven. Ze vormden een vruchtbare voedingsbodem voor praktijken die in strijd zijn met de beginselen van onpartijdigheid, transparantie en gelijke behandeling.

Des procédures d'attribution fragilisées par des pratiques insuffisamment encadrées

Les procédures d'attribution des logements sociaux constituent le cœur de la mission confiée aux sociétés immobilières de service public. Elles doivent garantir, dans chaque décision, le respect des principes d'égalité de traitement, d'impartialité, de transparence et de motivation. La confiance des citoyens dans le logement social dépend directement de la capacité des institutions à démontrer que ces principes sont effectivement respectés.

Les travaux de la commission montrent que ces garanties n'étaient pas suffisamment assurées au sein du Foyer anderlechtsois.

Les travaux de la commission ont mis en évidence que le comité de dérogation exerçait un rôle déterminant dans l'examen de certaines demandes de logement alors qu'aucune disposition réglementaire ou décision formelle ne définissait clairement son existence, sa composition, ses compétences ou les modalités de son fonctionnement. Les auditions ont confirmé que ce comité s'était progressivement imposé dans les pratiques de la société, sans qu'il ait été possible d'établir avec certitude à quel moment il avait été institué, par quelle autorité, sur quelle base juridique ou selon quelle décision des organes compétents.

Cette absence de traçabilité institutionnelle constitue, en elle-même, un dysfonctionnement majeur. Une instance appelée à intervenir dans des décisions aussi sensibles que des dérogations aux règles ordinaires d'attribution ne peut se développer par la seule pratique administrative ou par l'usage. Son existence, ses missions, sa composition, ses critères d'intervention et ses modalités de décision doivent être clairement établis, formalisés et validés par les organes compétents.

Le Parlement considère que cette absence de fondement institutionnel clair a contribué à fragiliser la sécurité juridique des décisions prises, à brouiller les responsabilités des différents intervenants et à alimenter les interrogations quant à l'impartialité et à la transparence des procédures d'attribution. Les réformes engagées récemment pour mieux encadrer les dérogations vont dans le bon sens, mais elles ne sauraient occulter les lacunes qui ont caractérisé le fonctionnement du comité pendant plusieurs années.

Les auditions ont toutefois montré que le fonctionnement du comité reposait sur un cadre insuffisamment défini. Plusieurs témoins ont indiqué que ses modalités de fonctionnement avaient évolué au fil du temps, que son rôle exact n'était pas toujours compris de manière identique par les différents intervenants et que certains administrateurs ne disposaient pas d'une vision claire des critères effectivement appliqués. Les travaux de la commission montrent également que les décisions prises dans ce cadre n'étaient pas toujours suffisamment documentées ni intégralement traçables.

Toewijzingsprocedures die uitgehold worden door onvoldoende regelgeving en toezicht

De toewijzingsprocedures voor sociale woningen vormen de kern van de opdracht die aan de openbare vastgoedmaatschappijen is toevertrouwd. Zij moeten bij elke beslissing de naleving van de beginselen van gelijke behandeling, onpartijdigheid, transparantie en motivering waarborgen. Het vertrouwen van de burgers in de sociale huisvesting hangt rechtstreeks af van het vermogen van de instellingen om aan te tonen dat deze beginselen echt worden nageleefd.

Uit het onderzoek van de commissie is gebleken dat deze waarborgen bij de Anderlechtse Haard onvoldoende aanwezig zijn.

Verder is ook gebleken dat het comité voor afwijkende toewijzingen een doorslaggevende rol speelde bij de beoordeling van bepaalde aanvragen, terwijl er geen enkele bepaling of formeel besluit bestond waarin het bestaan, de samenstelling, de bevoegdheden of de werkwijze van dit comité duidelijk waren vastgelegd. Uit de hoorzittingen is gebleken dat dit comité zich geleidelijk genesteld heeft in de organisatie, zonder dat met zekerheid kon worden vastgesteld wanneer het was ingesteld, door wie, op welke rechtsgrondslag. Er is geen spoor van een eventuele beslissing van een of ander bevoegd orgaan.

Dit gebrek aan institutionele traceerbaarheid vormt op zich al een ernstige onregelmatigheid. Een orgaan dat ingrijpt bij beslissingen die zo gevoelig liggen als afwijkingen van de gewone toewijzingsregels, kan niet louter door administratieve praktijk of gewoonte tot stand komen. Het bestaan, de taken, de samenstelling, de handelwijze en besluitvormingsprocedures ervan moeten duidelijk worden vastgelegd, geformaliseerd en goedgekeurd door de bevoegde organen.

Het Parlement is van mening dat dit gebrek aan een rechtsgrondslag heeft bijgedragen aan het ondermijnen van de rechtszekerheid van de beslissingen, aan het vervagen van de verantwoordelijkheden van de verschillende partijen en aan het voeden van twijfels over de onpartijdigheid en de transparantie van de toewijzingsprocedures. De recente hervormingen om de afwijkingen beter te reguleren gaan de goede kant op, maar mogen de jarenlange gebrekkige werking van het comité niet verhullen.

Uit de hoorzittingen is echter gebleken dat de werking van het comité berustte op een onduidelijk kader. Verschillende getuigen hebben aangegeven dat de werkwijze van het comité in de loop der tijd was geëvolueerd, dat de precieze rol ervan niet altijd op dezelfde manier werd begrepen door de verschillende betrokkenen en dat sommige bestuurders amper wisten welke criteria werden toegepast. Uit het onderzoek van de commissie blijkt eveneens dat de in dit kader genomen beslissingen niet altijd voldoende gedocumenteerd en volledig traceerbaar waren.

Au-delà du comité de dérogation lui-même, plusieurs auditions ont fait apparaître des difficultés plus générales dans le traitement des dossiers individuels.

Des témoins ont évoqué des interventions orales concernant certains dossiers, des échanges intervenant en dehors des circuits administratifs habituels, des dossiers temporairement retirés des circuits de traitement, des listes de logements incomplètes ainsi que des difficultés dans la conservation ou la reconstitution de certaines pièces administratives. Plusieurs personnes auditionnées ont également indiqué avoir refusé de donner suite à des demandes qu'elles estimaient incompatibles avec les procédures en vigueur ou avoir souhaité renforcer la formalisation des décisions afin de mieux protéger les agents chargés de leur mise en œuvre.

Le Parlement ne se prononce pas sur la réalité de chacune de ces situations prises isolément. En revanche, elle constate que leur récurrence au cours des auditions traduit une fragilité structurelle des procédures d'attribution.

Les travaux de la commission ont également mis en évidence un manque de traçabilité des interventions extérieures.

Les auditions ont confirmé que les responsables politiques sont quotidiennement interpellés par des citoyens confrontés à des difficultés de logement. Cette réalité est inhérente à l'exercice d'un mandat public et ne peut être assimilée, en elle-même, à une irrégularité.

En revanche, plusieurs témoins ont décrit l'absence de règles suffisamment précises permettant d'encadrer ces sollicitations lorsqu'elles concernaient un dossier individuel. Le Parlement considère que cette absence de cadre a entretenu une confusion entre ce qui relève de l'information légitime d'un élu sur une situation sociale et ce qui pourrait être perçu comme une intervention dans une procédure administrative.

Les auditions ont enfin montré que plusieurs améliorations importantes avaient été engagées à la suite des audits: anonymisation accrue des dossiers, formalisation des critères de refus, intégration progressive des procédures dans l'ERP, renforcement du rôle du contrôle interne et meilleure documentation des décisions. La Commission prend acte de ces réformes engagées depuis 2024. Celles-ci répondent à plusieurs recommandations formulées de longue date par les audits. Elles sont toutefois trop récentes pour permettre d'en apprécier pleinement les effets et ne sauraient conduire à relativiser la gravité des dysfonctionnements constatés au cours de la période examinée.

Le parlement en tire un deuxième enseignement politique.

Le principal risque qui pèse sur les procédures d'attribution n'est pas uniquement celui d'une décision irrégulière.

Er was natuurlijk meer aan de hand dan het comité voor afwijkende toewijzingen zelf. Er kwamen meer algemene problemen bij de behandeling van individuele dossiers aan het licht.

Getuigen hebben melding gemaakt van mondelinge instructies in bepaalde dossiers, van contacten buiten de gebruikelijke administratieve kanalen om, van dossiers die tijdelijk uit de aanvraagprocedure werden gehaald, van onvolledige woninglijsten en van moeilijkheden bij het bewaren of reconstrueren van bepaalde administratieve stukken. Verschillende gehoorde personen hebben ook aangegeven dat zij hebben geweigerd gevolg te geven aan verzoeken die zij onverenigbaar achtten met de geldende procedures, of dat zij de beslissingen behoorlijk wilden formaliseren om het uitvoerend personeel beter te beschermen.

Het Parlement spreekt zich niet uit over de juistheid van elk van deze gevallen afzonderlijk. Het feit dat deze situaties tijdens de hoorzittingen met de regelmaat van de klok aan bod kwamen, wijst echter op toewijzingsprocedures die in de kern mank lopen.

Uit de werkzaamheden van de commissie is ook gebleken dat nooit enig spoor van externe interventies teruggevonden kan worden.

Uit de hoorzittingen is gebleken dat politici dagelijks aan de mouw getrokken worden door burgers met huisvestingsproblemen. Zoiets hoort bij de normale uitoefening van een openbaar mandaat en kan op zich niet worden gelijkgesteld met malversaties.

Daarentegen hebben verschillende getuigen aangegeven dat er onvoldoende precieze richtlijnen bestaan wanneer hulp gevraagd wordt bij een individueel dossier. Het Parlement is van mening dat deze grijze zone heeft geleid tot verwarring tussen wat valt onder gewone hulp bij een sociaal probleem door een gekozene en wat zou kunnen worden opgevat als inmenging in een administratieve procedure.

Uit de hoorzittingen is ten slotte gebleken dat er na de audits belangrijke verbeteringen zijn geweest: een grotere anonimisering van de dossiers, formalisering van de afwijzingscriteria, geleidelijke integratie van de procedures in het ERP-systeem, versterking van de interne controle en betere documentatie van de beslissingen. De commissie neemt nota van deze hervormingen die sinds 2024 zijn doorgevoerd. Deze beantwoorden aan verschillende aanbevelingen die al geruime tijd geleden in de audits zijn geformuleerd. Ze zijn echter te recent om de effecten ervan volledig te kunnen meten en mogen er niet toe leiden dat de tijdens de onderzochte periode geconstateerde tekortkomingen niet ernstig meer genomen worden.

Het Parlement trekt hier politieke lering uit: les 2

Het grootste gevaar rond de toewijzingsprocedures is niet dat er een loopje mee genomen wordt. De burgers kunnen

C'est également celui d'une perte de confiance des citoyens lorsque les décisions ne peuvent plus être expliquées, retracées ou contrôlées de manière incontestable.

Les procédures d'attribution doivent dès lors être conçues non seulement pour garantir l'égalité de traitement entre les candidats, mais également pour protéger les travailleurs, les administrateurs et les mandataires publics contre toute suspicion de traitement préférentiel. Cette protection suppose des règles claires, une traçabilité intégrale des décisions et un encadrement explicite de toute intervention relative à un dossier individuel.

Des faiblesses persistantes du contrôle interne et de la gestion administrative

Les travaux de la commission montrent que les difficultés rencontrées par le Foyer anderlechtsois ne se limitaient pas aux procédures d'attribution. Elles concernaient également plusieurs fonctions essentielles de gestion, révélant des insuffisances plus générales dans l'organisation administrative de la société.

Les différents audits avaient déjà identifié des lacunes importantes en matière de contrôle interne, de gestion documentaire, de marchés publics, de suivi des recommandations, de délégation des compétences et de gestion des risques. Les audits ont largement confirmé ces constats.

Plusieurs témoins ont expliqué que de nombreuses procédures reposaient encore sur des habitudes de travail, sur des échanges informels ou sur des connaissances détenues par un nombre limité de personnes. Cette situation rendait l'organisation particulièrement vulnérable en cas de changement de personnel, d'absence prolongée ou de conflit interne.

Les audits ont également permis de mettre en évidence plusieurs difficultés concernant les marchés publics. Sans qu'il appartienne au Parlement de se prononcer sur les faits faisant l'objet d'investigations judiciaires, il constate que plusieurs témoins ont décrit des pratiques révélant une insuffisante maîtrise des procédures: recours fréquent aux procédures d'urgence, marchés rapidement épuisés, planification insuffisante de certains achats, difficultés de documentation de certains choix, recours à des prestataires en dehors des marchés existants ou encore interrogations concernant le respect des règles applicables en matière de communication institutionnelle.

Plusieurs responsables ont néanmoins expliqué que ces difficultés s'expliquaient également par la spécificité de la gestion d'un important patrimoine immobilier, par les contraintes opérationnelles propres au logement social ainsi que par les difficultés rencontrées pour attirer certains prestataires. Ceci ne dispense toutefois pas une société publique de mettre en place une organisation permettant d'assurer, en toutes circonstances, le respect des règles relatives aux marchés publics.

ook hun vertrouwen verliezen in beslissingen niet meer duidelijk worden uitgelegd of gecontroleerd, of geen duidelijke grond hebben.

De toewijzingsprocedures moeten daarom niet alleen zo worden georganiseerd dat gelijke behandeling van de kandidaten wordt gewaarborgd, maar ook dat werknemers, bestuurders en openbare mandatarissen beschermd worden tegen elk vermoeden van vriendjespolitiek. Deze bescherming vereist duidelijke regels, volledige traceerbaarheid van de beslissingen en een expliciet kader voor elke interventie in een individueel dossier.

Aanhoudende manco's in de interne controle en het administratief beheer

Uit het onderzoek van de commissie blijkt dat de problemen bij de Anderlechtse Haard zich niet beperkten tot de toewijzingsprocedures. Ze hadden ook betrekking op verschillende essentiële beheersfuncties, wat wijst op meer algemene tekortkomingen in de administratieve organisatie van de maatschappij.

Bij eerdere audits waren al aanzienlijke tekortkomingen vastgesteld op het gebied van interne controle, documentbeheer, overheidsopdrachten, de opvolging van aanbevelingen, bevoegdheidsdelegatie en risicobeheer. De hoorzittingen hebben deze bevindingen grotendeels bevestigd.

Verschillende getuigen hebben uitgelegd dat tal van procedures nog steeds berustten op oude gewoonten, informele uitwisselingen of kennis die in het bezit was van een beperkt aantal personen. Deze situatie maakte de organisatie bijzonder kwetsbaar in geval van personeelsswisselingen, langdurige afwezigheid of interne conflicten.

Uit de hoorzittingen kwamen ook verschillende problemen met betrekking tot overheidsopdrachten naar voren. Hoewel het niet aan de commissie is om zich uit te spreken over feiten die het voorwerp uitmaken van gerechtelijke onderzoeken, constateert zij dat verschillende getuigen praktijken hebben beschreven die wijzen op onvoldoende naleving van de procedures: veelvuldig gebruik van spoedprocedures, snel uitgeputte aanbestedingen, onvoldoende planning van bepaalde aankopen, gebrekkige documentering van bepaalde keuzes, het inschakelen van dienstverleners buiten de bestaande aanbestedingen om, of vragen over de naleving van de geldende regels op het gebied van institutionele communicatie.

Verschillende leidinggevendenden hebben echter uitgelegd dat deze moeilijkheden ook te verklaren zijn door het specifieke karakter van het beheer van een omvangrijk vastgoedpatrimonium, door de operationele beperkingen die eigen zijn aan de sociale huisvesting, en door de moeilijkheden die men ondervindt bij het aantrekken van bepaalde dienstverleners. Dit ontslaat een openbare maatschappij echter niet van de plicht om ervoor te zorgen dat de regels inzake over-

Les auditions ont également porté sur le fonctionnement du service des ressources humaines. Plusieurs personnes ont décrit un climat de travail marqué par des tensions importantes, des procédures disciplinaires contestées, des plaintes psychosociales, des licenciements faisant l'objet de recours et un sentiment, chez certains travailleurs, de ne pas être suffisamment protégés lorsqu'ils signalaient des difficultés de fonctionnement. D'autres témoins ont, à l'inverse, estimé que ces situations relevaient essentiellement de conflits individuels ou de la réorganisation profonde de la société engagée à la suite des audits.

La multiplication des conflits internes, des procédures contentieuses et des signalements constitue un indicateur objectif de difficultés organisationnelles qui aurait dû conduire les organes de gouvernance à engager plus rapidement une réflexion approfondie sur le fonctionnement de l'institution.

Les auditions ont enfin montré que plusieurs réformes importantes avaient été engagées: création d'une cellule de contrôle interne, déploiement progressif de l'ERP, formalisation des procédures, clarification des délégations de signature, professionnalisation de certaines fonctions de gestion et amélioration du suivi administratif. Il est observé que ces réformes qui, si elles vont dans la bonne direction, sont intervenues principalement en réaction aux audits successifs et aux difficultés déjà constatés.

Le Parlement en tire un troisième enseignement politique.

Le contrôle interne ne peut être conçu comme un mécanisme de correction intervenant après la survenance de dysfonctionnements. Il doit constituer un outil permanent d'amélioration de la qualité de la gestion publique.

Une société immobilière de service public doit être capable d'identifier elle-même ses fragilités, de documenter ses décisions, de suivre la mise en œuvre de ses procédures et d'évaluer régulièrement ses propres risques organisationnels. C'est à cette condition que les audits externes retrouvent leur vocation première: accompagner l'amélioration continue de la gouvernance plutôt que révéler des difficultés déjà installées.

Une tutelle régionale disposant de nombreux outils, mais insuffisamment orientée vers la prévention des risques de gouvernance

Une tutelle forte sur le papier, mais faible dans la réalité

Depuis l'ordonnance fondatrice du 9 septembre 1993, la Région s'est dotée d'un dispositif de tutelle que la direction générale de la SLRB elle-même qualifie de particuliè-

heidsopdrachten onder alle omstandigheden worden nageleefd.

De hoorzittingen hadden ook betrekking op de werking van de HR-dienst. Verschillende personen beschreven een werksfeer die gekenmerkt werd door hoogoplopende spanningen, betwiste tuchtprocedures, psychosociale klachten, ontslagen waartegen beroep werd aangetekend en een gevoel bij sommige werknemers dat zij onvoldoende beschermd werden wanneer zij operationele problemen meldden. Andere getuigen waren daarentegen van mening dat deze situaties voornamelijk te wijten waren aan individuele conflicten of aan de ingrijpende reorganisatie van de maatschappij die na de audits in gang was gezet.

De toename van interne conflicten, geschillenprocedures en meldingen vormt een objectieve indicator van organisatorische problemen die de bestuursorganen ertoe hadden moeten aanzetten om sneller een grondige reflectie op gang te brengen over de werking van de instelling.

Uit de hoorzittingen is ten slotte gebleken dat er verschillende belangrijke hervormingen in gang zijn gezet: de oprichting van een interne controlecel, de geleidelijke invoering van het ERP-systeem, de formalisering van procedures, de verduidelijking van de ondertekeningsbevoegdheden, de professionalisering van bepaalde beheersfuncties en de verbetering van de administratieve opvolging. Er wordt opgemerkt dat deze hervormingen, die weliswaar in de goede richting gaan, voornamelijk zijn doorgevoerd als reactie op opeenvolgende audits en op reeds geconstateerde problemen.

Het Parlement trekt hier politieke lering uit: les 3

Interne controle mag niet worden opgevat als een correctiemechanisme dat pas in werking treedt nadat er al tekortkomingen zijn opgetreden. Interne controle moet een permanent instrument zijn voor de verbetering van de kwaliteit van het openbaar bestuur.

Een openbare vastgoedmaatschappij moet in staat zijn om zelf haar zwakke punten te identificeren, haar beslissingen te documenteren, de uitvoering van haar procedures te volgen en haar eigen organisatorische minpunten regelmatig te evalueren. Alleen dan kunnen externe audits hun oorspronkelijke doel terugvinden: het bestuur helpen te blijven verbeteren in plaats van bestaande problemen oplijsten.

Een gewestelijk toezicht met talrijke instrumenten, maar met te weinig aandacht voor het voorkomen van risico's op het vlak van bestuur

Sterk toezicht op papier, maar zwak in de praktijk

Sinds de oprichtingsordonnantie van 9 september 1993 beschikt het gewest over een toezichtsstelsel dat de algemene directie van de BGHM zelf als bijzonder zwaar beschouwt in vergelijking met dat in Vlaanderen. Dat stelsel berust op

rement « lourd » par rapport à la Flandre. Ce dispositif repose sur quatre piliers : la tutelle classique, le délégué social, le contrat de gestion et, plus récemment, la cellule d'audit interne mise en place après l'affaire du Logement Molenbeekois de 2018. Sur le papier, le dispositif semble solide. Or, l'ensemble des travaux de cette commission, démontre que cette architecture aussi sophistiquée soit-elle, n'a pas permis de détecter rapidement, ni a fortiori de prévenir en amont, les dysfonctionnements parfois assez graves de gouvernance du Foyer anderlechtsois. Le reportage télévisé Pano a encore plus jeté un regard cru sur les faiblesses de ces mécanismes de contrôle. La propre ligne du temps produite par la secrétaire d'État le confirme: entre la prise d'acte de l'audit par le Conseil d'Administration de la SLRB, le 15 janvier 2026, et la diffusion du reportage Pano, le 20 mai 2026, quatre mois se sont écoulés durant lesquels le dossier du Foyer Anderlechtsois n'a fait l'objet, de l'aveu même de la Secrétaire d'État, d'aucun traitement spécifique en réunion bilatérale avec son cabinet.

Une tutelle qui s'est elle-même allégée et qui travaille «en silo»

La directrice générale adjointe de la SLRB, Mme Robben, l'a reconnu sans détour lors de son audition du 22 juin 2026: la tutelle s'est progressivement allégée au fil des années. Aujourd'hui, seuls les projets d'investissement supérieurs à 2 millions d'euros font l'objet d'un contrôle préalable ; tout le reste relève d'un contrôle a posteriori, opéré par échantillonnage. Cette doctrine de la «responsabilisation» des SISF, revendiquée également par l'ancien directeur général M. Lemmens comme un choix stratégique assumé, a laissé aux sociétés une autonomie que le Foyer anderlechtsois a manifestement mise à profit pour s'affranchir de ses obligations statutaires. Le cas du comité de dérogation en est l'illustration la plus nette : pendant plus d'un an, entre février 2025 et avril 2026, cet organe a fonctionné en dehors de tout cadre statutaire, rendant des avis décisionnels alors qu'il n'aurait dû exercer qu'un rôle consultatif. Pire, les travaux ont montré que le président et le directeur général avaient un accès non anonymisé aux dossiers, en contradiction avec le principe même de l'anonymisation garanti au reste du Conseil d'Administration. Cette situation n'a été régularisée qu'après l'éclatement du scandale, non par anticipation de la tutelle.

Ce constat rejoint directement l'avertissement formulé par M. Zimmer: lorsqu'il existe une ambiguïté persistante entre contrôle de légalité et contrôle d'opportunité dans le rôle du délégué social, cette zone grise devient un espace d'ingérence. Le fait que cette ambiguïté n'ait toujours pas été levée, plus de trente ans après l'ordonnance de 1993, constitue une carence législative qui doit être corrigée à travers les recommandations.

vier piliers: het klassieke toezicht, de sociaal afgevaardigde, de beheersovereenkomst en, recenter, de interne auditcel die werd opgericht na de zaak rond Le Logement molenbeekois in 2018. Op papier lijkt dit een solide regeling. Uit alle werkzaamheden van deze commissie blijkt echter dat deze structuur, hoe verfijnd ook, het niet mogelijk heeft gemaakt om de soms vrij ernstige tekortkomingen in het bestuur van de Anderlechtse Haard snel op te sporen, laat staan vooraf te voorkomen. De televisiereportage van Pano heeft de zwakke punten van die controlemechanismen nog duidelijker blootgelegd. Ook de tijdlijn die de staatssecretaris zelf heeft gedeeld, bevestigt dit: tussen de kennisneming van de audit door de raad van bestuur van de BGHM op 15 januari 2026 en de uitzending van de Pano-reportage op 20 mei 2026 verstreken vier maanden waarin het dossier van de Anderlechtse Haard, zoals de staatssecretaris zelf heeft toegegeven, tijdens de bilaterale vergaderingen met haar kabinet niet specifiek werd behandeld.

Een geleidelijk afgezwakt en te versnipperd toezicht

Mevrouw Robben, adjunct-directeur-generaal van de BGHM, heeft tijdens haar hoorzitting van 22 juni 2026 onomwonden erkend dat het toezicht in de loop der jaren geleidelijk is afgebouwd. Vandaag worden alleen investeringsprojecten van meer dan 2 miljoen euro vooraf gecontroleerd. Al het overige wordt achteraf steekproefsgewijs gecontroleerd. Deze benadering, waarbij de OVM's meer verantwoordelijkheid moeten opnemen, werd ook door voormalig directeur-generaal Lemmens verdedigd als een weloverwogen strategische keuze. Ze verleende de vastgoedmaatschappijen evenwel een ruime autonomie, waarvan de Anderlechtse Haard kennelijk gebruik heeft gemaakt om zich aan haar statutaire verplichtingen te onttrekken. Het afwijkingscomité vormt daarvan het sprekendste voorbeeld. Gedurende meer dan een jaar, van februari 2025 tot april 2026, functioneerde dit orgaan buiten het statutaire kader en bracht het adviezen uit die de facto als beslissingen golden, terwijl het slechts een adviserende rol had mogen vervullen. Erger nog, uit de werkzaamheden is gebleken dat de voorzitter en de directeur-generaal toegang hadden tot niet-geanonimiseerde dossiers, in strijd met de waarborg dat de dossiers worden geanonimiseerd die wel voor de rest van de raad van bestuur gold. Deze situatie werd pas na het uitbreken van het schandaal rechtgezet en niet dankzij een preventief optreden van de toezichthoudende overheid.

Deze vaststelling sluit rechtstreeks aan bij de waarschuwing van de heer Zimmer: wanneer onvoldoende duidelijk is hoe de rol van de sociaal afgevaardigde zich verhoudt tot het onderscheid tussen wettigheidscontrole en opportuniteitscontrole, ontstaat een grijze zone waarin inmenging mogelijk wordt. Dat die onduidelijkheid meer dan dertig jaar na de ordonnantie van 1993 nog altijd niet is weggewerkt, vormt een tekortkoming in de wetgeving die via de aanbevelingen moet worden verholpen.

Un autre élément significatif révélé lors de l'audition du 4 juillet est le constat de la Secrétaire d'État selon lequel la SLRB «travaille en silo»: le délégué social, souvent seul face à un conseil d'administration, n'a pas de canal structuré vers le service juridique ni vers la cellule d'audit de l'institution qui l'emploie. Ce constat rejoint et aggrave celui déjà posé par M. Zimmer sur l'ambiguïté persistante entre contrôle de légalité et contrôle d'opportunité: non seulement le périmètre du délégué social reste flou, mais l'institution censée l'appuyer ne lui donne pas les moyens de transmettre une alerte en dehors de son rapport annuel. C'est ce cloisonnement, qui explique en grande partie pourquoi le comité de dérogation a pu fonctionner hors statuts pendant plus de quatre ans sans être détecté.

Une tutelle réactive, pas préventive

Le calendrier établi par la direction de la SLRB elle-même est éloquent. Le conflit d'intérêts de l'ancien président de la SLRB, M. Akremi, lié à la société «D Market», n'a été détecté qu'en avril 2025, par les auditeurs, et non par un dispositif préventif. Les révélations dites « du corbeau » ont circulé sans qu'un canal de signalement structuré ne permette à la SLRB de les traiter autrement que par des entretiens informels, faute de preuves jugées suffisantes. Cette chronologie confirme ce que les commissaires ont mis en évidence lors de l'audition des délégués sociaux: les rapports annuels de ces derniers, qui sont pourtant présents physiquement au sein des organes de gestion du Foyer anderlechtsois, ne comportent aucune trace des dysfonctionnements aujourd'hui documentés par l'audit de 2024 et le reportage Pano. Soit ces éléments échappaient à leur connaissance, ce qui interroge le périmètre effectif de leur mission de contrôle, soit ils n'en relevaient pas, faute d'un cadre législatif suffisamment clair sur l'étendue de leurs prérogatives. Dans les deux cas, la conclusion politique est la même: le dispositif de remontée d'information vers la tutelle est structurellement défaillant.

Par ailleurs, l'architecture à distance entre la Secrétaire d'État et la SLRB basée sur une tutelle indirecte rend la remontée d'information dépendante de la seule bonne volonté de la SLRB. L'épisode des « réticences initiales » de la SLRB à procéder à la réanalyse des dossiers d'attribution, de mutation et de transfert du Foyer Anderlechtsois le confirme. Elle n'a été obtenue qu'«à l'insistance» de la Secrétaire d'État. Plus préoccupant encore, la SLRB a elle-même confirmé, qu'elle n'exerce légalement aucun contrôle sur les baux commerciaux et locaux privés, dont l'attribution à des ASBL ou à des structures commerciales, sans appel à projets, a pourtant nourri une grande partie des soupçons documentés par cette commission. Il s'agit

Een ander belangrijk element dat tijdens de hoorzitting van 4 juli aan het licht kwam, is de vaststelling van de staatssecretaris dat in de BGHM zeer versnipperd wordt gewerkt. De sociaal afgevaardigde, die er vaak alleen voor staat tegenover een raad van bestuur, beschikt niet over een structureel communicatiekanaal met de juridische dienst of de auditcel van de instelling waarbij hij werkzaam is. Deze vaststelling sluit aan bij en versterkt de eerdere vaststelling van de heer Zimmer over de aanhoudende onduidelijkheid over het onderscheid tussen wettigheidscontrole en opportunitéitscontrole. Niet alleen blijft de afbakening van de bevoegdheid van de sociaal afgevaardigde onduidelijk, maar de instelling die geacht wordt hem te ondersteunen biedt hem evenmin de mogelijkheid om buiten zijn jaarverslag om alarmsignalen te delen. Deze strikte scheidslijnen verklaren grotendeels waarom het afwijkingscomité meer dan vier jaar buiten de statutaire regels kon functioneren zonder dat dit werd opgemerkt.

Een toezicht dat ingrijpt wanneer het misloopt, maar risico's niet voorkomt

De tijdlijn die de directie van de BGHM zelf heeft opgesteld, spreekt boekdelen. Het belangenconflict van de voormalige voorzitter van de BGHM, de heer Akremi, in verband met het bedrijf "D Market", werd pas in april 2025 door de auditeurs ontdekt en niet dankzij een preventief mechanisme. De onthullingen van een anonieme klokkenluider deden de ronde zonder dat er een structureel meldingskanaal bestond. Daardoor kon de BGHM ze enkel via informele gesprekken behandelen, omdat het aangeleverde bewijsmateriaal ontoereikend werd geacht. Deze chronologie bevestigt wat de commissieleden tijdens de hoorzitting met de sociaal afgevaardigden aan het licht hebben gebracht: in de jaarverslagen van die afgevaardigden, die nochtans fysiek aanwezig zijn in de bestuursorganen van de Anderlechtse Haard, is geen enkel spoor terug te vinden van de tekortkomingen die inmiddels aan bod zijn gekomen in de audit van 2024 en de Pano-reportage. Ofwel waren zij niet op de hoogte van die feiten, wat de werkelijke draagwijdte van hun controleopdracht ter discussie stelt, ofwel vielen die feiten buiten hun bevoegdheid door het ontbreken van een wettelijk kader dat die bevoegdheid voldoende duidelijk afbakt. In beide gevallen is de politieke conclusie dezelfde: de informatiedoorstroming naar de toezichthoudende overheid vertoont structurele tekortkomingen.

Bovendien maakt de afstandelijke verhouding tussen de staatssecretaris en de BGHM, die berust op indirect toezicht, de informatiedoorstroming volledig afhankelijk van de goede wil van de BGHM. Dat wordt bevestigd door de aanvankelijke terughoudendheid van de BGHM om de toewijzings-, mutatie- en overplaatsingsdossiers van de Anderlechtse Haard opnieuw te analyseren. Die nieuwe analyse kwam er pas nadat de staatssecretaris daarop had aangedrongen. Nog zorgwekkender is dat de BGHM zelf heeft bevestigd dat zij wettelijk geen enkel toezicht uitoefent op handelshuurovereenkomsten en privélokalen. De toewijzingen aan vzw's of commerciële structuren, zonder projectoproep, lagen nochtans aan de basis van een groot deel van

là d'un angle mort du Code du logement, et non d'une simple défaillance administrative.

Des rapports pas suffisamment au fait des irrégularités

Les auditions ont également mis en lumière un fait aggravant: seuls les avis favorables du comité de dérogation étaient soumis au conseil d'administration; les avis défavorables, eux, n'y parvenaient jamais. Ce mécanisme de filtrage, que la SLRB elle-même reconnaît dans sa note «Q&A» transmise au cabinet de Madame Lalieux, prive le Conseil d'Administration de toute vue d'ensemble sur les dossiers refusés, et donc de toute capacité de contrôle réel.

Le délégué social en fonction a lui-même reconnu, dans son rapport 2025, que « la gestion des attributions ne pose pas de problème majeur », alors même que le comité de dérogation fonctionnait hors cadre statutaire depuis quatre ans. La Secrétaire d'État a reconnu que le délégué « aurait pu réagir » lors des validations (lors des modifications apportées à son fonctionnement) de février et juillet 2025, mais qu'il ne l'a pas fait. Ce constat rejoint celui déjà posé par des commissaires lors de l'audition des délégués sociaux: le dispositif de remontée d'alerte, aussi bien au niveau du Foyer qu'au sein même de la SLRB, s'est révélé structurellement défaillant, non par malveillance individuelle, mais par absence d'outils, de formation et de transversalité.

Le Parlement en tire un quatrième enseignement politique.

Les auditions ont confirmé que la fonction de contrôle interne est longtemps demeurée insuffisamment structurée et insuffisamment dotée pour remplir pleinement sa mission. Son renforcement constitue l'une des évolutions positives les plus importantes intervenues récemment. Toutefois, ce système révèle les limites d'un contrôle principalement conçu pour vérifier le respect de procédures spécifiques, plutôt que pour apprécier l'état global de la gouvernance d'une institution.

Le Parlement considère que la tutelle régionale doit désormais évoluer vers une véritable politique de prévention des risques de gouvernance. Cette évolution ne suppose pas davantage de contrôle, elle suppose un contrôle plus intégré, plus dynamique et davantage orienté vers l'identification précoce des difficultés.

Ces constats confortent de nombreuses recommandations portées par les différents groupes politiques: renforcer les pouvoirs d'injonction directe de la SLRB à l'égard des SIS; instaurer des indicateurs d'alerte automatiques déclenchant une intervention sans attendre un rapport annuel; prévoir un mécanisme d'escalade lorsque des recommandations restent sans effet; imposer une transversalité interne obligatoire entre délégués sociaux, service

de vermoedens die tijdens de werkzaamheden van deze commissie aan het licht zijn gekomen. Het gaat hier om een blinde vlek in de Huisvestingscode en niet louter om een administratieve tekortkoming.

Verslagen die onvoldoende zicht bieden op de onregelmatigheden

Tijdens de hoorzittingen kwam ook een bijzonder zorgwekkende vaststelling aan het licht: alleen de gunstige adviezen van het afwijkingscomité werden aan de raad van bestuur voorgelegd. De ongunstige adviezen bereikten de raad nooit. Dit filtermechanisme, waarvan de BGHM zelf melding maakt in de Q&A-nota aan het kabinet van mevrouw Lalieux, verhindert dat de raad van bestuur een volledig beeld krijgt van de geweigerde dossiers en maakt daadwerkelijk toezicht daardoor onmogelijk.

De toenmalige sociaal afgevaardigde stelde in zijn verslag van 2025 zelf dat 'het beheer van de toewijzingen geen grote problemen oplevert', terwijl het afwijkingscomité op dat ogenblik al vier jaar buiten het statutaire kader functioneerde. De staatssecretaris erkende dat de afgevaardigde bij de goedkeuring van de wijzigingen in de werking van het comité in februari en juli 2025 had kunnen reageren, maar dat niet heeft gedaan. Deze vaststelling sluit aan bij wat de commissieleden al tijdens de hoorzitting met de sociaal afgevaardigden hadden vastgesteld: het systeem om waarschuwingen door te geven, zowel binnen de Anderlechtse Haard als binnen de BGHM zelf, bleek structureel tekort te schieten. Dat was niet te wijten aan kwaadwilligheid van individuele personen, maar aan een gebrek aan instrumenten, opleiding en samenwerking over de diensten heen.

Het Parlement trekt hieruit een vierde politieke les.

De hoorzittingen hebben bevestigd dat de interne controlefunctie lange tijd structureel onvoldoende was uitgebouwd en over te weinig middelen beschikte om haar opdracht ten volle te vervullen. De versterking ervan is een van de belangrijkste recente positieve ontwikkelingen. Het systeem toont echter ook de beperkingen aan van een controle die hoofdzakelijk bedoeld is om na te gaan of specifieke procedures worden nageleefd, veeleer dan om de algemene kwaliteit en het bestuur van een instelling te beoordelen.

Het Parlement is van oordeel dat het gewestelijk toezicht voortaan moet worden uitgebouwd tot een volwaardig beleid ter voorkoming van risico's op het vlak van bestuur. Dat wil niet zeggen dat er meer controle moet zijn, maar wel dat de controle beter geïntegreerd en dynamischer moet zijn en problemen vroegtijdiger moet kunnen opsporen.

Deze vaststellingen zetten veel van de aanbevelingen van de verschillende politieke fracties kracht bij: de bevoegdheid van de BGHM om rechtstreeks bindende aanwijzingen aan de OVM's te geven versterken; automatische waarschuwingsindicatoren vaststellen die ertoe leiden dat ingegrepen kan worden zonder dat op een jaarverslag moet worden gewacht; een escalatiemechanisme opzetten voor wanneer aanbevelingen zonder gevolg blijven; een interne

juridique et cellule d'audit de la SLRB ; combler l'angle mort du contrôle sur les baux et conventions avec des tiers ; garantir un mécanisme de protection des lanceurs d'alerte au sein des SISF et de la SLRB ; et rendre la Banque de données régionale (BDR) authentique et son accès traçable. Un audit externe de la SLRB elle-même par la Cour des comptes est nécessaire, ainsi que la présentation obligatoire, chaque année, d'un rapport de gouvernance de la SLRB devant le Parlement.

Les enseignements politiques du Parlement

Au terme des travaux de la commission, le Parlement considère que les faits mis au jour au sein du Foyer anderlechtsois sont d'une gravité particulière.

Les auditions, les audits et les documents examinés montrent que les dysfonctionnements constatés ne relèvent pas d'incidents isolés ou de simples erreurs de gestion. Ils concernent plusieurs dimensions essentielles du fonctionnement de la société : la gouvernance, les procédures d'attribution des logements, les marchés publics, le contrôle interne, la gestion des ressources humaines, la circulation de l'information et les relations avec la tutelle.

Pris dans leur ensemble, ces éléments révèlent une dégradation progressive du fonctionnement de l'institution qui n'a pas été suffisamment identifiée, corrigée ou encadrée.

Le Parlement considère que cette situation engage une responsabilité politique.

Les travaux menés montrent que la gouvernance du Foyer anderlechtsois a progressivement évolué vers, a permis, un mode de fonctionnement caractérisé par une implication particulièrement importante de la présidence dans la gestion de la société. Si les auditions ont livré des appréciations différentes sur cette implication, elles convergent pour constater que la frontière entre les responsabilités politiques, stratégiques et administratives est devenue insuffisamment claire.

Le Parlement considère que cette confusion des rôles a contribué à fragiliser les mécanismes ordinaires de contrôle, à brouiller les responsabilités respectives des organes de gouvernance et à créer un environnement dans lequel certaines pratiques ont pu se développer sans être suffisamment remises en question.

À cet égard, le Parlement estime que le président du conseil d'administration porte une responsabilité politique particulière.

Sans préjuger d'éventuelles responsabilités individuelles qui relèvent de l'autorité judiciaire, il appartenait à la présidence de veiller au respect des principes de bonne gouvernance, à la distinction entre les fonctions politiques et

transversale samenwerking opleggen tussen de sociaal afgevaardigden, de juridische dienst en de auditcel van de BGHM; de blinde vlek in het toezicht op huurovereenkomsten en overeenkomsten met derden wegwerken; een systeem waarborgen dat klokkenluiders bij de OVM's en de BGHM beschermt; en de gewestelijke gegevensbank tot een authentieke bron maken en ervoor zorgen dat de toegang ertoe traceerbaar is. Daarnaast is een externe audit van de BGHM zelf door het Rekenhof noodzakelijk, evenals de verplichte jaarlijkse voorlegging van een verslag over het bestuur van de BGHM aan het Parlement.

De politieke lessen die het Parlement uit zijn werkzaamheden trekt

Na afloop van haar werkzaamheden is het Parlement van oordeel dat de feiten die bij de Anderlechtse Haard aan het licht zijn gekomen, bijzonder ernstig zijn.

Uit de hoorzittingen, de audits en de onderzochte documenten blijkt dat de vastgestelde wantoestanden geen op zichzelf staande incidenten of louter fouten op beheersniveau zijn. Ze hebben betrekking op verschillende essentiële aspecten van de werking van de maatschappij: het bestuur, de procedures voor de toewijzing van woningen, de overheidsopdrachten, de interne controle, het personeelsbeheer, de informatiedoorstroming en de betrekkingen met de toezichthoudende overheid.

Samen wijzen deze elementen op een geleidelijke verslechtering van de werking van de instelling, die onvoldoende tijdig is onderkend, bijgestuurd of beheerst.

Het Parlement is van oordeel dat hiervoor politieke verantwoordelijkheid moet worden opgenomen.

De werkzaamheden tonen aan dat binnen de Anderlechtse Haard geleidelijk een bestuursmodel is ontstaan dat werd gekenmerkt door een bijzonder sterke betrokkenheid van het voorzitterschap bij het dagelijkse beheer van de maatschappij. Hoewel tijdens de hoorzittingen uiteenlopende meningen aan bod kwamen over die betrokkenheid, bestaat er eensgezindheid over het feit dat de grens tussen de politieke, strategische en administratieve verantwoordelijkheden nu onvoldoende duidelijk is afgebakend.

Het Parlement is van oordeel dat deze rolverwarring ertoe heeft bijgedragen dat de gebruikelijke controlemechanismen werden verzwakt, dat de respectieve verantwoordelijkheden van de bestuursorganen onduidelijk werden en dat een klimaat ontstond waarin bepaalde praktijken zich konden ontwikkelen zonder voldoende ter discussie te worden gesteld.

In dat verband is het Parlement van oordeel dat de voorzitter van de raad van bestuur een bijzondere politieke verantwoordelijkheid draagt.

Zonder vooruit te lopen op eventuele individuele verantwoordelijkheden waar de gerechtelijke overheid zich over dient uit te spreken, was het de taak van het voorzitterschap om toe te zien op de naleving van de beginselen van

administratives, au bon fonctionnement des organes de contrôle et à la préservation d'un climat permettant aux travailleurs, aux administrateurs et à la direction d'exercer pleinement leurs responsabilités.

Les travaux de la commission montrent que ces objectifs n'ont pas été suffisamment atteints et que les exigences de bonne gouvernance n'ont pas été respectées. Les auditions et les documents examinés mettent en évidence une implication particulièrement importante de la présidence dans le traitement de dossiers individuels et dans le fonctionnement quotidien de la société, bien au-delà du rôle d'impulsion stratégique et de contrôle qui incombe au président d'un conseil d'administration. Cette manière d'exercer la présidence a contribué à brouiller la frontière entre responsabilités politiques et administratives et a créé les conditions propices à des pratiques susceptibles de relever d'une logique clientéliste, en alimentant l'idée que certaines demandes individuelles pouvaient bénéficier d'un traitement privilégié.

Le Parlement considère dès lors que le Président du conseil d'administration porte une responsabilité politique majeure dans les dysfonctionnements constatés au sein du Foyer anderlechtsois. Cette responsabilité ne préjuge en rien des éventuelles responsabilités pénales ou disciplinaires, qui relèvent des autorités compétentes.

Le Parlement constate toutefois que ces pratiques n'ont pu se développer que dans un contexte institutionnel marqué par des procédures insuffisamment formalisées, des mécanismes de contrôle interne défaillants et une gouvernance qui n'a pas permis de prévenir ou de corriger suffisamment tôt ces dérives. Les réformes proposées visent dès lors à répondre à cette double réalité : sanctionner les défaillances de gouvernance mises en évidence au sein du Foyer anderlechtsois et renforcer durablement le cadre institutionnel applicable à l'ensemble des sociétés immobilières de service public.

Les auditions ont également mis en évidence des faiblesses plus profondes dans l'organisation de la gouvernance des sociétés immobilières de service public. Les mécanismes de contrôle interne se sont révélés insuffisamment développés ou insuffisamment coordonnés. Les audits ont permis d'identifier des difficultés importantes mais leur suivi est demeuré principalement sectoriel. La tutelle régionale disposait de nombreux outils de contrôle sans qu'ils permettent d'appréhender suffisamment tôt la dégradation globale de la gouvernance du Foyer anderlechtsois.

Le Parlement invite dès lors la Région à engager une réforme plus large de la gouvernance des SISP afin de garantir une séparation claire des responsabilités, une professionnalisation accrue des conseils d'administration, un

goed bestuur, op het onderscheid tussen politieke en administratieve functies, op de goede werking van de controlerende instanties en op de vrijwaring van een klimaat waarin de werknemers, de bestuurders en de directie hun verantwoordelijkheden ten volle kunnen uitoefenen.

Uit de werkzaamheden van de commissie blijkt dat die doelstellingen onvoldoende zijn gehaald en dat niet aan de eisen inzake goed bestuur is voldaan. Uit de hoorzittingen en de onderzochte documenten blijkt dat het voorzitterschap een bijzonder grote rol speelt bij de behandeling van individuele dossiers en bij de dagelijkse werking van de maatschappij, en dat die rol veel verder reikt dan het louter geven van strategische impulsen en het uitoefenen van controle, wat normaal gesproken voor de voorzitter van een raad van bestuur is weggelegd. Die invulling van het voorzitterschap heeft ertoe bijgedragen dat de grens tussen politieke en administratieve verantwoordelijkheden vervaagde en heeft de omstandigheden gecreëerd die gunstig zijn voor praktijken die mogelijk naar cliëntelisme neigen, doordat het idee werd gevoed dat sommige individuele verzoeken op een voorkeursbehandeling konden rekenen.

Het Parlement is daarom van mening dat de voorzitter van de raad van bestuur een aanzienlijke politieke verantwoordelijkheid draagt voor de vastgestelde wantoestanden binnen de Anderlechtse Haard. Die verantwoordelijkheid doet geenszins afbreuk aan eventuele strafrechtelijke of tuchtrechtelijke aansprakelijkheden, waar de bevoegde instanties zich over dienen uit te spreken.

Het Parlement komt echter tot de vaststelling dat die praktijken zich alleen konden ontwikkelen binnen een institutionele context die gekenmerkt wordt door onvoldoende geformaliseerde procedures, gebrekkige interne controlemechanismen en een bestuur dat niet bij machte is om dergelijke ontsporingen tijdig te voorkomen of recht te trekken. De hervormingen die de commissie voorstelt, strekken er dus toe om op die dubbele realiteit in te spelen: de tekortkomingen op vlak van bestuur die bij de Anderlechtse Haard aan het licht zijn gebracht, bestraffen en het institutionele kader voor alle openbare vastgoedmaatschappijen op duurzame wijze versterken.

Uit de hoorzittingen zijn ook verregaandere zwakke punten aan het licht gekomen in de manier waarop het bestuur van de openbare vastgoedmaatschappijen is geregeld. De interne controlemechanismen bleken onvoldoende ontwikkeld of onvoldoende gecoördineerd te zijn. Uit de doorlichtingen zijn aanzienlijke problemen naar voren gekomen, maar de follow-up ervan bleef grotendeels beperkt tot de afzonderlijke sectoren. De gewestelijke toezichthoudende instantie beschikte over talrijke controlemechanismen, maar daarmee kon de globale verslechtering van het bestuur bij de Anderlechtse Haard niet vroeg genoeg worden opgemerkt.

Het Parlement roept het gewest dus op om een bredere hervorming van het bestuur van de OVM's op gang te brengen, teneinde te zorgen voor een duidelijke scheiding van de ver-

renforcement du contrôle interne, une meilleure articulation entre les différents instruments de tutelle et une culture de prévention des risques de gouvernance.

Enfin, le Parlement tient à rappeler que ces réformes institutionnelles ne sauraient faire oublier la mission première des sociétés immobilières de service public.

Dans un contexte où des dizaines de milliers de ménages attendent l'attribution d'un logement social, la confiance dans les institutions constitue une condition essentielle de la légitimité de l'action publique.

Cette confiance ne peut être restaurée que par une gouvernance exemplaire, fondée sur la transparence, l'impartialité, la traçabilité des décisions et la responsabilité de chacun des acteurs.

Le Parlement considère que les enseignements tirés des travaux doivent conduire non seulement à une profonde évolution de la gouvernance du Foyer anderlechtsois, mais également à une modernisation du cadre de gouvernance applicable à l'ensemble des sociétés immobilières de service public.

RECOMMANDATIONS

Les recommandations qui suivent découlent directement des constats établis par la commission d'enquête. Elles poursuivent un double objectif: répondre aux dysfonctionnements mis en évidence au sein du Foyer anderlechtsois et renforcer durablement la gouvernance de l'ensemble des sociétés immobilières de service public. Chaque axe est conçu comme un volet d'une réforme globale fondée sur la transparence, la responsabilité, la prévention des risques et le renforcement de la confiance des citoyens.

AXE I – Restaurer une gouvernance exemplaire & dépolitiser la gouvernance des SISP en garantissant une séparation effective entre les responsabilités politiques et administratives

Les travaux de la commission ont mis en évidence que les dysfonctionnements constatés au sein du Foyer anderlechtsois ne trouvent pas uniquement leur origine dans des manquements individuels ou dans des procédures imparfaites. Ils résultent également d'une dégradation progressive de la gouvernance de l'institution, caractérisée par une confusion croissante entre les responsabilités politiques, stratégiques et administratives.

Les auditions ont montré que cette confusion ne s'est pas installée brutalement. Elle est le résultat d'un mode de fonctionnement qui s'est progressivement éloigné des principes fondamentaux de gouvernance applicables aux organismes publics. La présidence du conseil d'administration s'est progressivement investie dans des matières qui relevaient de la gestion quotidienne, tandis que la direction générale et les services administratifs voyaient

antwoordelijkheden, een meer doorgedreven professionalisering van de raden van bestuur, een versterking van de interne controle, een betere afstemming tussen de verschillende toezichtsinstrumenten en een preventiecultuur die oog heeft voor de risico's op het vlak van bestuur.

Tot slot wil het Parlement er nogmaals op wijzen dat die institutionele hervormingen ons niet mogen doen vergeten wat de kerntaak van de openbare vastgoedmaatschappijen is.

In een context waarin tienduizenden gezinnen wachten om een sociale woning toegewezen te krijgen, is vertrouwen in de instellingen een essentiële voorwaarde voor de legitimiteit van de overheid.

Dat vertrouwen kan alleen worden hersteld door een voorbeeldig bestuur, dat uitgaat van transparantie, onpartijdigheid, traceerbaarheid van beslissingen en de verantwoordelijkheidszin van al wie betrokken is.

Het Parlement is de mening toegedaan dat alles wat wij van de werkzaamheden hebben opgestoken, niet alleen moet leiden tot een ingrijpende omslag binnen het bestuur van de Anderlechtse Haard, maar ook tot een modernisering van het bestuursstelsel dat voor alle openbare vastgoedmaatschappijen geldt.

AANBEVELINGEN

De onderstaande aanbevelingen vloeien rechtstreeks voort uit de vaststellingen van de onderzoekscommissie. Ze streven een tweeledig doel na: een antwoord bieden op de wan toestanden die bij de Anderlechtse Haard aan het licht zijn gebracht, en het bestuur van alle openbare vastgoedmaatschappijen op duurzame wijze versterken. Elke pijler is bedoeld als deel van een globale hervorming die gebaseerd is op transparantie, verantwoordelijkheidszin, risicopreventie en het versterken van het vertrouwen van de burgers.

PIJLER I – Een voorbeeldig bestuur herstellen en het bestuur van de OVM's depolitiseren door te zorgen voor een daadwerkelijke scheiding tussen de politieke en administratieve verantwoordelijkheden

Uit de werkzaamheden van de commissie is gebleken dat de vastgestelde wan toestanden binnen de Anderlechtse Haard niet uitsluitend te wijten zijn aan individuele nalatigheden of onvolmaakte procedures. Ze zijn tevens het gevolg van een geleidelijke achteruitgang van het bestuur van de instelling, waarbij vooral een toenemende verwarring tussen de politieke, strategische en administratieve verantwoordelijkheden te merken valt.

Uit de hoorzittingen is gebleken dat die verwarring niet van de ene op de andere dag is ontstaan. Het is eerder het gevolg van een werkingswijze die geleidelijk aan steeds verder kwam te staan van de fundamentele bestuursbeginselen die op de overheidsdiensten van toepassing zijn. Het voorzitterschap van de raad van bestuur mengde zich steeds meer in aangelegenheden die onder het dagelijkse beheer vielen, terwijl de algemene directie en de administratieve

leur autonomie parfois remise en question. Dans le même temps, le conseil d'administration n'a pas toujours été en possession des informations lui permettant d'exercer pleinement sa mission de contrôle, ce qui a contribué à brouiller les responsabilités de chacun.

Cette évolution a créé un environnement propice à des interventions informelles, à une personnalisation de certaines décisions et à une dilution des mécanismes de responsabilité. Les travaux de la commission montrent que ce phénomène constitue l'un des principaux enseignements de cette enquête. Il ne concerne pas uniquement le Foyer anderlechtsois: il met en lumière la nécessité de réaffirmer, pour l'ensemble des SISPs, les principes fondamentaux qui doivent gouverner toute institution publique.

Le Parlement considère dès lors que la première priorité doit être de restaurer une gouvernance fondée sur une séparation claire des responsabilités, une déontologie exigeante et une responsabilité pleinement assumée des organes de gouvernance.

Recommandation 1 - Clarifier les compétences respectives des organes de gouvernance

Les auditions ont montré que les responsabilités respectives du président, du conseil d'administration et de la direction générale n'étaient plus suffisamment distinguées. Cette situation a favorisé une confusion entre les missions d'orientation stratégique, de contrôle et de gestion quotidienne. Or, cette distinction constitue l'un des principes essentiels de la bonne gouvernance publique. Lorsque les responsabilités deviennent poreuses, les mécanismes de contrôle perdent en efficacité et l'identification des responsabilités devient plus difficile lorsque des dysfonctionnements apparaissent.

Le Parlement estime qu'il est indispensable de revoir le cadre juridique applicable aux SISPs afin de préciser sans ambiguïté les compétences de chacun des organes de gouvernance. Le conseil d'administration doit se concentrer sur la définition de la stratégie, le contrôle de la gestion et l'évaluation des résultats. La présidence doit assurer la préparation et la conduite des travaux du conseil, représenter l'institution et veiller à la bonne exécution des décisions prises collégialement. La direction générale doit disposer de l'autonomie nécessaire pour exercer pleinement la gestion quotidienne dans le respect des orientations arrêtées par le conseil d'administration.

Cette clarification devra être inscrite dans le Code bruxellois du Logement, déclinée dans les statuts de chaque SISP et intégrée dans leur règlement d'ordre intérieur. Elle devra également constituer l'un des éléments systématiquement examinés lors des audits de gouvernance réalisés par la SLRB.

diensten soms aan autonomie moesten inboeten. Tegelijkertijd beschikte de raad van bestuur niet altijd over de informatie die nodig was om zijn toezichthoudende opdracht ten volle uit te oefenen, wat ertoe heeft bijgedragen dat de grenzen tussen de verantwoordelijkheden van de verschillende partijen vervaagden.

Die ontwikkeling heeft voor een klimaat gezorgd dat zich leende voor informele tussenkomsten, een gepersonaliseerde insteek van bepaalde beslissingen en een verwatering van de verantwoordingsmechanismen. Uit de werkzaamheden van de commissie blijkt dat dat verschijnsel een van de belangrijkste bevindingen van dit onderzoek is. Dat geldt niet alleen voor de Anderlechtse Haard: het benadrukt de noodzaak om voor alle OVM's de fundamentele beginselen te herbevestigen die aan elke overheidsinstelling ten grondslag moeten liggen.

Het Parlement is dan ook van mening dat de eerste prioriteit moet liggen bij het herstellen van een bestuursstructuur die gebaseerd is op een duidelijke scheiding van de verantwoordelijkheden, strenge deontologische normen en een volledige verantwoordelijkheid aan de kant van de bestuursorganen.

Aanbeveling 1 – Duidelijkheid scheppen over de respectieve bevoegdheden van de bestuursorganen

Uit de hoorzittingen is gebleken dat er onvoldoende onderscheid werd gemaakt tussen de respectieve verantwoordelijkheden van de voorzitter, de raad van bestuur en de algemene directie. Die situatie heeft mee gezorgd voor een verwarring van de opdrachten omtrent strategische krachtlijnen, toezicht en dagelijks beheer. Dat onderscheid vormt evenwel een van de essentiële beginselen van goed overheidsbeheer. Wanneer de verantwoordelijkheden beginnen af te brokkelen, worden de controlemechanismen minder doeltreffend en wordt het moeilijker om vast te stellen wie verantwoordelijk is wanneer er wantoestanden opduiken.

Het Parlement acht het van essentieel belang om het rechtskader voor de OVM's te herzien om de bevoegdheden van elk van de bestuursorganen ondubbelzinnig vast te leggen. De raad van bestuur dient zich te richten op het bepalen van de strategie, het toezicht op het beheer en de beoordeling van de resultaten. Het voorzitterschap moet instaan voor de voorbereiding en de leiding van de werkzaamheden van de raad, de instelling vertegenwoordigen en toezien op de correcte uitvoering van de collegiaal genomen beslissingen. De algemene directie dient over de nodige autonomie te beschikken om het dagelijkse beheer ten volle te kunnen uitoefenen, met inachtneming van de door de raad van bestuur vastgelegde koers.

Die verduidelijking moet worden opgenomen in de Brusselse Huisvestingscode, worden verwerkt in de statuten van elke OVM en worden ingepast in het huishoudelijk reglement van de OVM. Het behoort ook een van de elementen te zijn die systematisch worden getoetst tijdens de doorlichtingen van het bestuur die de BGHM uitvoert.

Recommandation 2 - Interdire toute intervention politique dans la gestion opérationnelle et les dossiers individuels

Les travaux de la commission ont montré que la confusion des rôles s'est notamment traduite par des interventions de la Présidence du Foyer Anderlechtois dans la gestion quotidienne et dans le traitement de dossiers individuels. Les auditions ont confirmé que ces interventions étaient susceptibles de fragiliser l'indépendance des services administratifs et d'alimenter un sentiment de traitement différencié entre les demandeurs.

Le Parlement rappelle qu'il appartient aux élus de défendre des politiques publiques, d'exercer un contrôle démocratique et d'être à l'écoute des difficultés rencontrées par les citoyens. En revanche, l'instruction de dossiers individuels et les décisions administratives doivent relever exclusivement des services compétents, dans le respect des règles applicables.

Le Parlement recommande dès lors que toute intervention relative à un dossier individuel fasse l'objet d'un encadrement strict. Les sollicitations adressées aux SISF par un mandataire public devront être centralisées par un point de contact identifié (cfr. Recommandation 10), faire l'objet d'un enregistrement systématique et être conservées de manière à permettre un contrôle a posteriori. Les réponses apportées devront rappeler que toute décision est prise sur la base des critères légaux et réglementaires, sans qu'aucune intervention extérieure ne puisse influencer son contenu.

Cette mesure poursuit un double objectif: protéger les travailleurs contre les pressions extérieures et protéger les mandataires publics eux-mêmes contre toute suspicion d'intervention privilégiée.

Recommandation 3 - Consacrer dans le Code bruxellois du Logement le principe de séparation entre les responsabilités politiques et administratives afin de garantir l'indépendance fonctionnelle de la direction générale et des services administratifs

Les travaux de la commission ont mis en évidence que les dysfonctionnements observés au sein du Foyer anderlechtois ne résultaient pas uniquement d'interventions ponctuelles dans certains dossiers, mais plus fondamentalement d'une confusion progressive entre les responsabilités politiques et les responsabilités administratives. Les auditions ont montré que cette porosité des rôles a fragilisé l'autonomie des services, brouillé les mécanismes de responsabilité et créé un environnement propice à des interventions politiques dans la gestion quotidienne.

Le Parlement considère que cette séparation des rôles constitue un principe fondamental de bonne gouvernance

Aanbeveling 2 – Elke vorm van politieke inmenging in het operationele beheer en bij individuele dossiers verbieden

Uit de werkzaamheden van de commissie is gebleken dat de rolverwarring met name tot uiting kwam in het feit dat het voorzitterschap van de Anderlechtse Haard zich mengde in het dagelijkse beheer en in de behandeling van individuele dossiers. De hoorzittingen hebben aangetoond dat die tussenkomsten de onafhankelijkheid van de administratieve diensten zouden kunnen ondermijnen en de indruk zouden kunnen wekken dat aanvragers niet op dezelfde manier worden behandeld.

Het Parlement herinnert eraan dat het de taak is van de verkozenen om het overheidsbeleid te verdedigen, democratische controle uit te oefenen en oog te hebben voor de problemen waar burgers mee te maken krijgen. Het geven van instructies over individuele dossiers en het nemen van administratieve beslissingen moet daarentegen uitsluitend voor de bevoegde diensten weggelegd zijn, met inachtneming van de geldende regels.

Het Parlement beveelt daarom aan om elke tussenkomst met betrekking tot een individueel dossier aan strenge regels te onderwerpen. Verzoeken die door een openbaar mandataris aan de OVM's worden gericht, dienen te worden gecentraliseerd bij een aangewezen contactpunt (zie Aanbeveling 10), systematisch te worden geregistreerd en zodanig te worden bewaard dat een controle achteraf mogelijk is. Uit de antwoorden moet blijken dat elke beslissing werd genomen op basis van wettelijke en reglementaire criteria, zonder dat enige tussenkomst van buitenaf de inhoud ervan kon beïnvloeden.

Die maatregel streeft een tweeledig doel na: de werknemers beschermen tegen druk van buitenaf en de openbare mandatarissen zelf beschermen tegen elke verdenking van voorkeursbehandeling.

Aanbeveling 3 - De scheiding van de politieke en administratieve verantwoordelijkheden principieel bekrachtigen in de Brusselse Huisvestingscode om de functionele onafhankelijkheid van de algemene directie en de administratieve diensten te waarborgen

Uit de werkzaamheden van de commissie is gebleken dat de vastgestelde wantoestanden bij de Anderlechtse Haard niet alleen het gevolg waren van gerichte inmengingen in bepaalde dossiers, maar fundamenteeler beschouwd zijn voortgevloeid uit het feit dat de politieke en de administratieve verantwoordelijkheden steeds meer in elkaar gaan overlopen zijn. De hoorzittingen hebben aangetoond dat die vage afbakening van de rollen de autonomie van de diensten heeft aangetast, geleid heeft tot onduidelijkheid over hoe het nu eigenlijk zit met de verantwoordelijkheden en een klimaat heeft gecreëerd dat politieke inmenging in het dagelijkse beheer in de hand heeft gewerkt.

Het Parlement is van oordeel dat een strikte rolverdeling een fundamenteel beginsel van goed bestuur vormt, dat uitdrukkelijk in de Brusselse Huisvestingscode moet worden

qui doit être explicitement consacré dans le Code bruxellois du Logement. Les organes politiques doivent définir les orientations stratégiques, exercer leur mission de contrôle et rendre compte de leur action, tandis que la direction générale et les services administratifs doivent disposer de l'autonomie nécessaire pour assurer la gestion quotidienne de la société, l'instruction des dossiers individuels, les procédures d'attribution des logements, les recrutements et l'exécution des marchés publics, dans le strict respect des dispositions légales et réglementaires.

Afin de garantir l'effectivité de ce principe, le Code devrait également prévoir que toute instruction individuelle émanant d'un administrateur ou du président du conseil d'administration à l'égard d'un travailleur concernant un dossier de gestion, une procédure d'attribution, un recrutement ou un marché public est prohibée. Toute tentative d'interférence dans un dossier devrait être signalée selon une procédure clairement définie et portée à la connaissance des instances de contrôle compétentes.

Cette réforme vise à protéger l'indépendance de l'administration, à sécuriser les travailleurs dans l'exercice de leurs missions, à clarifier les responsabilités des organes de gouvernance et à restaurer la confiance des citoyens dans l'impartialité des décisions prises par les sociétés immobilières de service public.

Recommandation 4 - Encadrer les relations entre citoyens et les mandataires publics

Les audits ont confirmé que les élus sont régulièrement sollicités par des citoyens confrontés à des situations particulièrement difficiles.

Toute demande d'information susceptible d'être perçue comme une demande d'influence sur une décision individuelle doit être exclue.

Afin de protéger à la fois les travailleurs et les mandataires publics, le Parlement recommande que toutes les SISP mettent en place une procédure uniforme organisant les relations avec les élus. Toute demande d'information devra être enregistrée, recevoir une réponse écrite standardisée et être conservée dans le dossier administratif afin de garantir une parfaite transparence (cfr. Recommandation 10).

L'organisation de permanences entre des membres du conseil d'administration de la SISP et des citoyens sont interdites dans les locaux de la SISP

Le Parlement considère que cette mesure contribuera également à restaurer la confiance des citoyens dans l'impartialité des procédures.

Recommandation 5 - Adopter une Charte régionale de gouvernance applicable à toutes les SISP

La Commission a constaté que plusieurs règles essentielles relevaient davantage de pratiques internes que de

vastgelegd. De politieke organen moeten de strategische koers bepalen, hun toezichhoudende taak uitoefenen en verantwoording afleggen over hun handelen, terwijl de algemene directie en de administratieve diensten over de nodige autonomie moeten beschikken om het dagelijkse beheer van de huisvestingsmaatschappij waar te nemen, individuele dossiers te onderzoeken, de procedures voor de toewijzing van woningen toe te passen, personeel aan te werven en overheidsopdrachten uit te voeren, met strikte inachtneming van de wettelijke en reglementaire bepalingen.

Om dat beginsel ook daadwerkelijk in de praktijk te brengen, zou het krachtens de Huisvestingscode ook verboden moeten zijn voor een bestuurslid of de voorzitter van de raad van bestuur om een werknemer afzonderlijke instructies te geven met betrekking tot een beheersdossier, een toewijzingsprocedure, een aanwerving of een overheidsopdracht. Elke poging tot inmenging in een dossier dient op grond van een duidelijk omschreven procedure te worden gemeld en aan de bevoegde toezichhoudende instanties ter kennis te worden gebracht.

Deze hervorming strekt ertoe de onafhankelijkheid van de administratie te waarborgen, de werknemers te beschermen bij de uitvoering van hun opdrachten, de verantwoordelijkheden van de bestuursorganen te verduidelijken en het vertrouwen van de burgers in de onpartijdigheid van de beslissingen van de openbare vastgoedmaatschappijen te herstellen.

Aanbeveling 4 – De betrekkingen tussen de burgers en de openbare mandatarissen reguleren

Tijdens de hoorzittingen is bevestigd dat verkozenen regelmatig worden aangesproken door burgers die zich in bijzonder moeilijke situaties bevinden.

Elk verzoek om informatie dat kan worden opgevat als een verzoek om invloed uit te oefenen op een individuele beslissing, moet worden uitgesloten.

Om zowel de werknemers als de openbare mandatarissen te beschermen, beveelt het Parlement aan dat alle OVM's een eenvormige procedurele regeling invoeren voor de contacten met verkozenen. Elk verzoek om informatie moet worden geregistreerd, een gestandaardiseerd schriftelijk antwoord krijgen en in het administratief dossier worden bewaard om volledige transparantie te waarborgen (zie aanbeveling 10).

Het is verboden om in de kantoren van de OVM spreekuren te organiseren waarbij leden van de raad van bestuur van de OVM burgers ontvangen.

Het Parlement is van oordeel dat deze maatregel ook zal helpen om het vertrouwen van de burgers in de onpartijdigheid van de procedures te herstellen.

Aanbeveling 5 – Een gewestelijk bestuurshandvest invoeren dat geldt voor OVM's

De commissie heeft vastgesteld dat verschillende essentiële regels gestoeld waren op interne praktijken in plaats van op

normes communes à l'ensemble des sociétés immobilières de service public. Cette situation favorise des interprétations variables d'une société à l'autre et fragilise l'harmonisation des pratiques.

Le Parlement estime qu'il est désormais nécessaire de doter l'ensemble du secteur d'un référentiel commun de gouvernance. Une Charte régionale de gouvernance devrait définir les principes applicables aux relations entre les organes politiques et administratifs, aux conflits d'intérêts, aux obligations de transparence, à la circulation de l'information, aux contacts avec les mandataires publics ainsi qu'aux règles de déontologie applicables aux administrateurs.

Cette charte, rédigée par la SLRB, devrait être approuvée par le Gouvernement, rendue obligatoire pour toutes les SISF et annexée à leurs statuts ainsi qu'à leur règlement d'ordre intérieur. Chaque administrateur et chaque membre de la direction devrait s'engager formellement à en respecter les dispositions au début de son mandat ou de ses fonctions.

Recommandation 6 - Professionnaliser les conseils d'administration

Les responsabilités confiées aux administrateurs des SISF se sont considérablement accrues au cours des dernières années. Elles impliquent aujourd'hui une connaissance des règles de gouvernance publique, des marchés publics, du contrôle interne, du droit du logement, des ressources humaines et de la gestion financière. Les auditions ont montré que cette évolution n'a pas toujours été accompagnée par un renforcement équivalent des compétences des organes de gouvernance.

Le Parlement considère que la professionnalisation des conseils d'administration constitue un levier essentiel de prévention des risques. Les administrateurs doivent être en mesure d'exercer un contrôle exigeant sur la gestion de la société, de comprendre les rapports d'audit qui leur sont soumis, d'identifier les situations de risque et d'assurer un suivi effectif des recommandations formulées.

Elle recommande dès lors de rendre obligatoire une formation préalable à toute entrée en fonction, complétée par un programme de formation continue couvrant notamment la gouvernance publique, le Code bruxellois du Logement, les marchés publics, le contrôle interne, la prévention des conflits d'intérêts et les responsabilités civiles et pénales des administrateurs.

Une attention particulière devra être accordée aux présidents des conseils d'administration, dont les responsabilités justifient un module spécifique consacré à la conduite des travaux du conseil, aux relations avec la direction générale, à la prévention des risques de gouvernance et au respect du principe de séparation entre les fonctions stratégiques et opérationnelles.

gemeenschappelijke normen voor alle openbare vastgoedmaatschappijen. Dat leidt ertoe dat elke huisvestingsmaatschappij de regels anders interpreteert en ondermijnt de eenvormigheid van de gehanteerde praktijken.

Het Parlement is van oordeel dat het thans nodig is om een gemeenschappelijke bestuursleidraad voor de hele sector uit te vaardigen. Een gewestelijk bestuurshandvest dient de beginselen vast te leggen die van toepassing zijn op de betrekkingen tussen de politieke en de administratieve organen, belangenconflicten, transparantieverplichtingen, de informatiedoorstroming, de contacten met openbare mandatarissen en de deontologische regels voor bestuurders.

Dat handvest, opgesteld door de BGHM, dient te worden goedgekeurd door de regering, verplicht van toepassing te worden verklaard op alle OVM's en bij hun statuten en huishoudelijk reglement te worden gevoegd. Elke bestuurder en elk lid van de directie dient er zich van bij het opnemen van zijn mandaat of functie formeel toe te verbinden de bepalingen ervan na te zullen leven.

Aanbeveling 6 – De raden van bestuur professionaliseren

De verantwoordelijkheden die aan de bestuurders van de OVM's zijn toevertrouwd, zijn de afgelopen jaren aanzienlijk toegenomen. Vandaag is in dat verband kennis vereist van de regels inzake openbaar bestuur, overheidsopdrachten, interne controle, de huisvestingswetgeving, personeelsbeleid en financieel beheer. Uit de hoorzittingen is gebleken dat die evolutie niet stevast gepaard is gegaan met een evenredige versterking van de deskundigheid binnen de bestuursorganen.

Het Parlement is van oordeel dat een professionalisering van de raden van bestuur van essentieel belang is om risico's in de kiem te smoren. Bestuurders moeten in staat zijn een veeleisende controle uit te oefenen op het beheer van de huisvestingsmaatschappij, de voorgelegde auditverslagen te begrijpen, risicosituaties te herkennen en ervoor te zorgen dat daadwerkelijk gevolg wordt gegeven aan de geformuleerde aanbevelingen.

Daarom beveelt zij aan om elke bestuurder voor het opnemen van zijn of haar ambt verplicht een opleiding te laten volgen, en daaraan een permanente vorming te koppelen met een programma dat toegespitst is op openbaar bestuur, de Brusselse Huisvestingscode, overheidsopdrachten, interne controle, het voorkomen van belangenconflicten en de burgerrechtelijke en strafrechtelijke aansprakelijkheden van bestuurders.

Er dient bijzondere aandacht uit te gaan naar de voorzitters van de raden van bestuur. Gezien de verantwoordelijkheden die zij dragen, is het gerechtvaardigd om voor hen speciaal een module te wijden aan het leiden van de werkzaamheden van de raad, de betrekkingen met de algemene directie, het voorkomen van bestuursgerelateerde risico's en de naleving van het beginsel dat de strategische en de

Enfin, le Parlement recommande que chaque conseil d'administration fasse l'objet d'une évaluation périodique de son fonctionnement et que les SISP soient tenues de constituer un comité d'audit et de gouvernance chargé d'assurer le suivi des risques, des recommandations d'audit et des questions de déontologie.

Recommandation 7 - Interdire le cumul entre la présidence d'une SISP et le mandat de député, échevin ou bourgmestre

Les travaux de la commission ont mis en évidence que l'exercice simultané de certaines fonctions politiques exécutives ou législatives et de la présidence d'une société immobilière de service public peut contribuer à brouiller les responsabilités, à concentrer les pouvoirs et à alimenter un risque de confusion entre les intérêts institutionnels de la SISP et les responsabilités exercées au sein d'autres niveaux de pouvoir. Si un tel cumul n'est pas, en lui-même, constitutif d'un dysfonctionnement, il est susceptible de fragiliser l'indépendance de la gouvernance et d'alimenter un risque de conflit d'intérêts ou d'interférences dans la gestion.

Dans un contexte où les SISP gèrent une mission essentielle de service public et où les décisions d'attribution des logements sont particulièrement sensibles, le Parlement estime qu'il est nécessaire de renforcer les garanties d'indépendance de leurs organes de gouvernance.

Le Parlement recommande dès lors de modifier le Code bruxellois du Logement afin d'instaurer une incompatibilité entre la fonction de président d'une société immobilière de service public et l'exercice d'un mandat de député, de bourgmestre ou d'échevin. Cette incompatibilité vise à préserver la disponibilité du président pour l'exercice de ses responsabilités, à prévenir les risques de confusion des rôles et à renforcer la confiance des citoyens dans l'impartialité de la gouvernance des SISP.

Le Parlement invite également le Gouvernement à examiner, plus largement, les règles applicables aux cumuls de mandats au sein des organes de gouvernance des opérateurs publics régionaux, afin de garantir une cohérence d'ensemble des principes de bonne gouvernance.

AXE II – Garantir l'impartialité, la transparence et la sécurité juridique des procédures d'attribution

Les audits de la commission ont largement porté sur les procédures d'attribution des logements, qui constituent le cœur de la mission des sociétés immobilières de service public. Les travaux de la commission ne remettent nullement en cause le professionnalisme de la grande majorité des travailleurs chargés de ces missions. Ils montrent en revanche que l'organisation des procédures et

operationele functies van elkaar gescheiden moeten blijven.

Ten slotte beveelt het Parlement aan om de werking van elke raad van bestuur periodiek te evalueren en om de OVM's te verplichten een audit- en bestuurscomité op te richten dat de taak krijgt de risico's, de aanbevelingen van de doorlichtingen en de deontologische kwesties op te volgen.

Aanbeveling 7 – De combinatie van het voorzitterschap van een OVM met een mandaat van volksvertegenwoordiger, schepen of burgemeester verbieden

De werkzaamheden van de commissie hebben aangetoond dat de gelijktijdige uitoefening van bepaalde uitvoerende of wetgevende politieke functies en het voorzitterschap van een openbare vastgoedmaatschappij ertoe kan leiden dat verantwoordelijkheden vervagen, er een machtsconcentratie ontstaat en de institutionele belangen van de OVM en de op andere bestuursniveaus uitgeoefende verantwoordelijkheden in elkaar overlopen. Hoewel een dergelijke cumul op zich niet bestempeld kan worden als een wantoestand, kan die de onafhankelijkheid van het bestuur ondermijnen en het risico op belangenvermenging of inmenging in het beheer in de hand werken.

Aangezien de OVM's een essentiële openbare dienstverleningsopdracht waarnemen en beslissingen over de toewijzing van woningen bijzonder gevoelig liggen, acht het Parlement het noodzakelijk om de onafhankelijkheid van hun bestuursorganen beter te waarborgen.

Het Parlement beveelt daarom aan de Brusselse Huisvestingscode te wijzigen om een onverenigbaarheid in te voeren tussen de functie van voorzitter van een openbare vastgoedmaatschappij en de uitoefening van een mandaat als volksvertegenwoordiger, burgemeester of schepen. Die onverenigbaarheid moet ervoor zorgen dat de voorzitter beschikbaar blijft om zijn verantwoordelijkheden uit te oefenen, het risico voorkomen dat de rollen in elkaar overlopen en het vertrouwen van de burgers in de onpartijdigheid van het bestuur van de OVM's versterken.

Het Parlement verzoekt de regering ook om ruimer beschouwd de regels te onderzoeken die van toepassing zijn op het cumuleren van mandaten binnen de bestuursorganen van de gewestelijke openbare instellingen teneinde de algehele samenhang van de beginselen inzake goed bestuur te waarborgen.

TWEEDE PIJLER – De onpartijdigheid, transparantie en rechtszekerheid van de toewijzingsprocedures waarborgen

De hoorzittingen van de commissie waren grotendeels gewijd aan de procedures voor de toewijzing van woningen, die de kern vormen van de opdracht van de openbare vastgoedmaatschappijen. De werkzaamheden van de commissie trekken geenszins het professionnalisme van de grote meerderheid van de werknemers die met die opdrachten zijn belast, in twijfel. Ze tonen daarentegen aan dat de or-

certaines mécanismes dérogatoires n'offrent pas les garanties nécessaires pour assurer une parfaite transparence des décisions et préserver durablement la confiance des citoyens.

Le Parlement rappelle que les dérogations aux règles ordinaires d'attribution répondent à une nécessité sociale incontestable. Elles permettent de tenir compte de situations humaines qui ne peuvent être appréhendées par des critères strictement objectifs. Leur existence n'est donc pas en cause. En revanche, leur utilisation doit être entourée de garanties renforcées précisément parce qu'elles dérogent au principe général d'attribution.

Les auditions ont également montré que l'absence de formalisation de certaines pratiques, la difficulté à retracer certaines décisions et le manque d'harmonisation entre les SISF fragilisent autant les demandeurs que les travailleurs chargés d'instruire les dossiers.

Le Parlement considère dès lors que les procédures d'attribution doivent être repensées autour de quatre principes fondamentaux: la sécurité juridique, la transparence, la traçabilité et l'égalité de traitement.

Recommandation 8 - Revoir en profondeur les mécanismes de dérogation prévus par le Code bruxellois du Logement afin de répondre aux situations d'urgence dans un cadre juridique sécurisé

Les travaux de la commission ont confirmé que les sociétés immobilières de service public doivent pouvoir répondre à des situations exceptionnelles ou d'urgence sociale qui ne peuvent être appréhendées par les règles ordinaires d'attribution. Le Parlement ne remet nullement en cause la nécessité de disposer de mécanismes permettant de traiter ces situations particulières. En revanche, les travaux de la commission ont montré que l'article 33 du Code bruxellois du Logement a été détourné de sa finalité initiale pour justifier un mécanisme parallèle d'attribution ne présentant pas les garanties de transparence, de traçabilité et de contrôle prévues par les mécanismes dérogatoires organisés par le Code. Cette utilisation a créé un risque important de décisions discrétionnaires et a favorisé des pratiques susceptibles d'alimenter des logiques clientélistes, en contradiction avec les principes d'impartialité et d'égalité de traitement qui doivent gouverner l'attribution des logements sociaux.

Le Parlement considère que cette situation a contribué à fragiliser la sécurité juridique des décisions, à créer de l'opacité dans les procédures d'attribution et à alimenter des interrogations sur leur impartialité.

Elle recommande dès lors de remplacer le recours au mécanisme développé sur la base de l'article 33 par les mécanismes dérogatoires déjà prévus par le Code bruxellois du Logement, notamment ceux visés aux articles 35, 36,

ganisation van de procedures en bepaalde afwijkingsmechanismen niet de nodige waarborgen bieden om volledig transparante beslissingen te garanderen en het vertrouwen van de burgers duurzaam te vrijwaren.

Het Parlement wijst erop dat afwijkingen van de gewone toewijzingsregels tegemoetkomen aan een onbetwistbare maatschappelijke noodzaak. Ze maken het mogelijk rekening te houden met menselijke situaties die niet kunnen worden gevat door strikt objectieve criteria. Het bestaan ervan staat dus niet ter discussie. Het is echter nodig om aan het gebruik ervan versterkte waarborgen te koppelen, net omdat ze afwijken van het algemene toewijzingsbeginsel.

De hoorzittingen hebben ook aangetoond dat het gebrek aan formalisering van bepaalde praktijken, de moeilijkheid om bepaalde beslissingen te reconstrueren en het gebrek aan onderlinge afstemming tussen de OVM's zowel de aanvragers als de werknemers die de dossiers moeten onderzoeken, niet ten goede komen.

Het Parlement is daarom van oordeel dat het nodig is om de toewijzingsprocedures te hertekenen rond vier fundamentele beginselen: rechtszekerheid, transparantie, traceerbaarheid en gelijke behandeling.

Aanbeveling 8 – De afwijkingsregelingen die opgenomen zijn in de Brusselse Huisvestingscode, grondig herzien om in een rechtszeker kader te kunnen inspelen op noodsituaties

De werkzaamheden van de commissie hebben bevestigd dat de openbare vastgoedmaatschappijen moeten kunnen inspelen op uitzonderlijke situaties of sociale noodsituaties die niet kunnen worden ondervangen met de gewone toewijzingsregels. Het Parlement stelt geenszins ter discussie dat het nodig is te beschikken over regelingen om dergelijke bijzondere situaties aan te pakken. De werkzaamheden van de commissie hebben echter aangetoond dat werd afgestapt van het oorspronkelijke doel van artikel 33 van de Brusselse Huisvestingscode om een parallelle toewijzingsregeling te rechtvaardigen die niet dezelfde waarborgen inzake transparantie, traceerbaarheid en controle bood als de afwijkingsregelingen die in het wetboek zijn opgenomen. Door op die manier gebruik te maken van dat artikel, was de kans groot dat besluitvormers gewoon naar eigen goeddunken beslissingen zouden nemen en werd cliëntelisme mogelijk in de hand gewerkt, wat in strijd is met de beginselen van onpartijdigheid en gelijke behandeling die ten grondslag moeten liggen aan de toewijzing van sociale woningen.

Het Parlement is van oordeel dat die situatie ertoe de rechtszekerheid van de beslissingen op de helling heeft gezet, de transparantie van de toewijzingsprocedures heeft aangetast en vragen heeft doen rijzen over de onpartijdige toepassing van die procedures.

Daarom beveelt zij aan om gebruik te maken van de afwijkingsregelingen die reeds opgenomen zijn in de Brusselse Huisvestingscode, meer bepaald in de artikelen 35, 36, 36bis en 37, op basis waarvan het mogelijk is om binnen een

36bis et 37, qui permettent de répondre aux situations d'urgence ou à des besoins spécifiques dans un cadre légal, transparent et contrôlable. Ces dispositifs offrent déjà les garanties nécessaires en matière de motivation des décisions, de traçabilité et de contrôle.

Le Parlement recommande également de clarifier les articulations entre ces différents mécanismes, notamment avec les situations relevant d'une intervention des CPAS, afin de garantir une application cohérente du Code sur l'ensemble du territoire régional et d'éviter le développement de procédures parallèles ou de pratiques dérogatoires insuffisamment encadrées.

Recommandation 9 - Garantir une traçabilité complète de toutes les décisions

Les auditions ont montré que la reconstitution du cheminement de certaines décisions s'est révélée particulièrement difficile. Plusieurs dossiers ne permettaient pas d'identifier clairement les différentes étapes de leur traitement, les interventions successives ou les motifs ayant conduit à certaines décisions.

Une telle situation fragilise non seulement les possibilités de contrôle mais également la sécurité juridique des décisions elles-mêmes.

Le Parlement considère que toute décision d'attribution ou de dérogation doit pouvoir être retracée intégralement plusieurs années après son adoption.

Elle recommande que l'ensemble des procédures soit entièrement intégré dans des outils informatiques permettant d'assurer l'historisation permanente des dossiers. Toute modification apportée à un dossier devra laisser une trace identifiable. Les échanges ayant contribué à une décision devront être conservés et les motivations des décisions exceptionnelles systématiquement formalisées.

Cette exigence constitue autant une protection pour les demandeurs qu'une garantie pour les travailleurs appelés à traiter les dossiers.

Recommandation 10 – Moderniser les procédures d'attribution par le développement d'une plateforme régionale de type «Immoweb social»

Les travaux de la commission ont montré que les procédures d'attribution demeurent complexes, peu lisibles pour les candidats-locataires et insuffisamment transparentes. Cette situation alimente les incompréhensions, accroît la charge administrative des SISP et contribue à un nombre important de refus de logements, avec pour conséquence une augmentation des délais de relocation et des vacances locatives.

Afin de renforcer à la fois la transparence, l'efficacité et

wettelijk, transparant en controleerbaar kader in te spelen op noodsituaties of specifieke behoeften, in plaats van nog gebruik te laten maken van de regeling die op basis van artikel 33 werd ontwikkeld. De in het wetboek opgenomen regelingen bieden reeds de nodige waarborgen inzake de onderbouwing en traceerbaarheid van de beslissingen en de controle daarop.

Het Parlement beveelt ook aan om de onderlinge afstemming tussen de verschillende regelingen te verduidelijken, onder meer wat de situaties betreft waarin een OCMW tussenbeide komt, teneinde een coherente toepassing van het wetboek over het hele gewest te waarborgen en te vermijden dat parallelle procedures of onvoldoende gereguleerde afwijkende praktijken worden ontwikkeld.

Aanbeveling 9 – De volledige traceerbaarheid van alle beslissingen waarborgen

De hoorzittingen hebben aangetoond dat het bijzonder moeilijk is om de weg die voor bepaalde beslissingen is afgelegd, te reconstrueren. Voor meerdere dossiers kon niet duidelijk worden bepaald welke verschillende behandelingsfasen werden doorlopen, welke opeenvolgende tussenkomsten er waren of welke redenen tot bepaalde beslissingen hebben geleid.

Een dergelijke situatie verzwakt niet alleen de controlemogelijkheden, maar ook de rechtszekerheid van de beslissingen zelf.

Het Parlement is van oordeel dat elke toewijzings- of afwijzingsbeslissing meerdere jaren na de goedkeuring ervan integraal moet kunnen worden gereconstrueerd.

Zij beveelt aan dat alle procedures volledig worden geïntegreerd in informaticatools die zorgen voor een permanente historisering van de dossiers. Elke wijziging die in een dossier wordt aangebracht, moet een identificeerbaar spoor nalaten. Uitwisselingen die hebben bijgedragen tot een beslissing moeten worden bewaard en de motiveringen van uitzonderlijke beslissingen moeten systematisch worden geformaliseerd.

Deze vereiste vormt zowel een bescherming voor de aanvragers als een waarborg voor de werknemers die de dossiers moeten behandelen.

Aanbeveling 10 – De toewijzingsprocedures moderniseren door de ontwikkeling van een gewestelijk platform van het type « sociale Immoweb »

Uit de werkzaamheden van de commissie is gebleken dat de toewijzingsprocedures complex blijven, weinig duidelijk zijn voor kandidaat-huurders en onvoldoende transparant zijn. Deze situatie werkt onbegrip in de hand, verhoogt de administratieve lasten voor de OVM's en draagt bij tot een groot aantal weigeringen van woningen, met als gevolg langere termijnen voor wederverhuring en meer leegstand.

Om zowel de transparantie als de efficiëntie en de gelijke behandeling te versterken, beveelt het Parlement aan een

l'égalité de traitement, le Parlement recommande d'évaluer puis de mettre en œuvre une plateforme régionale de type « Immoweb social », conformément aux propositions formulées par les acteurs du secteur. Cette plateforme permettrait la publication des logements disponibles, l'expression d'intérêt des candidats-locataires pour les logements correspondant à leur profil et l'attribution automatique au candidat le mieux classé selon les critères fixés par le Code bruxellois du Logement.

Elle intégrerait également un dossier numérique unique permettant à chaque candidat de suivre l'état d'avancement de sa demande, les titres de priorité qui lui sont reconnus, les décisions prises concernant son dossier ainsi que les échanges avec les SISP. Reliée aux sources authentiques régionales, cette plateforme contribuerait à simplifier les démarches administratives, à réduire les délais de traitement, à limiter les refus inutiles, à limiter le recours aux mandataires politiques pour connaître son classement et à renforcer la transparence des procédures d'attribution.

Recommandation 11 – Créer un point de contact unique pour toutes les demandes relatives aux candidats-locataires et aux locataires

Les auditions de la commission ont mis en évidence que les demandes adressées aux SISP peuvent aujourd'hui emprunter de multiples canaux (courriels, appels téléphoniques, interventions de cabinets, de mandataires, de CPAS ou d'associations), sans qu'il soit toujours possible d'en assurer un suivi uniforme ni d'en garantir la traçabilité. Cette multiplicité favorise les incompréhensions, complique le travail des services et peut alimenter le sentiment que certaines demandes bénéficient d'un traitement privilégié.

Le Parlement recommande dès lors que chaque SISP mette en place un point de contact unique pour toute demande relative à un candidat-locataire ou à un locataire. Quelle que soit son origine, toute sollicitation devrait obligatoirement transiter par ce canal unique avant d'être orientée vers le service compétent.

Chaque demande devrait faire l'objet d'un enregistrement automatique dans un système de gestion partagé, attribuant un numéro de dossier (« ticket ») permettant d'en assurer le suivi, d'identifier le service chargé de son traitement et de connaître l'état d'avancement de la demande. Ce registre devrait être accessible à l'ensemble de la ligne hiérarchique concernée, à l'exclusion du conseil d'administration, afin de garantir la transparence du traitement tout en respectant la séparation entre la gestion opérationnelle et les fonctions stratégiques.

Les mandataires politiques sollicités par des candidat-locataires ont l'obligation de renvoyer vers ce point de contact unique.

Un tel dispositif renforcerait la traçabilité des échanges,

gewestelijk platform van het type « sociale Immoweb » te evalueren en vervolgens in te voeren, overeenkomstig de voorstellen van de actoren uit de sector. Dit platform zou de publicatie van beschikbare woningen mogelijk maken, de kenbaarmaking van interesse door kandidaat-huurders voor woningen die overeenstemmen met hun profiel en de automatische toewijzing aan de best gerangschikte kandidaat volgens de criteria vastgelegd door de Brusselse Huisvestingscode.

Het zou ook één uniek digitaal dossier omvatten waarmee elke kandidaat de voortgang van zijn aanvraag kan volgen, de hem toegekende voorrangstitels, de beslissingen die met betrekking tot zijn dossier zijn genomen en de uitwisselingen met de OVM's. Gekoppeld aan de gewestelijke authentieke bronnen zou dit platform bijdragen tot het vereenvoudigen van de administratieve stappen, het verkorten van de behandelingstermijnen, het beperken van onnodige weigeringen, het beperken van het beroep op politieke mandatarissen om zijn rangschikking te kennen en het versterken van de transparantie van de toewijzingsprocedures.

Aanbeveling 11 – Eén uniek contactpunt creëren voor alle aanvragen met betrekking tot kandidaat-huurders en huurders

De hoorzittingen van de commissie hebben aan het licht gebracht dat verzoeken die aan de OVM's worden gericht vandaag via meerdere kanalen kunnen verlopen (e-mails, telefoongesprekken, tussenkomsten van kabinetten, mandatarissen, OCMW's of verenigingen), zonder dat het altijd mogelijk is daarvan een uniforme opvolging te verzekeren of de traceerbaarheid te waarborgen. Deze veelheid bevordert misverstanden, bemoeilijkt het werk van de diensten en kan het gevoel voeden dat sommige verzoeken een voorkeursbehandeling krijgen.

Het Parlement beveelt dan ook aan dat elke OVM één uniek contactpunt invoert voor elk verzoek met betrekking tot een kandidaat-huurder of een huurder. Ongeacht de oorsprong ervan zou elk verzoek verplicht via dit unieke kanaal moeten passeren voordat het naar de bevoegde dienst wordt doorverwezen.

Elk verzoek zou automatisch moeten worden geregistreerd in een gedeeld beheersysteem, met toekenning van een dossiernummer (« ticket ») waarmee de opvolging kan worden verzekerd, de met de behandeling belaste dienst kan worden geïdentificeerd en de stand van zaken van het verzoek kan worden gekend. Dit register zou toegankelijk moeten zijn voor de volledige betrokken hiërarchische lijn, met uitsluiting van de raad van bestuur, om de transparantie van de behandeling te waarborgen en tegelijk de scheiding tussen het operationele beheer en de strategische functies te respecteren.

Politieke mandatarissen die worden aangesproken door kandidaat-huurders zijn verplicht naar dit unieke contactpunt te verwijzen.

Een dergelijke regeling zou de traceerbaarheid van de uitwisselingen versterken, de kwaliteit van de dienstverlening

améliorerait la qualité du service rendu aux usagers, faciliterait le travail des agents et réduirait le risque d'interventions informelles ou de traitements différenciés.

Recommandation 12 - Renforcer le rôle des délégués sociaux comme acteurs de la prévention et de la bonne gouvernance

Les auditions ont confirmé que les délégués sociaux constituent un maillon essentiel du dispositif de contrôle des sociétés immobilières de service public. Leur présence au plus près des réalités de terrain leur permet d'identifier rapidement des dysfonctionnements, des risques de gouvernance ou des pratiques susceptibles de porter atteinte aux principes de transparence, d'égalité de traitement et de bonne administration. Les travaux de la commission montrent toutefois que leur rôle demeure encore trop centré sur un contrôle de conformité, sans que leurs constats ne débouchent systématiquement sur des suites concrètes.

Le Parlement considère que la législation définissant les missions de contrôle de légalité et d'opportunité des délégués sociaux sur les dossiers d'attribution devraient être clarifiée. Leur rôle doit également être renforcé afin d'en faire un véritable outil de prévention des dérives et d'amélioration continue de la gouvernance.

Elle recommande que les délégués sociaux disposent d'un droit d'alerte renforcé leur permettant de signaler directement à la SLRB toute décision ou pratique qu'ils estiment manifestement contraire à la législation, aux règles de gouvernance ou aux principes d'égalité de traitement. Lorsque ce droit d'alerte est exercé, la SLRB devrait être tenue d'examiner le signalement dans un délai déterminé et, le cas échéant, de demander à la SISF de surseoir à l'exécution de la décision jusqu'à ce que sa conformité puisse être vérifiée.

Le Parlement recommande également d'élargir les missions des délégués sociaux au contrôle du respect des règles de bonne gouvernance, notamment en matière d'attribution des logements, de marchés publics, d'octroi d'avantages aux membres des organes de gouvernance et de prévention des conflits d'intérêts. Leurs observations devraient être systématiquement intégrées aux dispositifs de contrôle interne, alimenter les analyses transversales réalisées par la SLRB et faire l'objet d'un suivi formalisé par le conseil d'administration.

Enfin, les moyens d'investigation des délégués sociaux, leur accès aux informations nécessaires à l'exercice de leur mission et leur capacité de dialogue avec les organes de gouvernance devraient être renforcés afin de faire de leur intervention un véritable levier de prévention, d'alerte et d'amélioration de la gouvernance, plutôt qu'un simple contrôle de conformité.

AXE III – Faire du contrôle interne un véritable outil de prévention des risques

aan de gebruikers verbeteren, het werk van de medewerkers vergemakkelijken en het risico op informele tussenkomsten of gedifferentieerde behandeling verkleinen.

Aanbeveling 12 - De rol van de sociale afgevaardigden versterken als actoren van preventie en goed bestuur

De hoorzittingen hebben bevestigd dat de sociale afgevaardigden een essentiële schakel vormen in het controlemechanisme van de openbare vastgoedmaatschappijen. Hun aanwezigheid dicht bij de realiteit op het terrein stelt hen in staat snel disfuncties, governance-risico's of praktijken te identificeren die afbreuk kunnen doen aan de beginselen van transparantie, gelijke behandeling en behoorlijk bestuur. De werkzaamheden van de commissie tonen evenwel aan dat hun rol nog te sterk gericht blijft op conformiteitscontrole, zonder dat hun vaststellingen systematisch leiden tot concrete gevolgen.

Het Parlement is van oordeel dat de wetgeving die de opdrachten inzake legaliteits- en opportunitéitscontrole van de sociale afgevaardigden op de toewijzingsdossiers vastlegt, moet worden verduidelijkt. Hun rol moet ook worden versterkt, zodat die een echt instrument wordt voor de preventie van ontsporingen en de continue verbetering van de governance.

Zij beveelt aan dat de sociale afgevaardigden beschikken over een versterkt recht van waarschuwing waarmee zij elke beslissing of praktijk die zij kennelijk strijdig achten met de wetgeving, de governance-regels of de beginselen van gelijke behandeling, rechtstreeks aan de BGHM kunnen melden. Wanneer van dit waarschuwingsrecht gebruik wordt gemaakt, zou de BGHM verplicht moeten zijn de melding binnen een bepaalde termijn te onderzoeken en, in voorkomend geval, de OVM te verzoeken de uitvoering van de beslissing op te schorten totdat de conformiteit ervan kan worden nagegaan.

Het Parlement beveelt ook aan de opdrachten van de sociale afgevaardigden uit te breiden tot de controle op de naleving van de regels van goed bestuur, met name inzake woningtoewijzing, overheidsopdrachten, toekenning van voordelen aan leden van de governanceorganen en preventie van belangenconflicten. Hun opmerkingen zouden systematisch moeten worden geïntegreerd in de interne controlemechanismen, input moeten leveren voor de transversale analyses van de BGHM en formeel moeten worden opgevolgd door de raad van bestuur.

Tot slot moeten de onderzoeksmiddelen van de sociale afgevaardigden, hun toegang tot de informatie die nodig is voor de uitoefening van hun opdracht en hun mogelijkheid tot dialoog met de governanceorganen worden versterkt, zodat hun optreden een echte hefboom wordt voor preventie, waarschuwing en verbetering van de governance, eerder dan een loutere conformiteitscontrole.

PIJLER III – Van interne controle een echt instrument voor risicopreventie maken

L'un des principaux enseignements de le Parlement réside dans le constat que les différents mécanismes de contrôle existaient mais n'ont pas permis d'empêcher la dégradation progressive de la gouvernance du Foyer anderlechtsois.

Les auditions montrent que le contrôle interne a longtemps été insuffisamment structuré, que les audits étaient parfois perçus comme des exercices ponctuels plutôt que comme des outils d'amélioration continue et que les recommandations formulées n'ont pas toujours bénéficié d'un suivi suffisamment rigoureux.

Le Parlement considère qu'il convient désormais de dépasser une logique de contrôle a posteriori pour développer une véritable culture de prévention des risques au sein des SISP.

Recommandation 13 - Faire du contrôle interne une fonction stratégique

Le contrôle interne ne peut être réduit à un simple contrôle de conformité. Il doit constituer un outil permanent d'aide à la décision, d'identification des risques et d'amélioration continue de l'organisation.

Le Parlement recommande que chaque SISP dispose d'une fonction de contrôle interne indépendante de la Direction générale et sous la responsabilité du CA, bénéficiant de moyens adaptés à la taille de la société et d'un accès direct au comité d'audit ainsi qu'au conseil d'administration.

Cette fonction devra élaborer annuellement une cartographie des risques couvrant la gouvernance, les marchés publics, les ressources humaines, les procédures d'attribution, les systèmes d'information et la gestion documentaire.

Le contrôle interne devra être considéré comme un partenaire de la gouvernance et non comme un simple organe de vérification.

Recommandation 14 - Donner une portée contraignante aux recommandations des audits

Les travaux de la commission montrent que plusieurs recommandations formulées lors des audits successifs n'ont été mises en œuvre que partiellement ou tardivement.

Cette situation réduit considérablement l'efficacité des audits.

Le Parlement recommande que toute recommandation fasse désormais l'objet d'un plan d'action approuvé par le conseil d'administration, assorti d'un calendrier précis, d'un responsable identifié et d'indicateurs permettant d'en mesurer la réalisation.

Een van de belangrijkste lessen van het Parlement ligt in de vaststelling dat de verschillende controlemechanismen wel bestonden, maar niet hebben kunnen voorkomen dat de governance van de Anderlechtse Haard geleidelijk achteruitging.

De hoorzittingen tonen aan dat de interne controle lange tijd onvoldoende gestructureerd was, dat audits soms werden gezien als eenmalige oefeningen eerder dan als instrumenten voor continue verbetering en dat de geformuleerde aanbevelingen niet altijd voldoende strikt zijn opgevolgd.

Het Parlement is van oordeel dat het voortaan aangewezen is een logica van controle a posteriori te overstijgen om binnen de OVM's een echte cultuur van risicopreventie te ontwikkelen.

Aanbeveling 13 - Van interne controle een strategische functie maken

Interne controle kan niet worden herleid tot een loutere conformiteitscontrole. Zij moet een permanent instrument vormen ter ondersteuning van de besluitvorming, voor de identificatie van risico's en voor de continue verbetering van de organisatie.

Het Parlement beveelt aan dat elke OVM beschikt over een internecontrolefunctie die onafhankelijk is van de algemene directie en onder de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur staat, met middelen aangepast aan de omvang van de maatschappij en met rechtstreekse toegang tot het auditcomité en de raad van bestuur.

Deze functie moet jaarlijks een risico-inventarisatie opstellen die betrekking heeft op governance, overheidsopdrachten, human resources, toewijzingsprocedures, informatiesystemen en documentbeheer.

Interne controle moet worden beschouwd als een partner van de governance en niet als een louter verificatieorgaan.

Aanbeveling 14 - De auditaanbevelingen bindende kracht geven

De werkzaamheden van de commissie tonen aan dat verschillende aanbevelingen die tijdens opeenvolgende audits werden geformuleerd slechts gedeeltelijk of laattijdig zijn uitgevoerd.

Deze situatie vermindert de doeltreffendheid van audits aanzienlijk.

Het Parlement beveelt aan dat voortaan voor elke aanbeveling een actieplan wordt opgesteld dat door de raad van bestuur wordt goedgekeurd, voorzien is van een nauwkeurige timing, een geïdentificeerde verantwoordelijke en indicatoren waarmee de uitvoering ervan kan worden gemeten.

Lorsqu'une recommandation n'est pas suivie, cette décision devra être explicitement motivée devant le conseil d'administration et portée à la connaissance de la SLRB.

Les audits ne doivent plus constituer une photographie ponctuelle de l'organisation mais devenir un véritable moteur d'amélioration continue.

AXE IV – Faire évoluer la tutelle de la SLRB vers une logique de prévention, d'accompagnement et d'intervention graduée

Les travaux de la commission ont montré que la SLRB dispose d'un éventail important d'outils de contrôle et d'accompagnement des sociétés immobilières de service public. Les audits, le contrôle financier, les délégués sociaux, les contrats de gestion ou encore les échanges réguliers avec les SISP constituent autant de mécanismes destinés à garantir le bon fonctionnement du secteur. Le Parlement ne remet pas en cause l'existence de ces outils ni l'engagement des services qui les mettent en œuvre.

En revanche, les auditions ont démontré que ces différents instruments fonctionnent encore trop souvent de manière parallèle. Les informations recueillies ne sont pas toujours mises en perspective les unes avec les autres, ce qui limite la capacité de la tutelle à détecter suffisamment tôt une dégradation progressive de la gouvernance. Les difficultés observées au sein du Foyer anderlechtsois n'ont pas été provoquées par l'absence totale de contrôles, mais par l'incapacité du système à apprécier, dans leur globalité, une accumulation de signaux faibles qui, pris isolément, pouvaient sembler limités mais révélaient, ensemble, une fragilisation profonde de la gouvernance.

Le Parlement considère que la tutelle régionale doit désormais évoluer vers une approche davantage préventive. Son rôle ne peut se limiter à contrôler la conformité des actes ou à intervenir lorsqu'une crise est déjà installée. Elle doit également être en mesure d'identifier les facteurs de risque, d'accompagner les sociétés confrontées à des difficultés et d'agir de manière progressive avant que des dysfonctionnements ne deviennent structurels.

Recommandation 15 - Développer une vision transversale de la gouvernance des SISP

Le Parlement recommande que la SLRB mette en place une cellule permanente consacrée à l'analyse de la gouvernance des SISP. Cette cellule aurait pour mission de croiser les informations issues des audits internes et externes, des rapports des délégués sociaux, des contrôles financiers, des signalements du contrôle interne ainsi que des indicateurs de gestion transmis par les sociétés.

L'objectif n'est pas de créer un niveau supplémentaire de contrôle administratif, mais de permettre une lecture glo-

Wanneer een aanbeveling niet wordt gevolgd, moet die beslissing uitdrukkelijk worden gemotiveerd tegenover de raad van bestuur en ter kennis worden gebracht van de BGHM.

Audits mogen niet langer een momentopname van de organisatie zijn, maar moeten uitgroeien tot een echte motor voor voortdurende verbetering.

PIJLER IV – Het toezicht van de BGHM doen evolueren naar een logica van preventie, begeleiding en gradueel ingrijpen

De werkzaamheden van de commissie hebben aangetoond dat de BGHM beschikt over een belangrijk arsenaal aan controle- en begeleidingsinstrumenten voor de openbare vastgoedmaatschappijen. Audits, financieel toezicht, sociale afgevaardigden, beheersovereenkomsten en regelmatige contacten met de OVM's vormen stuk voor stuk mechanismen die bedoeld zijn om de goede werking van de sector te waarborgen. Het Parlement stelt het bestaan van deze instrumenten, noch de inzet van de diensten die ze uitvoeren, ter discussie.

De hoorzittingen hebben daarentegen aangetoond dat deze verschillende instrumenten nog te vaak naast elkaar functioneren. De verzamelde informatie wordt niet altijd met elkaar in perspectief geplaatst, waardoor het toezicht minder goed in staat is om een geleidelijke verslechtering van de governance tijdig te detecteren. De moeilijkheden die binnen de Anderlechtse Haard werden vastgesteld, zijn niet veroorzaakt door een totaal gebrek aan controles, maar door het onvermogen van het systeem om, in hun geheel, een opeenstapeling van zwakke signalen te onderkennen die, afzonderlijk beschouwd, beperkt konden lijken, maar samen wezen op een diepgaande verzwakking van de governance.

Het Parlement is van oordeel dat het gewestelijk toezicht voortaan moet evolueren naar een meer preventieve aanpak. Zijn rol kan zich niet beperken tot het controleren van de conformiteit van handelingen of tot tussenkomen wanneer een crisis zich al heeft gevestigd. Het moet ook in staat zijn risicofactoren te identificeren, maatschappijen die met moeilijkheden worden geconfronteerd te begeleiden en geleidelijk op te treden voordat disfuncties structureel worden.

Aanbeveling 15 - Een transversale visie op de governance van de OVM's ontwikkelen

Het Parlement beveelt aan dat de BGHM een permanente cel opricht die zich wijdt aan de analyse van het bestuur van de OVM's. Die cel zou als opdracht hebben de informatie uit interne en externe audits, de verslagen van de sociale afgevaardigden, de financiële controles, de meldingen van de interne controle en de beheersindicatoren die door de maatschappijen worden overgemaakt, met elkaar te kruisen.

Het doel is niet een bijkomend niveau van administratieve controle te creëren, maar een globale lezing van de bestuursrisico's mogelijk te maken. Een dergelijke aanpak zou

bale des risques de gouvernance. Une telle approche faciliterait l'identification des situations nécessitant un accompagnement particulier et permettrait d'intervenir avant que les difficultés ne produisent des conséquences importantes sur le fonctionnement de la société ou sur les droits des locataires et des candidats-locataires.

Cette cellule pourrait également élaborer un rapport annuel sur l'état de la gouvernance des SISP, mettant en évidence les tendances observées, les difficultés récurrentes et les bonnes pratiques développées au sein du secteur.

Recommandation 16 - Mettre en place une intervention graduée fondée sur la prévention

Les auditions ont montré que les instruments de tutelle sont aujourd'hui essentiellement mobilisés lorsqu'une situation est déjà fortement dégradée. Le Parlement estime qu'il convient de développer un dispositif plus progressif permettant d'adapter l'intensité de l'intervention à la gravité des difficultés rencontrées.

Lorsqu'une accumulation d'indicateurs révèle une dégradation de la gouvernance, la SLRB devrait pouvoir déclencher une procédure d'alerte formalisée donnant lieu à un dialogue renforcé avec les organes de gouvernance de la société concernée. Si les difficultés persistent, cette phase pourrait être suivie d'un plan d'amélioration obligatoire comprenant des objectifs précis, un calendrier de mise en œuvre et un suivi régulier.

En cas d'insuffisance des mesures prises, la SLRB pourrait ensuite renforcer son accompagnement, diligenter un audit ciblé ou mobiliser les instruments prévus par la législation. Les mécanismes de substitution ne devraient intervenir qu'en dernier ressort, lorsque les autres outils n'ont pas permis de rétablir une gouvernance satisfaisante.

Le Parlement considère que cette gradation permettra d'améliorer l'efficacité de la tutelle tout en privilégiant une logique d'accompagnement et de responsabilisation des organes de gouvernance.

Recommandation 17 - Faire de la gouvernance un objectif central des contrats de gestion

Le Parlement constate que les contrats de gestion conclus entre la SLRB et les SISP mettent principalement l'accent sur les objectifs opérationnels liés à la construction, à la rénovation, à la gestion financière ou aux performances énergétiques. Si ces objectifs sont essentiels, les auditions ont montré que leur réalisation dépend largement de la qualité de la gouvernance de chaque société.

Le Parlement recommande dès lors que les futurs contrats de gestion comportent un chapitre spécifique consacré à la gouvernance. Celui-ci devrait fixer des objectifs mesurables en matière de contrôle interne, de suivi des audits,

het gemakkelijker maken situaties te identificeren die bijzondere begeleiding vereisen en zou toelaten in te grijpen voordat de moeilijkheden belangrijke gevolgen hebben voor de werking van de maatschappij of voor de rechten van huurders en kandidaat-huurders.

Deze cel zou ook een jaarverslag kunnen opstellen over de staat van het bestuur van de OVM's, waarin de vastgestelde trends, de terugkerende moeilijkheden en de goede praktijken die binnen de sector zijn ontwikkeld, worden belicht.

Aanbeveling 16 - Een gradueel ingrijpen op basis van preventie invoeren

De hoorzittingen hebben aangetoond dat de toezichtsinstrumenten vandaag vooral worden ingezet wanneer een situatie al sterk is verslechterd. Het Parlement is van oordeel dat een meer gradueel instrumentarium moet worden ontwikkeld, waarmee de intensiteit van de interventie kan worden afgestemd op de ernst van de vastgestelde moeilijkheden.

Wanneer een opeenstapeling van indicatoren wijst op een verslechtering van de governance, zou de BGHM een formele alarmprocedure moeten kunnen activeren, die aanleiding geeft tot een versterkte dialoog met de governanceorganen van de betrokken maatschappij. Als de moeilijkheden aanhouden, zou deze fase kunnen worden gevolgd door een verplicht verbeterplan met nauwkeurige doelstellingen, een uitvoeringskalender en een regelmatige opvolging.

Als de genomen maatregelen ontoereikend blijken, zou de BGHM vervolgens haar begeleiding kunnen versterken, een gerichte audit kunnen laten uitvoeren of de instrumenten kunnen inzetten waarin de wetgeving voorziet. De substitutiemechanismen zouden pas als laatste redmiddel mogen worden ingezet, wanneer de andere instrumenten het niet mogelijk hebben gemaakt opnieuw tot een bevredigende governance te komen.

Het Parlement is van oordeel dat deze gradatie de doeltreffendheid van het toezicht zal verbeteren, waarbij tegelijk de voorkeur wordt gegeven aan een logica van begeleiding en responsabilisering van de governanceorganen.

Aanbeveling 17 - Van governance een centrale doelstelling van de beheersovereenkomsten maken

Het Parlement stelt vast dat de beheersovereenkomsten die tussen de BGHM en de OVM's worden gesloten, voornamelijk de nadruk leggen op operationele doelstellingen inzake bouw, renovatie, financieel beheer of energieprestaties. Hoewel deze doelstellingen essentieel zijn, hebben de hoorzittingen aangetoond dat de verwezenlijking ervan groten-deels afhangt van de kwaliteit van de governance van elke maatschappij.

Het Parlement beveelt daarom aan dat de toekomstige beheersovereenkomsten een specifiek hoofdstuk bevatten dat aan governance is gewijd. Dat hoofdstuk zou meetbare doelstellingen moeten vastleggen inzake interne controle,

de formation des administrateurs, de prévention des conflits d'intérêts, de transparence des procédures et de qualité du dialogue social. Ces objectifs devraient faire l'objet d'une évaluation régulière et être pleinement intégrés au suivi assuré par la SLRB.

AXE V – Professionnaliser les organes de gouvernance et renforcer la responsabilité des administrateurs

Les travaux de la commission montrent que les responsabilités confiées aux administrateurs des SISF se sont considérablement accrues au fil des années. Les décisions qu'ils sont amenés à prendre concernent aujourd'hui des matières particulièrement complexes, qu'il s'agisse de marchés publics, de gestion financière, de ressources humaines, de contrôle interne ou de stratégie patrimoniale. Cette évolution exige des compétences qui ne peuvent plus être considérées comme allant de soi.

Le Parlement rappelle que les conseils d'administration constituent la première ligne de contrôle de la gouvernance des SISF. Ils doivent être en mesure d'exercer un regard critique sur les informations qui leur sont présentées, de questionner les choix de gestion et de s'assurer que les recommandations formulées par les organes de contrôle sont effectivement mises en œuvre. Les auditions ont montré que cette fonction de contrôle n'a pas toujours été exercée avec toute la rigueur nécessaire.

Recommandation 18 - Renforcer les compétences des administrateurs

La Commission recommande de professionnaliser davantage les conseils d'administration en instaurant une formation obligatoire préalable à toute entrée en fonction, complétée par un programme de formation continue adapté à l'évolution des missions des SISF.

Ces formations devraient notamment porter sur la gouvernance publique, le Code bruxellois du Logement, les responsabilités des administrateurs, les marchés publics, le contrôle interne, la déontologie, la prévention des conflits d'intérêts et les obligations découlant des règles relatives à la transparence administrative.

Une attention particulière devrait être portée aux présidents des conseils d'administration, dont les responsabilités spécifiques justifient une formation complémentaire consacrée à l'organisation des travaux du conseil, à la relation avec la direction générale et à la prévention des risques de gouvernance.

Recommandation 19 - Renforcer l'obligation pour les conseils d'administration d'assurer le suivi des recommandations des audits et des plans d'amélioration.

Les auditions ont montré que le principal enjeu n'était pas tant l'absence d'évaluation des conseils d'administration que leur capacité à exercer effectivement leur mission de contrôle. Le Parlement recommande que chaque conseil d'administration examine, à échéances régulières, un ta-

opvolging van audits, opleiding van bestuurders, preventie van belangenconflicten, transparantie van procedures en kwaliteit van de sociale dialoog. Deze doelstellingen zouden regelmatig moeten worden geëvalueerd en volledig moeten worden geïntegreerd in de opvolging door de BGHM.

PIJLER V – De governanceorganen professionaliseren en de verantwoordelijkheid van de bestuurders versterken

Uit de werkzaamheden van de commissie blijkt dat de verantwoordelijkheden die aan de bestuurders van de OVM's worden toevertrouwd, in de loop der jaren aanzienlijk zijn toegenomen. De beslissingen die zij moeten nemen, hebben vandaag betrekking op bijzonder complexe aangelegenheden, zoals overheidsopdrachten, financieel beheer, human resources, interne controle of patrimoniumstrategie. Deze evolutie vereist competenties die niet langer als vanzelfsprekend kunnen worden beschouwd.

Het Parlement herinnert eraan dat de raden van bestuur de eerste controlelijn vormen voor de governance van de OVM's. Zij moeten in staat zijn kritisch te kijken naar de informatie die hun wordt voorgelegd, beleidskeuzes ter discussie te stellen en zich ervan te vergewissen dat de aanbevelingen van de controleorganen daadwerkelijk worden uitgevoerd. Uit de hoorzittingen is gebleken dat deze controlefunctie niet altijd met de nodige strengheid werd uitgeoefend.

Aanbeveling 18 - De competenties van bestuurders versterken

Het Parlement beveelt aan de raden van bestuur verder te professionaliseren door een verplichte opleiding in te voeren vóór elke indiensttreding, aangevuld met een programma van permanente vorming dat is afgestemd op de evolutie van de opdrachten van de OVM's.

Deze opleidingen zouden met name betrekking moeten hebben op openbaar bestuur, de Brusselse Huisvestingscode, de verantwoordelijkheden van bestuurders, overheidsopdrachten, interne controle, deontologie, preventie van belangenconflicten en de verplichtingen die voortvloeien uit de regels inzake administratieve transparantie.

Bijzondere aandacht zou moeten uitgaan naar de voorzitters van de raden van bestuur, wier specifieke verantwoordelijkheden een aanvullende opleiding rechtvaardigen die is gewijd aan de organisatie van de werkzaamheden van de raad, de relatie met de algemene directie en de preventie van bestuursrisico's.

Aanbeveling 19 - De verplichting voor de raden van bestuur versterken om de opvolging van de aanbevelingen van audits en verbeterplannen te verzekeren.

De hoorzittingen hebben aangetoond dat de voornaamste uitdaging niet zozeer lag in het ontbreken van evaluatie van de raden van bestuur, maar in hun vermogen om hun controleopdracht daadwerkelijk uit te oefenen. Het Parlement beveelt aan dat elke raad van bestuur op regelmatige tijd-

bleau de bord reprenant l'état d'avancement des recommandations des audits, des plans d'amélioration et des principaux risques de gouvernance. Ce suivi devra être inscrit à l'ordre du jour au moins deux fois par an et faire l'objet d'un compte rendu formalisé.

Recommandation 20 - Harmoniser les règles de déontologie

Les auditions ont montré que les pratiques en matière de conflits d'intérêts ou de déport demeurent variables d'une société à l'autre. Cette diversité n'est pas de nature à renforcer la confiance dans les organes de gouvernance.

Le Parlement recommande l'adoption d'un cadre déontologique commun à l'ensemble des SISPs. Celui-ci devrait prévoir des règles harmonisées relatives aux déclarations d'intérêts, aux situations de déport, aux cadeaux et avantages, aux incompatibilités ainsi qu'aux obligations de transparence des administrateurs.

AXE VI – Renforcer la transparence, l'intégrité et la protection des travailleurs

Les auditions ont rappelé que la qualité de la gouvernance repose avant tout sur les femmes et les hommes qui assurent quotidiennement le fonctionnement des sociétés immobilières de service public. Elles ont également montré que les premiers signaux de dysfonctionnement sont souvent perçus par les travailleurs bien avant qu'ils n'apparaissent dans les rapports d'audit ou les contrôles institutionnels.

Le Parlement considère que la prévention des dérives suppose le développement d'une véritable culture de l'intégrité au sein des SISPs. Cette culture ne peut se limiter à l'existence de règles déontologiques ; elle doit également offrir aux travailleurs un environnement dans lequel ils peuvent signaler des difficultés, exprimer leurs préoccupations et contribuer à l'amélioration des procédures sans craindre de conséquences défavorables.

Recommandation 21 - Développer une politique d'intégrité commune

Le Parlement recommande que chaque SISP adopte un plan d'intégrité structuré comprenant une cartographie des risques éthiques, un référent intégrité clairement identifié, des actions régulières de sensibilisation ainsi qu'un rapport annuel présenté au conseil d'administration.

Cette démarche devrait contribuer à diffuser une culture commune de responsabilité et à faire de l'intégrité un élément à part entière de la gouvernance des sociétés.

Recommandation 22 - Renforcer la protection des personnes qui signalent des dysfonctionnements

stippen een dashboard onderzoekt waarin de stand van uitvoering van de aanbevelingen uit audits, verbeterplannen en de belangrijkste governancerisico's wordt weergegeven. Deze opvolging moet minstens tweemaal per jaar op de agenda worden geplaatst en het voorwerp uitmaken van een geformaliseerd verslag.

Aanbeveling 20 - De deontologische regels harmoniseren

Uit de hoorzittingen is gebleken dat de praktijken inzake belangenconflicten of terugtreding van maatschappij tot maatschappij blijven verschillen. Deze verscheidenheid is niet van dien aard dat zij het vertrouwen in de governance-organen versterkt.

Het Parlement beveelt aan een gemeenschappelijk deontologisch kader aan te nemen voor alle OVM's. Dat kader zou geharmoniseerde regels moeten bevatten over belangenverklaringen, situaties waarin men zich wegens een belangenconflict moet terugtrekken, geschenken en voordelen, onverenigbaarheden en de transparantieplichtingen van bestuurders.

PIJLER VI – De transparantie, de integriteit en de bescherming van werknemers versterken

De hoorzittingen hebben eraan herinnerd dat de kwaliteit van het bestuur in de eerste plaats berust op de vrouwen en mannen die dagelijks de werking van de openbare vastgoedmaatschappijen verzekeren. Zij hebben ook aangevoerd dat de eerste signalen van disfuncties vaak door de werknemers worden opgemerkt lang voordat ze in audit-verslagen of institutionele controles opduiken.

Het Parlement is van oordeel dat het voorkomen van ontsporingen de ontwikkeling veronderstelt van een echte integriteitscultuur binnen de OVM's. Die cultuur kan zich niet beperken tot het bestaan van deontologische regels; zij moet werknemers ook een omgeving bieden waarin zij moeilijkheden kunnen melden, hun bezorgdheden kunnen uiten en kunnen bijdragen aan de verbetering van procedures zonder vrees voor nadelige gevolgen.

Aanbeveling 21 - Een gemeenschappelijk integriteitsbeleid ontwikkelen

Het Parlement beveelt aan dat elke OVM een gestructureerd integriteitsplan aanneemt, met een inventarisatie van de ethische risico's, een duidelijk geïdentificeerde integriteitsreferent, regelmatige sensibiliseringsacties en een jaarlijks verslag dat aan de raad van bestuur wordt voorgelegd.

Deze aanpak zou moeten bijdragen tot de verspreiding van een gemeenschappelijke verantwoordelijkheids-cultuur en ertoe moeten leiden dat integriteit een volwaardig onderdeel wordt van de governance van de maatschappijen.

Aanbeveling 22 - De bescherming versterken van personen die disfuncties melden

Le Parlement considère que les dispositifs de protection des lanceurs d'alerte doivent être pleinement appliqués et complétés par des procédures internes facilement accessibles aux travailleurs.

Chaque SISF devrait mettre en place un dispositif confidentiel permettant le signalement de dysfonctionnements organisationnels, de conflits d'intérêts ou d'atteintes aux règles de gouvernance. Les travailleurs ayant procédé à un signalement de bonne foi devraient bénéficier d'une protection effective contre toute forme de représailles.

Les informations ainsi recueillies devraient alimenter les travaux du contrôle interne et contribuer à l'amélioration continue de l'organisation.

Recommandation 23 - Renforcer la transparence des marchés publics

Les auditions et les audits ont également mis en évidence plusieurs difficultés relatives au suivi des marchés publics. Sans remettre en cause la régularité générale des procédures, le Parlement estime qu'une transparence accrue contribuerait à prévenir les risques et à renforcer la confiance.

Elle recommande la mise en place de tableaux de bord réguliers permettant aux conseils d'administration de suivre l'état des principaux marchés, les procédures négociées, les marchés d'urgence ainsi que les recommandations formulées à leur sujet par les organes de contrôle.

Recommandation 24 – Agir sur les causes structurelles qui alimentent la pression exercée sur les procédures d'attribution

Les travaux de la commission ont montré que les dysfonctionnements constatés au sein du Foyer anderlechtsois ne peuvent être analysés indépendamment du contexte dans lequel évoluent les sociétés immobilières de service public. La pénurie structurelle de logements sociaux, conjuguée à l'allongement des listes d'attente et à l'augmentation des situations de précarité, exerce une pression considérable sur les procédures d'attribution, sur les travailleurs des SISF et sur les mandataires publics régulièrement sollicités par des ménages confrontés à des situations humaines particulièrement difficiles.

Le Parlement considère que cette pression ne peut en aucun cas justifier des interventions individuelles, des traitements dérogatoires insuffisamment encadrés ou des pratiques contraires aux principes d'égalité de traitement. Elle estime toutefois que les réformes de gouvernance proposées dans le présent rapport ne produiront pleinement leurs effets que si elles s'accompagnent d'une action résolue sur les causes structurelles qui alimentent ces tensions.

Le Parlement recommande dès lors au Gouvernement de poursuivre et d'amplifier les politiques visant à augmenter durablement l'offre de logements sociaux et de logements

Het Parlement is van oordeel dat de beschermingsregelingen voor klokkenluiders volledig moeten worden toegepast en aangevuld met interne procedures die gemakkelijk toegankelijk zijn voor werknemers.

Elke OVM zou een vertrouwelijke regeling moeten invoeren waarmee organisatorische disfuncties, belangenconflicten of schendingen van de governance-regels kunnen worden gemeld. Werknemers die te goeder trouw een melding hebben gedaan, zouden daadwerkelijke bescherming moeten genieten tegen elke vorm van represailles.

De aldus verzamelde informatie zou input moeten leveren voor de werkzaamheden van de interne controle en moeten bijdragen tot de voortdurende verbetering van de organisatie.

Aanbeveling 23 - De transparantie van overheidsopdrachten versterken

Uit de hoorzittingen en audits zijn ook meerdere moeilijkheden gebleken met betrekking tot de opvolging van overheidsopdrachten. Zonder de algemene regelmatigheid van de procedures ter discussie te stellen, is het Parlement van oordeel dat meer transparantie zal bijdragen tot het voorkomen van risico's en het versterken van het vertrouwen.

Zij beveelt aan regelmatige dashboards in te voeren waarmee de raden van bestuur de stand van de belangrijkste opdrachten, de onderhandelingsprocedures, de dringende opdrachten en de aanbevelingen van de controleorganen daarover kunnen opvolgen.

Aanbeveling 24 – Inwerken op de structurele oorzaken die de druk op de toewijzingsprocedures voeden

Uit de werkzaamheden van de commissie is gebleken dat de vastgestelde disfuncties binnen de Anderlechtse Haard niet los kunnen worden gezien van de context waarin de openbare vastgoedmaatschappijen functioneren. Het structurele tekort aan sociale woningen, in combinatie met de langere wachtlijsten en de toename van precarie situaties, legt een aanzienlijke druk op de toewijzingsprocedures, op de werknemers van de OVM's en op de openbare mandatarissen die regelmatig worden aangesproken door gezinnen die met bijzonder moeilijke menselijke situaties worden geconfronteerd.

Het Parlement is van oordeel dat deze druk in geen geval individuele tussenkomsten, onvoldoende omkaderde afwijkende behandelingen of praktijken die indruisen tegen het beginsel van gelijke behandeling kan rechtvaardigen. Zij meent evenwel dat de in dit verslag voorgestelde governancehervormingen pas hun volle uitwerking zullen hebben indien zij gepaard gaan met een resolute aanpak van de structurele oorzaken die deze spanningen voeden.

Het Parlement beveelt de Regering daarom aan het beleid voort te zetten en te versterken dat erop gericht is het aan-

publics accessibles, à réduire les délais d'attribution, à améliorer la mobilité au sein du parc social et à développer des solutions adaptées aux situations d'urgence, notamment par le recours aux mécanismes prévus par le Code bruxellois du Logement et aux partenariats avec les CPAS et les opérateurs publics compétents. Elle invite également le Gouvernement à évaluer régulièrement l'impact de la pénurie de logements sur les procédures d'attribution et sur les risques de gouvernance identifiés au sein des SISF.

Le Parlement rappelle enfin que la meilleure garantie contre les risques de clientélisme demeure un système dans lequel les besoins des ménages peuvent être rencontrés dans des délais raisonnables grâce à une offre de logements suffisante, à des procédures transparentes et à une gouvernance exemplaire.

AXE VII – Assurer un suivi parlementaire durable des réformes

Les recommandations formulées n'ont de portée que si leur mise en œuvre fait l'objet d'un suivi dans la durée. Les travaux de la commission ont montré que plusieurs recommandations formulées à l'occasion de précédents rapports ou audits n'ont pas toujours été suivies avec la constance nécessaire.

Le Parlement considère qu'il doit demeurer pleinement associé au suivi des réformes proposées. Son rôle ne s'arrête pas à l'adoption du présent rapport; il lui appartient également de s'assurer que les enseignements de cette enquête se traduisent effectivement par des évolutions concrètes de la gouvernance des SISF.

Recommandation 25 - Instituer un rapport annuel sur la gouvernance des SISF

Le Parlement recommande que le Gouvernement transmette chaque année au Parlement un rapport consolidé consacré à la gouvernance des sociétés immobilières de service public. Ce rapport devrait présenter l'état de mise en œuvre des recommandations des audits, les principaux indicateurs de gouvernance, les difficultés rencontrées par les SISF ainsi que les actions entreprises par la SLRB.

Ce document donnerait lieu à un débat annuel au sein de la commission compétente afin d'assurer un contrôle démocratique régulier de l'évolution du secteur.

Recommandation 26 - Évaluer la mise en œuvre des recommandations de la commission

Le Parlement recommande qu'une évaluation spécifique soit réalisée dans les deux années suivant l'adoption du présent rapport afin d'examiner l'état d'avancement de chacune des recommandations formulées. Cette évaluation devrait identifier les mesures effectivement mises en œuvre, celles restant à réaliser ainsi que les éventuelles

bod van sociale woningen en toegankelijke openbare woningen duurzaam te vergroten, de toewijzingstermijnen te verkorten, de mobiliteit binnen het sociale woningenbestand te verbeteren en aangepaste oplossingen te ontwikkelen voor urgente situaties, met name door gebruik te maken van de mechanismen waarin de Brusselse Huisvestingscode voorziet en van partnerschappen met de OCMW's en de bevoegde openbare operatoren. Zij nodigt de Regering ook uit om regelmatig de impact van het woningtekort op de toewijzingsprocedures en op de binnen de OVM's vastgestelde governance-risico's te evalueren.

Het Parlement herinnert er tot slot aan dat de beste waarborg tegen het risico op cliëntelisme een systeem blijft waarin de behoeften van gezinnen binnen redelijke termijnen kunnen worden beantwoord dankzij een voldoende woningaanbod, transparante procedures en een voorbeeldige governance.

PIJLER VII – Zorgen voor een duurzame parlementaire opvolging van de hervormingen

De aanbevelingen van een onderzoekscommissie hebben slechts betekenis indien de uitvoering ervan op lange termijn wordt opgevolgd. Uit de werkzaamheden van de commissie is gebleken dat meerdere aanbevelingen die naar aanleiding van eerdere verslagen of audits werden geformuleerd, niet altijd met de nodige continuïteit zijn opgevolgd.

Het Parlement is van oordeel dat het Parlement ten volle betrokken moet blijven bij de opvolging van de voorgestelde hervormingen. Haar rol houdt niet op bij de goedkeuring van dit verslag; zij moet er ook op toezien dat de lessen uit dit onderzoek daadwerkelijk worden omgezet in concrete verbeteringen van de governance van de OVM's.

Aanbeveling 25 - Een jaarlijks verslag over de governance van de OVM's invoeren

Het Parlement beveelt aan dat de Regering elk jaar aan het Parlement een geconsolideerd verslag bezorgt over de governance van de openbare vastgoedmaatschappijen. Dit verslag zou de stand van uitvoering van de aanbevelingen uit de audits, de belangrijkste governance-indicatoren, de moeilijkheden waarmee de OVM's worden geconfronteerd en de acties van de BGHM moeten uiteenzetten.

Dit document zou aanleiding geven tot een jaarlijks debat binnen de bevoegde commissie, om een regelmatige democratische controle op de ontwikkeling van de sector te waarborgen.

Aanbeveling 26 - De uitvoering van de aanbevelingen van de commissie evalueren

Het Parlement beveelt aan dat binnen de twee jaar na de goedkeuring van dit verslag een specifieke evaluatie wordt uitgevoerd om de stand van zaken van elk van de geformuleerde aanbevelingen te onderzoeken. Deze evaluatie zou moeten aangeven welke maatregelen daadwerkelijk zijn uitgevoerd, welke nog moeten worden gerealiseerd en

adaptations législatives ou réglementaires encore nécessaires.

Enfin, le Parlement invite le Gouvernement à élaborer, dans les six mois suivant l'adoption du présent rapport, un plan d'action détaillant les mesures qu'il entend prendre pour mettre en œuvre les recommandations, leur calendrier de réalisation ainsi que les autorités responsables de leur exécution.

Conclusion des recommandations

Les recommandations formulées par le Parlement ne constituent pas une simple réponse aux dysfonctionnements constatés au sein du Foyer anderlechtois. Elles traduisent la conviction que la qualité de la gouvernance constitue la première garantie de l'égalité de traitement des citoyens, de la bonne gestion des moyens publics et de la confiance dans le logement social. Elles proposent une réforme cohérente de la gouvernance des SISP fondée sur une clarification des responsabilités, une professionnalisation accrue des organes de gouvernance, un renforcement des mécanismes de contrôle interne, une tutelle davantage orientée vers la prévention et un suivi parlementaire durable. Le Parlement estime que ces réformes doivent être envisagées comme un ensemble indissociable: c'est de leur mise en œuvre cohérente que dépendra la capacité du secteur à prévenir durablement la répétition des dysfonctionnements mis en lumière par la présente enquête.».

JUSTIFICATION

La justification sera donnée en séance.

Amendement n° 2

welke eventuele wetgevende of regelgevende aanpassingen nog nodig zijn.

Tot slot nodigt het Parlement de Regering uit om binnen zes maanden na de goedkeuring van dit verslag een actieplan op te stellen waarin wordt uiteengezet welke maatregelen zij wil nemen om de aanbevelingen van de commissie uit te voeren, met vermelding van de uitvoeringskalender en van de instanties die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering ervan.

Conclusie van de aanbevelingen

De aanbevelingen van het Parlement vormen niet louter een antwoord op de disfuncties die binnen de Anderlechtse Haard zijn vastgesteld. Zij geven uitdrukking aan de overtuiging dat de kwaliteit van de governance de eerste waarborg vormt voor de gelijke behandeling van burgers, het goede beheer van publieke middelen en het vertrouwen in de sociale huisvesting. Zij stellen een coherente hervorming van de governance van de OVM's voor, gebaseerd op een verduidelijking van de verantwoordelijkheden, een verdere professionalisering van de governanceorganen, een versterking van de internecontrolemechanismen, een toezicht dat meer gericht is op preventie en een duurzame parlementaire opvolging. Het Parlement is van oordeel dat deze hervormingen als één ondeelbaar geheel moeten worden benaderd: van de coherente uitvoering ervan zal afhangen of de sector in staat is om duurzaam te voorkomen dat de in dit onderzoek blootgelegde disfuncties zich herhalen.”.

VERANTWOORDING

De verantwoording zal tijdens de zitting gegeven worden.

Amendement nr. 2

Zakia KHATTABI (Ecolo), Kalvin SOIRESSE NJALL (Ecolo)

Constats (nouveaux)

Faire précéder les recommandations par de nouveaux constats, rédigés comme suit:

«CONSTATS

Constats politiques sur l'installation et le fonctionnement de la commission

La commission d'enquête sur le Foyer anderlechtois trouve donc son origine dans une enquête de l'émission Pano, qui a mis en lumière des abus et soupçons de pratiques clientélistes impliquant notamment la présidence du Foyer. Des signalements anonymes envoyés à certains parlementaires ainsi que des articles de presse sur les dysfonctionnements au sein de cette société de logement existaient avant l'émission, et avaient déjà fait l'objet

Vastellingen (nieuw)

De aanbevelingen laten voorafgaan door nieuwe vaststellingen, luidende:

“VASTELLINGEN

Politieke vaststellingen over de installatie en werking van de commissie

De onderzoekscommissie over de Anderlechtse Haard werd in het leven geroepen naar aanleiding van een reportage van het duidingsmagazine Pano, waarin aan het licht werd gebracht dat de voorzitter van de Haard zich zou hebben bezondigd aan wanpraktijken en vermoedelijk cliëntelisme. Al voor de bewuste uitzending waren er anonieme meldingen gestuurd naar enkele parlementsleden en waren er in de pers artikels verschenen over de wantoestanden bij de

d'interpellations successives des Secrétaires d'État au logement. Face à la gravité des éléments relayés par le reportage, une majorité s'est dégagée pour que le Parlement se saisisse de l'affaire afin d'établir les faits et d'identifier les changements à imposer. Si l'enquête devait initialement porter sur le seul fonctionnement du Foyer anderlechtsois, les travaux ont progressivement révélé des dysfonctionnements plus larges, de nature structurelle, qui interrogent l'ensemble du système de gouvernance et de contrôle du logement public.

Dès le départ, cette commission d'enquête a été placée sous une contrainte politique plutôt que sous une exigence de vérité. Un calendrier irréaliste a été imposé, avec une échéance fixée au 21 juillet (soit 6 semaines de travail) alors même que l'ampleur des faits à examiner était connue. En comparaison, la commission d'enquête Samusocial qui fut l'unique expérience du genre au parlement bruxellois a duré 8 mois pour faire émerger des recommandations fortes et efficaces. La Commission d'enquête Foyer Anderlechtsois a également fonctionné à l'envers, en commençant des auditions sans disposer des documents nécessaires à faire état de la situation et à alimenter les différentes auditions. L'engagement pris par le Bureau de la commission d'enquête de n'organiser les auditions que 48h après avoir reçu les documents nécessaires ne fut d'ailleurs pas respecté. Les auditions se sont enchaînées à un rythme effréné, parfois jusque tard dans la nuit pour reprendre dès le lendemain matin, tandis que les membres de la commission recevaient les documents essentiels au dernier moment, voire en pleine audition. Cette précipitation n'a jamais servi la recherche de la vérité, elle a surtout empêché le Parlement de travailler dans les conditions que mérite un exercice aussi exceptionnel.

À cela se sont ajoutés d'autres éléments qui auraient dû nous conduire à ralentir le rythme:

- *la présence de l'avocat du Foyer lors de certaines auditions de travailleurs, susceptible de dissuader une parole totalement libre,*
- *des témoignages laissant apparaître une préparation orientée en amont de certains témoins,*
- *des contradictions et des suspicions de mensonges qui appelaient des vérifications complémentaires.*

Pris isolément, chacun de ces éléments mérite d'être examiné, mis bout à bout, ils auraient dû nous conduire à approfondir nos investigations plutôt qu'à accélérer encore le calendrier.

huisvestingsmaatschappij. De achtereenvolgende staatssecretarissen voor Huisvesting werden daarover meermaals aan de tand gevoeld. Gezien de ernst van de onthullingen in de reportage werd een meerderheid gevonden die overeenkwam dat het Parlement zich over de zaak diende te buigen, zodat het de feiten kon vaststellen en kon bepalen wat er absoluut moet veranderen. Aanvankelijk was het de bedoeling om het onderzoek enkel toe te spitsen op de werking van de Anderlechtse Haard, maar gaandeweg kwamen tijdens de werkzaamheden nog ruimere en structurele tekortkomingen aan de oppervlakte, die vragen deden rijzen over het hele bestuurs- en controlesysteem van de openbare huisvestingssector.

De politieke druk op deze onderzoekscommissie was van bij het begin groter dan de eis dat zij de waarheid aan het licht zou brengen. Er werd een onrealistisch tijdschema opgelegd, met de deadline op 21 juli (met dus een spreiding van de werkzaamheden over zes weken), terwijl maar al te goed geweten was dat er heel veel feiten onder de loep genomen dienden te worden. Ter vergelijking: de onderzoekscommissie over Samusocial, de enige soortgelijke ervaring die het Parlement tot nu toe heeft gehad, had acht maanden nodig om krachtige en doeltreffende aanbevelingen te formuleren. De onderzoekscommissie over de Anderlechtse Haard werkte bovendien in omgekeerde volgorde. Ze begon met hoorzittingen, zonder dat ze beschikte over de nodige stukken op basis waarvan ze de feiten tegen het licht kon houden en haar werkzaamheden inhoudelijk kon onderbouwen. Het Bureau van de onderzoekscommissie had er zich overigens toe verbonden om hoorzittingen pas te laten plaatsvinden 48 uur na de nodige stukken te hebben ontvangen. Die belofte is niet nagekomen. De hoorzittingen volgden elkaar in een razend tempo op, soms tot laat in de nacht, om de volgende ochtend meteen weer verder te gaan, terwijl de commissieleden de essentiële stukken pas op het laatste moment of zelfs midden in een hoorzitting kregen. Deze overhaaste aanpak was er niet op gericht de waarheid te achterhalen. Zij heeft vooral verhinderd dat het Parlement zijn werk kon doen in de omstandigheden waarin een dergelijke uitzonderlijke oefening zou moeten plaatsvinden.

Daarnaast waren er nog enkele andere factoren die ons er toe hadden moeten aanzetten om wat gas terug te nemen:

- *de aanwezigheid van de advocaat van de Anderlechtse Haard bij sommige hoorzittingen met werknemers, waardoor die mogelijk niet vrijuit durfden te spreken,*
- *getuigenverklaringen waaruit bleek dat sommige getuigen vooraf gericht waren klaargestoomd,*
- *tegenstrijdigheden en vermoedens van leugens die bijkomend onderzoek vergden.*

Het zou de moeite lonen om elk van die elementen afzonderlijk uit te spitten. In hun geheel beschouwd hadden ze er ons toe moeten aanzetten grondiger onderzoek te verrichten in plaats van de werkzaamheden nog meer in een stroomversnelling te brengen.

Au lieu de cela, les auditions se sont achevées au pas de course, alors même que des milliers de pages de documents, obtenues parfois seulement après une intervention judiciaire, arrivaient enfin à la disposition de la commission. Une commission d'enquête ne peut pas se satisfaire d'un simple exercice de collecte : elle doit prendre le temps de confronter les pièces aux témoignages, de réentendre, si nécessaire, certains intervenants et de lever les zones d'ombre. Ce temps, nous ne l'avons pas eu mais ces auditions menées au pas de charge nous ont quand même permis de déceler de potentielles graves irrégularités qui méritaient des investigations plus poussées.

Notre engagement dans cette commission d'enquête procède aussi de notre attachement profond à la politique du logement, et singulièrement au logement social. C'est le souci de lever toute suspicion, de ne pas permettre aux opposants aux politiques de solidarité d'y trouver des éléments pour les mettre à mal et notre attachement au principe d'équité qui a guidé notre approche des travaux de la commission d'enquête.

C'est donc dans ce contexte que ce rapport est produit, les conditions ne sont à nos yeux pas réunies pour produire un rapport tel que nous le voulions, le plus abouti possible, ni les recommandations les plus solides. C'est d'autant plus préoccupant que la qualité de nos conclusions déterminera la capacité du Parlement à prévenir de nouveaux dysfonctionnements.

Enfin, au-delà des faits qui nous occupent aujourd'hui, cette commission aura aussi révélé la nécessité, pour la Région bruxelloise, de repenser sérieusement ses dispositifs et, plus largement, sa politique du logement. C'est un débat qui devra lui aussi avoir lieu.».

JUSTIFICATION

Le présent amendement vise à compléter la partie consacrée au fonctionnement de la commission d'enquête afin de rendre compte, de manière transparente, des conditions dans lesquelles ses travaux se sont déroulés et de leur incidence sur la portée des conclusions du rapport.

Le rapport de la majorité décrit le déroulement formel des travaux de la commission mais ne fait pas état des difficultés rencontrées au cours de ceux-ci, alors que celles-ci ont été régulièrement soulevées par plusieurs membres de la commission et ont directement influencé la capacité du Parlement à exercer pleinement sa mission d'enquête.

Or, les conditions d'installation et de fonctionnement d'une commission d'enquête parlementaire constituent un élément d'appréciation essentiel de la qualité de ses travaux. Le calendrier particulièrement contraint, la transmission tardive d'un volume important de documents, l'impossibilité de confronter certains témoignages

De hoorzittingen werden in een hels tempo afgerond, waarbij duizenden pagina's aan stukken soms pas na gerechtigde tussenkomst uiteindelijk in het bezit van de commissie kwamen. Een onderzoekscommissie mag zich niet beperken tot het louter verzamelen van bewijsmateriaal: zij moet de tijd nemen om de stukken te toetsen aan de getuigenverklaringen, bepaalde getuigen indien nodig opnieuw te horen en onduidelijkheden op te helderen. Die tijd hadden we niet. Toch zijn we er tijdens de snel op elkaar volgende hoorzittingen in geslaagd enkele mogelijke, ernstige onregelmatigheden aan het licht te brengen die nader onderzoek verdienden.

De inzet die we in deze onderzoekscommissie aan de dag legden, vloeide tevens voort uit het uitermate grote belang dat wij hechten aan het huisvestingsbeleid, en in het bijzonder het sociale huisvestingsbeleid. We streefden ernaar alle verdachtmakingen uit te klaren, zodat tegenstanders van het solidariteitsbeleid daarin geen munitie zouden vinden om dat beleid onderuit te halen en te morrelen aan onze gehechtheid aan het billijkheidsbeginsel dat de leidraad vormde voor de manier waarop wij de werkzaamheden in de onderzoekscommissie hebben aangepakt.

Dat is de context waarin dit verslag tot stand is gekomen. Naar ons oordeel zijn de voorwaarden om conform onze wens een zo volledig mogelijk verslag op te stellen en zo stevig mogelijke aanbevelingen te formuleren niet vervuld. Dat is des te zorgwekkender, omdat de kwaliteit van onze conclusies bepalend zal zijn voor de mate waarin het Parlement in staat zal zijn om wantoestanden in de toekomst te voorkomen.

Ten slotte heeft deze commissie, naast de feiten die vandaag onze aandacht opeisen, ook duidelijk gemaakt dat het Brussels Gewest zijn beleidsinstrumenten en ruimer beschouwd zijn huisvestingsbeleid grondig moet herzien. Ook daarover moet een debat worden gevoerd.”.

VERANTWOORDING

Dit amendement vult het hoofdstuk over de werking van de onderzoekscommissie aan om in alle openheid weer te geven in welke omstandigheden de werkzaamheden zijn verlopen en welke impact dat gehad heeft op de strekking van de conclusies in het verslag.

Het verslag van de meerderheidspartijen omschrijft het formele verloop van de werkzaamheden van de commissie, maar gaat niet in op de problemen die daarbij zijn opgedoken, hoewel die regelmatig aan de kaak gesteld zijn door verschillende leden van de commissie en een directe invloed hebben gehad op de mate waarin het Parlement in staat was om zijn onderzoeksopdracht ten volle uit te voeren.

De omstandigheden waarin een parlementaire onderzoekscommissie werd geïnstalleerd en heeft moeten werken, vormen echter een essentieel criterium om de kwaliteit van haar werkzaamheden te beoordelen. Het bijzonder krappe tijdschema, de laattijdige bezorging van een grote hoeveelheid documenten, de onmogelijkheid om bepaalde

aux pièces finalement obtenues, ainsi que les interrogations apparues au cours des auditions quant à leur déroulement ou à leur préparation, sont autant d'éléments qui méritent d'être objectivés dans le rapport. Les mentionner ne revient pas à remettre en cause le travail accompli par la commission, mais permet au contraire de replacer ses conclusions dans leur contexte et d'en apprécier les limites.

Le présent amendement rappelle également le contexte dans lequel cette commission d'enquête a été instituée, à la suite des révélations de l'émission *Pano* et des différents signalements et interpellations parlementaires qui les avaient précédées. Il souligne enfin que, si les travaux ont permis de mettre en évidence plusieurs dysfonctionnements graves et des enseignements importants pour l'ensemble du secteur du logement public, ils ont également révélé la nécessité d'une réflexion plus large sur la gouvernance et la politique régionale du logement.

En intégrant ces éléments, le rapport offre une présentation plus complète, plus fidèle et plus transparente des circonstances dans lesquelles la commission a exercé sa mission et des limites auxquelles elle a été confrontée. Il permet ainsi au Parlement d'assumer pleinement son devoir de vérité et de tirer les enseignements nécessaires pour l'organisation d'éventuelles futures commissions d'enquête.

getuigenverklaringen te toetsen aan de uiteindelijk verkregen stukken, evenals de vragen over het verloop en de voorbereiding van de hoorzittingen die tijdens de werkzaamheden gerezen zijn, zijn allemaal elementen die objectief in het verslag dienen te worden vermeld. Het is niet de bedoeling om daarmee het werk van de commissie in twijfel te trekken, maar wel om de conclusies te kaderen in hun context en de beperkingen ervan te schetsen.

Dit amendement brengt ook in herinnering wat aanleiding heeft gegeven tot de oprichting van de onderzoekscommissie, meer bepaald de onthullingen van de *Pano-reportage* en de verschillende meldingen en parlementaire vragen die daaraan vooraf zijn gegaan. Ten slotte wordt benadrukt dat de werkzaamheden verschillende ernstige tekortkomingen aan het licht hebben gebracht en er belangrijke lessen uit zijn getrokken voor de hele openbare huisvestingssector, maar dat het ook noodzakelijk is gebleken om ruimer beschouwd ook het bestuur van de sector en het gewestelijke huisvestingsbeleid tegen het licht te houden.

Door die elementen in ogenschouw te nemen biedt het verslag een vollediger, getrouwer en transparanter beeld van de omstandigheden waarin de commissie haar opdracht heeft uitgevoerd en van de beperkingen waarmee zij te maken heeft gehad. Daardoor kan het Parlement zijn plicht om de waarheid openbaar te maken ten volle nakomen en de nodige lessen trekken voor de organisatie van eventuele toekomstige onderzoekscommissies.

Amendement n° 3

Amendement nr. 3

Zakia KHATTABI (Ecolo), Calvin SOIRESSE NJALL (Ecolo)

Constats (nouveaux)

Vastelling (nieuw)

Faire précéder les recommandations par de nouveaux constats, rédigés comme suit:

De aanbevelingen laten voorafgaan door nieuwe vaststellingen, luidende:

«II. CONSTATS

«II. VASTSTELLINGEN

Contexte

Achtergrond

Les dysfonctionnements mis au jour au Foyer Anderlechtsois s'inscrivent dans un contexte de pénurie aiguë, où tant de familles attendent parfois des années avant d'accéder à un logement digne. Pour rappel, plus de 60.000 ménages sont sur liste d'attente pour obtenir un logement social alors que plus de la moitié des Bruxelloises et Bruxellois sont dans les conditions d'accès à un logement social.

De aan het licht gebrachte wantoestanden bij de Anderlechtse Haard moeten we zien tegen de achtergrond van een nijpend woningtekort, waarbij tal van gezinnen soms jarenlang moeten wachten op een fatsoenlijke woning. Meer dan 60.000 gezinnen staan op de wachtlijst voor een sociale woning en meer dan de helft van de Brusselaars voldoet aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor een sociale woning.

Le Rassemblement Bruxellois pour le Droit à l'Habitat rappelait dans son dernier mémorandum qu'en moyenne, les Bruxelloises et Bruxellois consacrent 35 % de leurs revenus au coût du logement. Mais cette moyenne ne rend pas compte des énormes disparités au sein de la population. Les

In het recentste memorandum van de Brusselse Bond voor het Recht op Wonen staat dat de Brusselaars gemiddeld 35% van hun inkomen besteden aan huisvestingskosten. Dat gemiddelde verhult echter de enorme verschillen binnen de bevolking. De armste gezinnen geven tot 70% van

ménages les plus pauvres vont jusqu'à dépenser 70 % de leurs revenus pour payer leur loyer. La crise du logement abordable renforce considérablement les inégalités économiques et sociales et la pauvreté, d'où la forte augmentation de la demande de logement social et la pression sur les Sociétés Immobilières de Service Public comme le Foyer Anderlechtois.

Dans ce contexte, nous devons travailler à des réponses politiques structurelles en termes de rénovation et de construction de logements de manière générale et de logements sociaux en particulier. Des investissements structurels sont nécessaires. Ce contexte entraîne également une exigence d'équité absolue: chaque passe-droit, chaque faveur, chaque entorse aux règles est d'autant plus insupportable qu'elle se fait au détriment de celles et ceux qui attendent légitimement leur tour. La justice, l'équité, l'égalité de traitement, l'absence de favoritisme et de clientélisme doivent être des boussoles permanentes dans la mise en œuvre de toute politique. L'intransigeance politique sur l'application de ces principes doit être forte, surtout lorsqu'une crise comme celle du logement abordable sévit de manière aussi violente. L'obtention d'un logement social ne doit pas être vécu par les bénéficiaires comme une faveur obtenue du politique vis-à-vis duquel on doit se sentir redevable. L'urgence des demandes ne doit pas être le terreau des interventions politiques au détriment du travail des services opérationnels des SISF. Comme l'ont révélé certains témoignages d'acteurs de terrain lors des auditions, aujourd'hui, de nombreux candidats-locataires ou locataires des logements sociaux ont le sentiment ou parfois même la conviction que seule une intervention politique directe peut leur permettre d'accéder à un logement ou d'obtenir un service lié au logement dans lequel ils/elles habitent. Ce fonctionnement anormal fait aussi le lit du clientélisme électoral.

2. Une gouvernance progressivement devenue incapable de garantir une gestion transparente, impartiale et suffisamment contrôlée

Les travaux de la commission montrent que les dysfonctionnements constatés au sein du Foyer anderlechtois ne résultent pas d'un événement isolé ni d'une seule décision. Ils sont le produit d'une dégradation progressive de la gouvernance de la société, mise en évidence par les audits successifs, confirmée par de nombreuses auditions et illustrée par plusieurs situations concrètes examinées par la commission.

Les différents audits réalisés avant la création de la commission avaient déjà relevé des faiblesses importantes en matière de gouvernance, de contrôle interne, de marchés publics, de formalisation des procédures et de gestion des ressources humaines, autant de dysfonctionnements institutionnels qui ont permis une culture malsaine de la gouvernance s'installer. Si plusieurs plans d'action avaient été engagés à la suite de ces audits, les auditions ont montré que

hun inkomen uit om de huur te betalen. Door het gebrek aan betaalbare woningen nemen de economische en sociale ongelijkheid en de armoede aanzienlijk toe, waardoor er veel meer vraag is naar sociale woningen en de druk op de openbare vastgoedmaatschappijen, zoals de Anderlechtse Haard, heel groot wordt.

Daarom moeten we werk maken van een structureel beleid rond de bouw en renovatie van woningen in het algemeen en van sociale woningen in het bijzonder. Er zijn structurele investeringen nodig. Daarbij dient ook zo eerlijk mogelijk te werk te worden gegaan: elke mogelijke vorm van voorkeursbehandeling, gunstverlening of omzeiling van de regels is onaanvaardbaar, vooral omdat dat ten koste gaat van degenen die netjes wachten tot het hun beurt is. Rechtvaardigheid, billijkheid, gelijke behandeling en het afzweven van vriendjespolitiek en cliëntelisme moeten steevast de leidraad vormen bij de uitvoering van om het even welk beleid. De politiek mag geen duimbreed toegeven op de toepassing van die beginselen, vooral wanneer het erop aankomt het hoofd te bieden aan een crisis die in alle hevigheid woedt, zoals de huidige huisvestingscrisis. Het verkrijgen van een sociale woning mag door de begunstigden niet worden ervaren als een gunst van de politiek, waaraan zij in ruil daarvoor iets verschuldigd zouden zijn. De hoogdringendheid van de aanvragen mag geen aanleiding vormen voor politieke inmengingen die ten koste gaan van het werk van de operationele diensten van de OVM's. Uit de getuigenissen van enkele veldwerkers tijdens de hoorzittingen is gebleken dat veel kandidaat-huurders of huurders van sociale woningen het gevoel hebben of er in sommige gevallen zelfs van overtuigd zijn dat zij alleen met behulp van directe politieke inmenging een woning kunnen krijgen of in aanmerking komen voor een dienst die betrekking heeft op de woning waarin zij wonen. Een dergelijke abnormale gang van zaken vormt ook een voedingsbodem voor electoraal cliëntelisme.

2. Het bestuur toonde zich hoe langer hoe minder in staat om een transparant, onpartijdig en voldoende gecontroleerd beheer te waarborgen

Uit de werkzaamheden van de commissie is gebleken dat de vastgestelde wantoestanden bij de Anderlechtse Haard niet zijn voortgevloeid uit één gebeurtenis of één enkele beslissing. Ze zijn het gevolg van een geleidelijke verslechtering van de bestuursituatie van de huisvestingsmaatschappij, zoals gebleken is uit de achtereenvolgende doorlichtingen, bevestigd is tijdens een groot aantal hoorzittingen en aangetoond is door verschillende concrete voorvallen die de commissie heeft onderzocht.

De verschillende doorlichtingen die voor de oprichting van de commissie waren uitgevoerd, wezen al op grote tekortkomingen op het vlak van bestuur, interne controle, overheidsopdrachten, de formalisering van de procedures en het personeelsbeheer. Door al die wantoestanden binnen de instelling kon zich een ongezonde bestuurscultuur ontwikkelen. Naar aanleiding van de doorlichtingen werden

ces réformes étaient encore largement inachevées au moment des faits ayant conduit à la création de la commission.

Les auditions ont en particulier mis en évidence une implication importante du Président du Foyer anderlechtsois dans le fonctionnement quotidien de la société. Tous les témoins, même s'ils n'en faisaient pas une même appréciation, ont décrit des interventions dans le suivi de dossiers individuels, des échanges réguliers avec certains services sur des attributions de logements, un rôle actif dans le fonctionnement du comité de dérogation ainsi qu'une présence importante dans des matières relevant normalement de la gestion opérationnelle. Certains des témoins dénonçaient cet interventionnisme pendant que d'autres ont souligné que cette implication traduisait avant tout un investissement important dans la mission sociale du Foyer anderlechtsois et ne remettait pas nécessairement en cause la régularité des décisions prises.

Le simple fait que des interprétations aussi différentes aient pu coexister démontre que la répartition des responsabilités entre les organes politiques et administratifs n'était plus suffisamment claire. Une gouvernance solide ne peut laisser subsister une telle ambiguïté quant au rôle respectif de la présidence, du conseil d'administration, de la direction générale et des services administratifs.

Cette confusion apparaît également dans le fonctionnement des organes de gouvernance. Plusieurs administrateurs ont indiqué ne pas disposer d'une information complète sur certaines procédures internes ou sur le fonctionnement du comité de dérogation. Les auditions ont également fait apparaître une circulation inégale de certaines informations stratégiques ainsi qu'une concentration importante de plusieurs processus décisionnels entre un nombre limité d'acteurs. Cette situation a réduit la capacité des organes de contrôle à exercer pleinement leur mission.

Les travaux de la commission ont également montré que plusieurs procédures essentielles reposaient davantage sur des pratiques établies que sur des règles suffisamment formalisées. Cette situation concernait notamment les procédures d'attribution, certaines délégations de compétence, la circulation des dossiers administratifs, les marchés publics ou encore le traitement des plaintes. Plusieurs témoins ont indiqué que ces pratiques avaient dernièrement été corrigées grâce à la mise en place d'un ERP, au développement du contrôle interne et à la formalisation de nouvelles procédures. Le Parlement prend acte de ces améliorations mais constate qu'elles sont intervenues après que plusieurs audits eurent déjà identifié ces faiblesses et qu'elle ne peut en évaluer l'impact, cela ne fait qu'un an que tout cela a été instauré.

weliswaar meerdere actieplannen opgestart, maar de hoorzittingen hebben duidelijk gemaakt dat de beoogde hervormingen nog grotendeels onvoltooid waren toen de feiten waarvoor deze commissie in het leven is geroepen, zich afspeelden.

De hoorzittingen hebben in het bijzonder aangetoond dat de voorzitter van de Anderlechtse Haard nauw betrokken was bij de dagelijkse werking van de huisvestingsmaatschappij. Alle getuigen hebben, zij het op basis van verschillende inschattingen, gewag gemaakt van inmengingen in de opvolging van individuele dossiers, regelmatige contacten met bepaalde diensten over de toewijzing van woningen, een actieve betrokkenheid bij de werking van het afwijkingscomité en een grote rol in aangelegenheden die normaal gezien deel uitmaakten van het operationele beheer. Sommige getuigen hekelden die voortdurende inmengingen, terwijl anderen benadrukten dat die betrokkenheid vooral blijk gaf van een grote inzet voor de sociale opdracht van de Anderlechtse Haard en de rechtmatigheid van de genomen beslissingen niet noodzakelijkerwijs op losse schroeven zette.

Alleen al het feit dat de interpretatie van de feiten dermate uiteenloopt, toont aan dat de verdeling van de verantwoordelijkheden tussen de politieke en de bestuurlijke organen niet duidelijk genoeg meer was. Om tot een stevig bestuur te komen mag dergelijke onduidelijkheid over de respectieve rol van de voorzitter, de raad van bestuur, de algemene directie en de administratieve diensten niet blijven aanslepen.

Die verwarring komt ook tot uiting in de werking van de bestuursorganen. Verschillende bestuurders hebben aangegeven niet volledig op de hoogte te zijn van bepaalde interne procedures of de werking van het afwijkingscomité. Uit de hoorzittingen is ook gebleken dat bepaalde strategische informatie niet gelijkmatig wordt verspreid en dat verschillende besluitvormingsprocessen in grote mate geconcentreerd zijn bij een beperkt aantal personen. Daardoor zijn de controleorganen minder goed in staat om hun taak volledig naar behoren uit te oefenen.

Tijdens de werkzaamheden van de commissie is ook naar voren gekomen dat verschillende essentiële procedures meer berustten op gevestigde praktijken dan op voldoende geformaliseerde regels. Dat was met name het geval voor de toewijzingsprocedures, bepaalde bevoegdheidsdelegaties, de doorstroming van administratieve dossiers, overheidsopdrachten en de behandeling van klachten. Verschillende getuigen hebben aangegeven dat er recent een en ander is bijgestuurd met de invoering van een ERP-systeem, de uitbreiding van de interne controle en de formalisering van nieuwe procedures. De commissie neemt akte van die verbeteringen, maar stelt vast dat die er pas gekomen zijn nadat in verschillende doorlichtingen gewezen was op de tekortkomingen. Zij kan niet beoordelen in hoeverre die bijsturingen een impact hebben gehad, omdat ze nog maar een jaar geleden werden doorgevoerd.

Les auditions ont en outre fait apparaître plusieurs difficultés relatives à la conservation des documents, à la traçabilité de certaines décisions et à la circulation de l'information. Des dossiers incomplets, des décisions insuffisamment documentées, des échanges essentiellement oraux ainsi que l'absence de justification écrite de certaines interventions ont été évoqués à plusieurs reprises. Sans préjuger des responsabilités individuelles qui pourraient en découler, le Parlement considère que ces pratiques sont incompatibles avec les exigences de transparence et de sécurité juridique qui doivent caractériser une institution publique.

Enfin, les travaux de la commission ont révélé que les difficultés de gouvernance ne se limitaient pas aux procédures administratives. Les auditions ont fait apparaître des témoignages convergents faisant état de tensions internes importantes, de conflits hiérarchiques, de licenciements contestés, de plaintes pour harcèlement ou de signalements restés sans suite selon plusieurs témoins. D'autres témoins ont contesté l'existence d'un climat de travail dégradé. Le Parlement ne se prononce pas sur ces appréciations contradictoires. Le Parlement constate toutefois que la multiplication de ces signalements constitue en elle-même un indicateur de fragilité organisationnelle auquel les organes de gouvernance auraient dû apporter une réponse plus précoce et plus structurée.

Le Parlement en tire un premier enseignement politique.

Les travaux de la commission montrent que les dysfonctionnements constatés au sein du Foyer anderlechtsois ne relèvent pas d'incidents isolés. Leur accumulation, sur plusieurs années, a progressivement créé un environnement institutionnel dans lequel des pratiques incompatibles avec les principes de bonne gouvernance ont pu se développer sans être suffisamment détectées, contestées ou corrigées. Les audits successifs avaient identifié de nombreuses faiblesses organisationnelles. Les auditions ont montré que ces faiblesses ne sont pas restées théoriques : elles ont constitué le terreau sur lequel ont pu se développer des pratiques de nature à porter atteinte à l'impartialité, à la transparence et à l'égalité de traitement.

3. Des procédures d'attribution fragilisées par des pratiques insuffisamment encadrées

Les procédures d'attribution des logements sociaux constituent le cœur de la mission confiée aux sociétés immobilières de service public. Elles doivent garantir, dans chaque décision, le respect des principes d'égalité de traitement, d'impartialité, de transparence et de motivation. La confiance des citoyens dans le logement social dépend directement de la capacité des institutions à démontrer que ces principes sont effectivement respectés.

Les travaux de la commission montrent que ces garanties

De hoorzittingen hebben bovendien meerdere problemen aan het licht gebracht in verband met de bewaring van de stukken, de traceerbaarheid van bepaalde beslissingen en de doorstroming van informatie. Er werd meermaals gewag gemaakt van onvolledige dossiers, onvoldoende onderbouwde beslissingen, contacten die voornamelijk mondeling verliepen en bepaalde tussenkomsten die niet schriftelijk verantwoord waren. Zonder vooruit te lopen op de individuele verantwoordelijkheden die daaraan verbonden zouden kunnen worden, is de commissie van oordeel dat dergelijke praktijken niet te rijmen vallen met de transparantie en rechtszekerheid die een openbare instelling moet bieden.

Ten slotte is uit de werkzaamheden van de commissie gebleken dat het wanbeleid niet beperkt bleef tot de administratieve procedures. Tijdens de hoorzittingen werden gelijklopende getuigenissen gehoord over grote strubbelingen op de werkvloer, conflicten met de hiërarchie, betwiste ontslagen en klachten over intimidatie. Aan verschillende meldingen werd volgens meerdere getuigen geen gevolg gegeven. Andere getuigen betwistten dat de werksfeer verslechterd was. Het Parlement spreekt zich niet uit over die meningsverschillen. Het Parlement stelt evenwel vast dat alleen de toename van het aantal meldingen op zich al wijst op een wankelende organisatie. De bestuursorganen hadden eerder en op een meer gestructureerde wijze moeten reageren.

Het Parlement trekt hier politieke lering uit: les 1

Uit de werkzaamheden van de commissie is gebleken dat de vastgestelde wantoestanden bij de Anderlechtse Haard niet te herleiden zijn tot enkele op zichzelf staande voorvallen. Door de opeenstapeling van voorvallen gedurende meerdere jaren is geleidelijk een institutionele omgeving ontstaan waarin zich praktijken hebben kunnen ontwikkelen die niet te rijmen vielen met de beginselen van goed bestuur. Ze werden onvoldoende opgemerkt, in vraag gesteld of, laat staan, bijgestuurd. De achtereenvolgende doorlichtingen hadden tal van organisatorische pijnpunten aan het licht gebracht. Uit de hoorzittingen is gebleken dat die tekortkomingen niet louter theoretisch waren. Ze vormden een vruchtbare voedingsbodem voor praktijken die in strijd waren met de beginselen van onpartijdigheid, transparantie en gelijke behandeling.

3. Toewijzingsprocedures die uitgehold zijn ingevolge onvoldoende gereguleerde praktijken

De procedures voor de toewijzing van sociale woningen staan centraal in de opdracht die de openbare vastgoedmaatschappijen vervullen. Op basis van die procedures moet ervoor gezorgd worden dat bij elke beslissing de beginselen inzake gelijke behandeling, onpartijdigheid, transparantie en motivering worden nageleefd. Het vertrouwen van de burgers in de sociale huisvestingssector hangt rechtstreeks af van de mate waarin de instellingen in staat zijn aan te tonen dat die beginselen daadwerkelijk worden nageleefd.

Uit de werkzaamheden van de commissie is gebleken dat

n'étaient pas suffisamment assurées au sein du Foyer anderlechtsois.

Les travaux de la commission ont mis en évidence que le comité de dérogation exerçait un rôle déterminant dans l'examen de certaines demandes de logement alors qu'aucune disposition réglementaire ou décision formelle ne définissait clairement son existence, sa composition, ses compétences ou les modalités de son fonctionnement. Les auditions ont confirmé que ce comité s'était progressivement imposé dans les pratiques de la société, sans qu'il ait été possible d'établir avec certitude à quel moment il avait été institué, par quelle autorité, sur quelle base juridique ou selon quelle décision des organes compétents.

Cette absence de traçabilité institutionnelle constitue, en elle-même, un dysfonctionnement majeur. Une instance appelée à intervenir dans des décisions aussi sensibles que des dérogations aux règles ordinaires d'attribution ne peut se développer par la seule pratique administrative ou par l'usage. Son existence, ses missions, sa composition, ses critères d'intervention et ses modalités de décision doivent être clairement établis, formalisés et validés par les organes compétents.

Le Parlement considère que cette absence de fondement institutionnel clair a contribué à fragiliser la sécurité juridique des décisions prises, à brouiller les responsabilités des différents intervenants et à alimenter les interrogations quant à l'impartialité et à la transparence des procédures d'attribution. Les réformes engagées récemment pour mieux encadrer les dérogations vont dans le bon sens, mais elles ne sauraient occulter les lacunes qui ont caractérisé le fonctionnement du comité pendant plusieurs années.

Les auditions ont toutefois montré que le fonctionnement du comité reposait sur un cadre insuffisamment défini. Plusieurs témoins ont indiqué que ses modalités de fonctionnement avaient évolué au fil du temps, que son rôle exact n'était pas toujours compris de manière identique par les différents intervenants et que certains administrateurs ne disposaient pas d'une vision claire des critères effectivement appliqués. Les travaux de la commission montrent également que les décisions prises dans ce cadre n'étaient pas toujours suffisamment documentées ni intégralement traçables.

Au-delà du comité de dérogation lui-même, plusieurs auditions ont fait apparaître des difficultés plus générales dans le traitement des dossiers individuels.

Des témoins ont évoqué des interventions orales concernant certains dossiers, des échanges intervenant en dehors des circuits administratifs habituels, des dossiers temporairement retirés des circuits de traitement, des listes de logements incomplètes ainsi que des difficultés dans la conservation ou la reconstitution de certaines pièces administra-

die waarborgen bij de Anderlechtse Haard onvoldoende konden worden geboden.

De werkzaamheden van de commissie hebben aangetoond dat het afwijkingscomité een doorslaggevende rol heeft gespeeld bij de beoordeling van bepaalde aanvragen, terwijl er geen enkele reglementaire bepaling of formeel besluit bestond waarin het bestaan, de samenstelling, de bevoegdheden en de werkwijze van dat comité duidelijk waren vastgelegd. Uit de hoorzittingen is gebleken dat dat comité zich geleidelijk genesteld heeft in de organisatie, zonder dat met zekerheid kon worden vastgesteld wanneer, door wie en op basis van welke wettelijke grondslag het in het leven is geroepen. Er is geen spoor van een beslissing daarover van de bevoegde organen.

Dit gebrek aan institutionele traceerbaarheid vormt op zich al een ernstige tekortkoming. Een orgaan dat ingrijpt bij afwijkingen van de gewone toewijzingsregels en dus beslissingen neemt die wel zeer gevoelig liggen, kan niet louter door administratieve praktijk of gewoonte tot stand komen. Het bestaan, de taken, de samenstelling, de handelingscriteria en de besluitvormingsprocedures ervan moeten duidelijk worden vastgelegd, geformaliseerd en goedgekeurd door de bevoegde organen.

Het Parlement is van oordeel dat dit gebrek aan een duidelijke institutionele grondslag heeft bijgedragen aan het ondermijnen van de rechtszekerheid van de beslissingen, aan het vervagen van de verantwoordelijkheden van de verschillende betrokken partijen en aan het voeden van twijfels over de onpartijdigheid en transparantie van de toewijzingsprocedures. De recente hervormingen om de afwijkingen beter te reguleren gaan de goede kant op, maar mogen de jarenlange gebrekkige werking van het comité niet verhullen.

Uit de hoorzittingen is echter gebleken dat de werking van het comité berustte op een onduidelijk kader. Verschillende getuigen hebben aangegeven dat de werkwijze van het comité in de loop der tijd is geëvolueerd, dat de precieze rol ervan niet altijd op dezelfde manier werd begrepen door de verschillende betrokkenen en dat sommige bestuurders amper wisten welke criteria werden toegepast. De werkzaamheden van de commissie hebben eveneens aangetoond dat de in dit verband genomen beslissingen niet altijd voldoende gedocumenteerd en volledig traceerbaar waren.

Het afwijkingscomité was niet het enige knelpunt. Tijdens verschillende hoorzittingen kwamen meer algemene problemen bij de behandeling van individuele dossiers aan het licht.

Getuigen hebben melding gemaakt van mondelinge inmeningen in bepaalde dossiers, van contacten buiten de gebruikelijke administratieve kanalen om, van dossiers die tijdelijk uit het behandelingscircuit werden gehaald, van onvolledige woninglijsten en van moeilijkheden bij het bewaren of reconstrueren van bepaalde administratieve stukken. Meerdere gehoorde personen hebben ook aangegeven dat

tives. Plusieurs personnes auditionnées ont également indiqué avoir refusé de donner suite à des demandes qu'elles estimaient incompatibles avec les procédures en vigueur ou avoir souhaité renforcer la formalisation des décisions afin de mieux protéger les agents chargés de leur mise en œuvre.

Le Parlement ne se prononce pas sur la réalité de chacune de ces situations prises isolément. En revanche, elle constate que leur récurrence au cours des auditions traduit une fragilité structurelle des procédures d'attribution.

Les travaux de la commission ont également mis en évidence un manque de traçabilité des interventions extérieures.

Les auditions ont confirmé que les responsables politiques sont quotidiennement interpellés par des citoyens confrontés à des difficultés de logement. Cette réalité est inhérente à l'exercice d'un mandat public et ne peut être assimilée, en elle-même, à une irrégularité.

En revanche, plusieurs témoins ont décrit l'absence de règles suffisamment précises permettant d'encadrer ces sollicitations lorsqu'elles concernaient un dossier individuel. Le Parlement considère que cette absence de cadre a entretenu une confusion entre ce qui relève de l'information légitime d'un élu sur une situation sociale et ce qui pourrait être perçu comme une intervention dans une procédure administrative.

Les auditions ont enfin montré que plusieurs améliorations importantes avaient été engagées à la suite des audits: anonymisation accrue des dossiers, formalisation des critères de refus, intégration progressive des procédures dans l'ERP, renforcement du rôle du contrôle interne et meilleure documentation des décisions. Le Parlement prend acte de ces réformes engagées depuis 2024. Celles-ci répondent à plusieurs recommandations formulées de longue date par les audits. Elles sont toutefois trop récentes pour permettre d'en apprécier pleinement les effets et ne sauraient conduire à relativiser la gravité des dysfonctionnements constatés au cours de la période examinée.

Le Parlement en tire un deuxième enseignement politique.

Le principal risque qui pèse sur les procédures d'attribution n'est pas uniquement celui d'une décision irrégulière. C'est également celui d'une perte de confiance des citoyens lorsque les décisions ne peuvent plus être expliquées, retracées ou contrôlées de manière incontestable.

Les procédures d'attribution doivent dès lors être conçues non seulement pour garantir l'égalité de traitement entre les candidats, mais également pour protéger les travailleurs, les administrateurs et les mandataires publics contre toute suspicion de traitement préférentiel. Cette protection

zij hebben geweigerd gevolg te geven aan verzoeken die zij onverenigbaar achtten met de geldende procedures, of dat zij de beslissingen behoorlijk wilden formaliseren om het uitvoerend personeel beter te beschermen.

Het Parlement spreekt zich niet uit over de juistheid van elk van deze gevallen afzonderlijk. Zij stelt echter vast dat er tijdens de hoorzittingen regelmatig voorvallen ter sprake kwamen, wat er dus op wijst dat de toewijzingsprocedures structureel mank lopen.

Uit de werkzaamheden van de commissie is ook gebleken dat nooit enig spoor terug te vinden was van externe inmengingen.

Uit de hoorzittingen is gebleken dat politici dagelijks worden aangesproken door burgers met huisvestingsproblemen. Zoiets hoort bij de normale uitoefening van een openbaar mandaat en kan op zich niet worden gelijkgesteld met een onregelmatigheid.

Verschillende getuigen hebben echter aangegeven dat er geen voldoende nauwkeurige richtlijnen gelden voor gevallen waarin hulp gevraagd wordt bij een individueel dossier. Het Parlement is van oordeel dat deze grijze zone heeft geleid tot verwarring tussen wat valt onder gewone hulp bij een sociaal probleem door een verkozenen en wat zou kunnen worden opgevat als inmenging in een administratieve procedure.

Uit de hoorzittingen is ten slotte gebleken dat naar aanleiding van de doorlichtingen verschillende belangrijke verbeteringen zijn doorgevoerd: een versterkte anonimisering van de dossiers, formalisering van de afwijzingscriteria, een geleidelijke integratie van de procedures in het ERP-systeem, versterking van de interne controle en een betere documentering van de beslissingen. Het Parlement neemt akte van die hervormingen die sinds 2024 vorm hebben gekregen. Zij beantwoorden aan verschillende aanbevelingen die al geruime tijd geleden in de audits zijn geformuleerd. Ze zijn echter te recent om de impact ervan ten volle te kunnen beoordelen en mogen ons er niet toe brengen de ernst van de in de onderzoeksperiode vastgestelde tekortkomingen te relativiseren.

Het Parlement trekt hier politieke lering uit: les 2

Het grootste gevaar rond de toewijzingsprocedures is niet alleen dat er een loopje mee genomen wordt, wat leidt tot onrechtmatige beslissingen. Het probleem is ook dat de burgers hun vertrouwen verliezen wanneer beslissingen niet meer duidelijk uit te leggen of te reconstrueren zijn of er geen onbetwistbare controle op is.

De toewijzingsprocedures moeten daarom niet alleen zo worden georganiseerd dat de gelijke behandeling van de kandidaten gewaarborgd is, maar moeten ook zodanig uitgetekend zijn dat de werknemers, bestuurders en openbare mandatarissen gevrijwaard blijven van elk vermoeden van

suppose des règles claires, une traçabilité intégrale des décisions et un encadrement explicite de toute intervention relative à un dossier individuel.

4. Des faiblesses persistantes du contrôle interne et de la gestion administrative

Les travaux de la commission montrent que les difficultés rencontrées par le Foyer anderlechtsois ne se limitaient pas aux procédures d'attribution. Elles concernaient également plusieurs fonctions essentielles de gestion, révélant des insuffisances plus générales dans l'organisation administrative de la société.

Les différents audits avaient déjà identifié des lacunes importantes en matière de contrôle interne, de gestion documentaire, de marchés publics, de suivi des recommandations, de délégation des compétences et de gestion des risques. Les auditions ont largement confirmé ces constats.

Plusieurs témoins ont expliqué que de nombreuses procédures reposaient encore sur des habitudes de travail, sur des échanges informels ou sur des connaissances détenues par un nombre limité de personnes. Cette situation rendait l'organisation particulièrement vulnérable en cas de changement de personnel, d'absence prolongée ou de conflit interne.

Les auditions ont également permis de mettre en évidence plusieurs difficultés concernant les marchés publics. Sans qu'il appartienne au Parlement de se prononcer sur les faits faisant l'objet d'investigations judiciaires, elle constate que plusieurs témoins ont décrit des pratiques révélant une insuffisante maîtrise des procédures: recours fréquent aux procédures d'urgence, marchés rapidement épuisés, planification insuffisante de certains achats, difficultés de documentation de certains choix, recours à des prestataires en dehors des marchés existants ou encore interrogations concernant le respect des règles applicables en matière de communication institutionnelle.

Plusieurs responsables ont néanmoins expliqué que ces difficultés s'expliquaient également par la spécificité de la gestion d'un important patrimoine immobilier, par les contraintes opérationnelles propres au logement social ainsi que par les difficultés rencontrées pour attirer certains prestataires. Ceci ne dispense toutefois pas une société publique de mettre en place une organisation permettant d'assurer, en toutes circonstances, le respect des règles relatives aux marchés publics.

Les auditions ont également porté sur le fonctionnement du service des ressources humaines. Plusieurs personnes ont décrit un climat de travail marqué par des tensions importantes, des procédures disciplinaires contestées, des plaintes psychosociales, des licenciements faisant l'objet de recours et un sentiment, chez certains travailleurs, de ne pas être suffisamment protégés lorsqu'ils signalaient des difficultés de fonctionnement. D'autres témoins ont, à

voorkeurbehandeling. Dat vergt duidelijke regels, een volledige traceerbaarheid van de beslissingen en een uitdrukkelijke regulering van elke vorm van inmenging in een individueel dossier.

4. Aanhoudende manco's in de interne controle en het administratief beheer

Uit de werkzaamheden van de commissie is gebleken dat de problemen bij de Anderlechtse Haard zich niet beperkten tot de toewijzingsprocedures. Ze hadden ook betrekking op verschillende essentiële beheersfuncties, wat wijst op meer algemene tekortkomingen in de administratieve organisatie van de huisvestingsmaatschappij.

Bij eerdere audits waren al aanzienlijke tekortkomingen vastgesteld op het gebied van interne controle, documentbeheer, overheidsopdrachten, de opvolging van aanbevelingen, bevoegdheidsdelegaties en risicobeheer. De hoorzittingen hebben die bevindingen grotendeels bevestigd.

Verschillende getuigen hebben uitgelegd dat tal van procedures nog steeds berustten op oude gewoonten, informele contacten of kennis die in het bezit was van een beperkt aantal personen. Deze situatie maakte de organisatie bijzonder kwetsbaar in geval van personeelsswisselingen, langdurige afwezigheid of interne conflicten.

Uit de hoorzittingen kwamen ook verschillende problemen met betrekking tot overheidsopdrachten naar voren. Hoewel het niet aan het Parlement is om zich uit te spreken over feiten waarover gerechtelijke onderzoeken lopen, stelt zij vast dat verschillende getuigen praktijken hebben omschreven die wijzen op een onbevredigende omgang met de procedures: veelvuldig gebruik van spoedprocedures, snel uitgeputte aanbestedingen, onvoldoende planning van bepaalde aankopen, gebrekkige documentering van bepaalde keuzes, het inschakelen van dienstverleners buiten de bestaande aanbestedingen om, en twijfels over de naleving van de geldende regels op het gebied van institutionele communicatie.

Verschillende leidinggevendenden hebben echter uitgelegd dat die problemen ook te verklaren zijn door de specifieke aspecten die komen kijken bij het beheer van een uitgebreid vastgoedbestand, de operationele beperkingen die kenmerkend zijn voor de sociale huisvestingssector, en de moeilijkheden om bepaalde dienstverleners aan te trekken. Dat ontslaat een openbare vastgoedmaatschappij echter niet van haar plicht om ervoor te zorgen dat de regels inzake overheidsopdrachten in alle omstandigheden worden nageleefd.

Tijdens de hoorzittingen kwam ook de werking van de HR-dienst ter sprake. Verschillende personen omschreven een werksfeer met hoogoplopende spanningen, betwiste tuchtprocedures, psychosociale klachten, ontslagen waartegen beroep werd aangetekend en werknemers die het gevoel hadden dat ze onvoldoende beschermd werden wanneer ze werkingsproblemen meldden. Andere getuigen vonden dan weer dat deze situaties voornamelijk te wijten waren aan

l'inverse, estimé que ces situations relevaient essentiellement de conflits individuels ou de la réorganisation profonde de la société engagée à la suite des audits.

La multiplication des conflits internes, des procédures contentieuses et des signalements constitue un indicateur objectif de difficultés organisationnelles qui aurait dû conduire les organes de gouvernance à engager plus rapidement une réflexion approfondie sur le fonctionnement de l'institution.

Les auditions ont enfin montré que plusieurs réformes importantes avaient été engagées : création d'une cellule de contrôle interne, déploiement progressif de l'ERP, formalisation des procédures, clarification des délégations de signature, professionnalisation de certaines fonctions de gestion et amélioration du suivi administratif. Il est observé que ces réformes qui, si elles vont dans la bonne direction, sont intervenues principalement en réaction aux audits réussis et aux difficultés déjà constatés.

Le Parlement en tire un troisième enseignement politique.

Le contrôle interne ne peut être conçu comme un mécanisme de correction intervenant après la survenance de dysfonctionnements. Il doit constituer un outil permanent d'amélioration de la qualité de la gestion publique.

Une société immobilière de service public doit être capable d'identifier elle-même ses fragilités, de documenter ses décisions, de suivre la mise en œuvre de ses procédures et d'évaluer régulièrement ses propres risques organisationnels. C'est à cette condition que les audits externes retrouvent leur vocation première: accompagner l'amélioration continue de la gouvernance plutôt que révéler des difficultés déjà installées.

5. Une tutelle régionale disposant de nombreux outils, mais insuffisamment orientée vers la prévention des risques de gouvernance

Une tutelle forte sur le papier, mais faible dans la réalité

Depuis l'ordonnance fondatrice du 9 septembre 1993, la Région s'est dotée d'un dispositif de tutelle que la direction générale de la SLRB elle-même qualifie de particulièrement «lourd» par rapport à la Flandre. Ce dispositif repose sur quatre piliers: la tutelle classique, le délégué social, le contrat de gestion et, plus récemment, la cellule d'audit interne mise en place après l'affaire du Logement Molenbeekois de 2018. Sur le papier, le dispositif semble solide. Or, l'ensemble des travaux de cette commission, démontre que cette architecture aussi sophistiquée soit-elle, n'a pas permis de détecter rapidement, ni a fortiori de prévenir en amont, les dysfonctionnements parfois assez graves de gouvernance du Foyer anderlechtsois. Le reportage télévisé Pano a encore plus jeté un regard cru sur les faiblesses de ces mécanismes de contrôle. La propre ligne du temps produite par la secrétaire d'État le confirme : entre la prise d'acte de l'audit par le Conseil d'Administration de la SLRB,

individuelle conflicten of aan de ingrijpende reorganisatie van de huisvestingsmaatschappij die na de audits in gang was gezet.

Het toenemende aantal interne conflicten, geschillenprocedures en meldingen vormt een objectieve indicator van organisatorische problemen die de bestuursorganen ertoe hadden moeten aanzetten om sneller grondig te gaan nadenken over de werking van de instelling.

Uit de hoorzittingen is ten slotte gebleken dat er verschillende belangrijke hervormingen in gang zijn gezet: de oprichting van een interne controlecel, de geleidelijke invoering van het ERP-systeem, de formalisering van de procedures, de verduidelijking van de ondertekeningsbevoegdheden, de professionalisering van bepaalde beheersfuncties en de verbetering van de administratieve opvolging. Er wordt opgemerkt dat die hervormingen, die weliswaar in de goede richting gaan, voornamelijk zijn doorgevoerd als reactie op de opeenvolgende audits en de reeds vastgestelde problemen.

Het Parlement trekt hier politieke lering uit: les 3

Interne controle mag niet worden opgevat als een correctiemechanisme dat pas in werking treedt nadat er al tekortkomingen zijn opgetreden. Het moet een permanent instrument zijn om de kwaliteit van het openbaar beheer te verbeteren.

Een openbare vastgoedmaatschappij moet in staat zijn om zelf haar zwakke punten te bepalen, haar beslissingen te documenteren, de uitvoering van haar procedures te volgen en haar eigen organisatorische minpunten regelmatig te evalueren. Alleen dan kunnen externe audits dienen voor datgene waarvoor zij oorspronkelijk bedoeld waren: helpen om het bestuur te blijven verbeteren in plaats van bestaande problemen oplijsten.

5. Een gewestelijk toezicht met talrijke instrumenten, maar dat te weinig gericht is op het voorkomen van risico's op het vlak van bestuur

Sterk toezicht op papier, maar zwak in de praktijk

Sinds de oprichtingsordonnantie van 9 september 1993 beschikt het gewest over een toezichtssysteem dat de algemene directie van de BGHM bestempelt als bijzonder zwaar in vergelijking met dat in Vlaanderen. Het systeem berust op vier pijlers: het klassieke toezicht, de sociaal afgevaardigde, de beheersovereenkomst en, recenter, de interne auditcel die werd opgericht na de zaak rond Le Logement molenbeekois in 2018. Op papier lijkt dat een stevig systeem. Uit alle werkzaamheden van de commissie blijkt echter dat die structuur, hoe verfijnd ook, het niet mogelijk heeft gemaakt om de soms vrij ernstige tekortkomingen in het bestuur van de Anderlechtse Haard snel op te sporen, laat staan in een vroeg stadium te voorkomen. De televisiereportage van Pano heeft de zwakke punten van die controlemechanismen nog duidelijker blootgelegd. Ook de tijdlijn die de staatssecretaris heeft gedeeld, bevestigt dat: tussen de kennisneming van de audit door de raad van bestuur van

le 15 janvier 2026, et la diffusion du reportage Pano, le 20 mai 2026, quatre mois se sont écoulés durant lesquels le dossier du Foyer Anderlechtsois n'a fait l'objet, de l'aveu même de la Secrétaire d'État, d'aucun traitement spécifique en réunion bilatérale avec son cabinet.

Une tutelle qui s'est elle-même allégée et qui travaille «en silo»

La directrice générale adjointe de la SLRB, Mme Robben, l'a reconnu sans détour lors de son audition du 22 juin 2026: la tutelle s'est progressivement allégée au fil des années. Aujourd'hui, seuls les projets d'investissement supérieurs à 2 millions d'euros font l'objet d'un contrôle préalable; tout le reste relève d'un contrôle a posteriori, opéré par échantillonnage. Cette doctrine de la «responsabilisation» des SISF, revendiquée également par l'ancien directeur général M. Lemmens comme un choix stratégique assumé, a laissé aux sociétés une autonomie que le Foyer anderlechtsois a manifestement mise à profit pour s'affranchir de ses obligations statutaires. Le cas du comité de dérogation en est l'illustration la plus nette: pendant plus d'un an, entre février 2025 et avril 2026, cet organe a fonctionné en dehors de tout cadre statutaire, rendant des avis décisionnels alors qu'il n'aurait dû exercer qu'un rôle consultatif. Pire, les travaux ont montré que le président et le directeur général avaient un accès non anonymisé aux dossiers, en contradiction avec le principe même de l'anonymisation garanti au reste du Conseil d'Administration. Cette situation n'a été régularisée qu'après l'écatement du scandale, non par anticipation de la tutelle.

Ce constat rejoint directement l'avertissement formulé par M. Zimmer: lorsqu'il existe une ambiguïté persistante entre contrôle de légalité et contrôle d'opportunité dans le rôle du délégué social, cette zone grise devient un espace d'ingérence. Le fait que cette ambiguïté n'ait toujours pas été levée, plus de trente ans après l'ordonnance de 1993, constitue une carence législative qui doit être corrigée à travers les recommandations.

Un autre élément significatif révélé lors de l'audition du 4 juillet est le constat de la Secrétaire d'État selon lequel la SLRB «travaille en silo»: le délégué social, souvent seul face à un conseil d'administration, n'a pas de canal structuré vers le service juridique ni vers la cellule d'audit de l'institution qui l'emploie. Ce constat rejoint et aggrave celui déjà posé par M. Zimmer sur l'ambiguïté persistante entre contrôle de légalité et contrôle d'opportunité: non seulement le périmètre du délégué social reste flou, mais l'institution censée l'appuyer ne lui donne pas les moyens de transmettre une alerte en dehors de son rapport annuel. C'est ce cloisonnement, qui explique en grande partie pourquoi le comité de dérogation a pu fonctionner hors statuts pendant plus de quatre ans sans être détecté.

de BGHM op 15 januari 2026 en de uitzending van de Pano-reportage op 20 mei 2026 verstreken vier maanden waarin het dossier van de Anderlechtse Haard, zoals de staatssecretaris zelf heeft toegegeven, tijdens de bilaterale vergaderingen met haar kabinet niet specifiek werd behandeld.

Een geleidelijk afgezwakt en te versnipperd toezicht

Mevrouw Robben, adjunct-directeur-generaal van de BGHM, heeft tijdens haar hoorzitting op 22 juni 2026 onomwonden toegegeven dat het toezicht in de loop der jaren geleidelijk is afgebouwd. Vandaag worden alleen investeringsprojecten van meer dan 2 miljoen euro vooraf gecontroleerd. Van alle overige projecten vindt achteraf een steekproefsgewijze controle plaats. Die benadering is erop gericht de OVM's meer verantwoordelijkheidszin te geven en werd ook door de heer Lemmens, voormalig directeur-generaal, bepleit als een weloverwogen strategische keuze. Die verleende de vastgoedmaatschappijen echter een ruime autonomie, waarvan de Anderlechtse Haard kennelijk gebruik heeft gemaakt om zich aan zijn statutaire verplichtingen te onttrekken. Het afwijkingscomité vormt daarvan het sprekendste voorbeeld. Gedurende meer dan een jaar, van februari 2025 tot april 2026, functioneerde dit orgaan buiten het statutaire kader en bracht het adviezen uit die de facto als beslissingen golden, terwijl het slechts een adviserende rol had mogen vervullen. Erger nog, uit de werkzaamheden is gebleken dat de voorzitter en de algemeen directeur toegang hadden tot niet-geanonimiseerde dossiers, wat in strijd was met de gewaarborgde anonimisering die wel gold voor de rest van de raad van bestuur. Die situatie werd pas na het uitbreken van het schandaal rechtgezet en niet dankzij een preventief optreden van de toezichthoudende instantie.

Deze vaststelling sluit rechtstreeks aan bij de waarschuwing van de heer Zimmer: zolang niet duidelijk is hoe de legaliteitscontrole zich in de rol van de sociaal afgevaardigde verhoudt tot de opportuniteitscontrole, ontstaat een grijze zone waarin inmenging mogelijk wordt. Dat die onduidelijkheid meer dan dertig jaar na de ordonnantie van 1993 nog altijd niet is weggewerkt, vormt een hiaat in de wetgeving die via de aanbevelingen moet worden verholpen.

Een ander belangrijk element dat tijdens de hoorzitting van 4 juli aan het licht kwam, is de vaststelling van de staatssecretaris dat in de BGHM zeer versnipperd wordt gewerkt. De sociaal afgevaardigde, die er vaak alleen voor staat tegenover een raad van bestuur, beschikt niet over een structureel communicatiekanaal met de juridische dienst of de auditcel van de instelling waar hij werkzaam is. Deze vaststelling sluit aan bij de eerdere vaststelling van de heer Zimmer over de aanhoudende onduidelijkheid over het onderscheid tussen de legaliteits- en de opportuniteitscontrole en doet er nog een schepje bovenop. Niet alleen blijft de afbakening van de bevoegdheid van de sociaal afgevaardigde onduidelijk, maar de instelling die geacht wordt hem te ondersteunen, biedt hem evenmin de mogelijkheid om buiten zijn jaarverslag alarmsignalen te geven. Die strikte schei-

Une tutelle réactive, pas préventive

Le calendrier établi par la direction de la SLRB elle-même est éloquent. Le conflit d'intérêts de l'ancien président de la SLRB, M. Akremi, lié à la société «D Market», n'a été détecté qu'en avril 2025, par les auditeurs, et non par un dispositif préventif. Les révélations dites «du corbeau» ont circulé sans qu'un canal de signalement structuré ne permette à la SLRB de les traiter autrement que par des entretiens informels, faute de preuves jugées suffisantes. Cette chronologie confirme ce que les commissaires ont mis en évidence lors de l'audition des délégués sociaux : les rapports annuels de ces derniers, qui sont pourtant présents physiquement au sein des organes de gestion du Foyer anderlechtsois, ne comportent aucune trace des dysfonctionnements aujourd'hui documentés par l'audit de 2024 et le reportage Pano. Soit ces éléments échappaient à leur connaissance, ce qui interroge le périmètre effectif de leur mission de contrôle, soit ils n'en relevaient pas, faute d'un cadre législatif suffisamment clair sur l'étendue de leurs prérogatives. Dans les deux cas, la conclusion politique est la même: le dispositif de remontée d'information vers la tutelle est structurellement défail-
lant.

Par ailleurs, l'architecture à distance entre la Secrétaire d'État et la SLRB basée sur une tutelle indirecte rend la remontée d'information dépendante de la seule bonne volonté de la SLRB. L'épisode des « réticences initiales » de la SLRB à procéder à la réanalyse des dossiers d'attribution, de mutation et de transfert du Foyer Anderlechtsois le confirme. Elle n'a été obtenue qu'«à l'insistance» de la Secrétaire d'État. Plus préoccupant encore, la SLRB a elle-même confirmé, qu'elle n'exerce légalement aucun contrôle sur les baux commerciaux et locaux privés, dont l'attribution à des ASBL ou à des structures commerciales, sans appel à projets, a pourtant nourri une grande partie des soupçons documentés par cette commission. Il s'agit là d'un angle mort du Code du logement, et non d'une simple défaillance administrative.

Des rapports pas suffisamment au fait des irrégularités

Les auditions ont également mis en lumière un fait aggravant: seuls les avis favorables du comité de dérogation étaient soumis au conseil d'administration ; les avis défavorables, eux, n'y parvenaient jamais. Ce mécanisme de filtrage, que la SLRB elle-même reconnaît dans sa note «Q&A» transmise au cabinet de Madame Lalieux, prive le Conseil d'Administration de toute vue d'ensemble sur les

dingslijnen verklaren grotendeels waarom het afwijkingscomité meer dan vier jaar lang buiten de statuten heeft kunnen werken zonder dat het werd opgemerkt.

Een toezicht dat ingrijpt wanneer het misloopt, maar risico's niet voorkomt

De tijdlijn die de directie van de BGHM heeft opgesteld, spreekt boekdelen. Het belangenconflict van de voormalige voorzitter van de BGHM, de heer Akremi, in verband met het bedrijf "D Market", werd pas in april 2025 door de auditeurs ontdekt en niet dankzij een preventief mechanisme. De onthullingen van een anonieme klokkenluider deden de ronde zonder dat er een structureel meldingskanaal bestond. Daardoor kon de BGHM ze enkel via informele gesprekken behandelen, omdat het aangeleverde bewijsmateriaal ontoereikend werd geacht. Deze chronologie bevestigt wat de commissieleden tijdens de hoorzitting met de sociaal afgevaardigden aan het licht hebben gebracht: in de jaarverslagen van die afgevaardigden, die nochtans fysiek aanwezig zijn in de beheersorganen van de Anderlechtse Haard, is geen enkel spoor terug te vinden van de wantoestanden waarover inmiddels bericht werd in de audit van 2024 en de Pano-reportage. Ofwel waren zij niet op de hoogte van die feiten, waardoor men zich vragen kan stellen bij de werkelijke reikwijdte van hun controleopdracht, ofwel vielen die feiten buiten hun bevoegdheid door het ontbreken van een wettelijk kader dat hun voorrechten voldoende duidelijk afbakent. In beide gevallen is de politieke conclusie dezelfde: de informatiedoorstroming naar de toezichhoudende instantie schiet structureel tekort.

Bovendien maakt de afstandelijke verhouding tussen de staatssecretaris en de BGHM, die berust op indirect toezicht, de informatiedoorstroming volledig afhankelijk van de goede wil van de BGHM. Dat wordt bevestigd door de aanvankelijke terughoudendheid van de BGHM om de toewijzings-, mutatie- en overplaatsingsdossiers van de Anderlechtse Haard opnieuw onder de loep te nemen. Die nieuwe analyse kwam er pas nadat de staatssecretaris daarop had aangedrongen. Nog zorgwekkender is dat de BGHM zelf heeft bevestigd dat zij wettelijk gezien geen enkel toezicht uitoefent op handelshuurovereenkomsten en privéruimten. Nochtans lag de toewijzing daarvan aan vzw's of commerciële structuren zonder projectoproep aan de basis van een groot deel van de verdachtmakingen die tijdens de werkzaamheden van deze commissie aan het licht zijn gekomen. Het gaat hier om een blinde vlek in de Huisvestingscode en niet louter om een administratieve tekortkoming.

Verslagen die onvoldoende zicht bieden op de onregelmatigheden

Tijdens de hoorzittingen kwam ook een bijzonder zorgwekkende vaststelling aan het licht: alleen de gunstige adviezen van het afwijkingscomité werden aan de raad van bestuur voorgelegd. De ongunstige adviezen bereikten de raad nooit. Dat filtermechanisme, waarvan de BGHM het bestaan erkent in de Q&A-nota aan het kabinet van mevrouw Lalieux, belet de raad van bestuur om een volledig beeld te

dossiers refusés, et donc de toute capacité de contrôle réel.

Le délégué social en fonction a lui-même reconnu, dans son rapport 2025, que «la gestion des attributions ne pose pas de problème majeur», alors même que le comité de dérogation fonctionnait hors cadre statutaire depuis quatre ans. La Secrétaire d'État a reconnu que le délégué «aurait pu réagir» lors des validations (lors des modifications apportées à son fonctionnement) de février et juillet 2025, mais qu'il ne l'a pas fait. Ce constat rejoint celui déjà posé par des commissaires lors de l'audition des délégués sociaux : le dispositif de remontée d'alerte, aussi bien au niveau du Foyer qu'au sein même de la SLRB, s'est révélé structurellement défaillant, non par malveillance individuelle, mais par absence d'outils, de formation et de transversalité.

Le Parlement en tire un quatrième enseignement politique.

Les auditions ont confirmé que la fonction de contrôle interne est longtemps demeurée insuffisamment structurée et insuffisamment dotée pour remplir pleinement sa mission. Son renforcement constitue l'une des évolutions positives les plus importantes intervenues récemment. Toutefois, ce système révèle les limites d'un contrôle principalement conçu pour vérifier le respect de procédures spécifiques, plutôt que pour apprécier l'état global de la gouvernance d'une institution.

Le Parlement considère que la tutelle régionale doit désormais évoluer vers une véritable politique de prévention des risques de gouvernance. Cette évolution ne suppose pas davantage de contrôle, elle suppose un contrôle plus intégré, plus dynamique et davantage orienté vers l'identification précoce des difficultés.

Ces constats confortent de nombreuses recommandations portées par les différents groupes politiques: renforcer les pouvoirs d'injonction directe de la SLRB à l'égard des SISF; instaurer des indicateurs d'alerte automatiques déclenchant une intervention sans attendre un rapport annuel; prévoir un mécanisme d'escalade lorsque des recommandations restent sans effet; imposer une transversalité interne obligatoire entre délégués sociaux, service juridique et cellule d'audit de la SLRB; combler l'angle mort du contrôle sur les baux et conventions avec des tiers; garantir un mécanisme de protection des lanceurs d'alerte au sein des SISF et de la SLRB; et rendre la Banque de données régionale (BDR) authentique et son accès traçable. Un audit externe de la SLRB elle-même par la Cour des comptes est nécessaire, ainsi que la présentation obligatoire, chaque année, d'un rapport de gouvernance de la SLRB devant le Parlement.

6. Les enseignements politiques du Parlement

krijgen van de afgewezen dossiers en maakt elke volwaardige controle daarop dus onmogelijk.

De toenmalige sociaal afgevaardigde stelde in zijn verslag van 2025 dat 'het beheer van de toewijzingen geen grote problemen oplevert', terwijl het afwijdingscomité op dat ogenblik al vier jaar buiten het statutaire kader actief was. De staatssecretaris gaf toe dat de afgevaardigde bij de goedkeuringen (ten tijde van de aanpassingen van de werkingswijze) in februari en juli 2025 had kunnen reageren, maar dat niet heeft gedaan .. Deze bevinding sluit aan bij wat de commissieleden al tijdens de hoorzitting met de sociaal afgevaardigden hadden vastgesteld: het systeem om waarschuwingen door te geven, zowel binnen de Anderlechtse Haard als binnen de BGHM, bleek structureel tekort te schieten. Dat was niet te wijten aan kwaadwilligheid van individuele personen, maar aan een gebrek aan instrumenten, opleiding en samenwerking over de diensten heen.

Het Parlement trekt hier politieke lering uit: les 4

De hoorzittingen hebben bevestigd dat de interne controlefunctie lange tijd structureel onvoldoende was uitgebouwd en over te weinig middelen beschikte om haar opdracht ten volle te vervullen. De versterking ervan is een van de belangrijkste recente positieve ontwikkelingen. Het systeem toont echter ook de beperkingen aan van een controle die hoofdzakelijk bedoeld is om na te gaan of specifieke procedures worden nageleefd, veeleer dan om de algemene kwaliteit en het bestuur van een instelling te beoordelen.

Het Parlement is van oordeel dat het gewestelijk toezicht voortaan moet worden uitgebouwd tot een volwaardig beleid ter voorkoming van risico's op het vlak van bestuur. Dat wil niet zeggen dat er meer controle moet zijn, maar wel dat de controle beter geïntegreerd en dynamischer moet zijn en problemen vroegtijdiger moet kunnen opsporen.

Deze vaststellingen zetten veel van de aanbevelingen van de verschillende politieke fracties kracht bij: de bevoegdheid van de BGHM om rechtstreeks bindende aanwijzingen aan de OVM's te geven versterken; automatische waarschuwingsindicatoren vaststellen die ertoe leiden dat ingegrepen kan worden zonder dat op een jaarverslag moet worden gewacht; een escalatiemechanisme opzetten voor wanneer aanbevelingen zonder gevolg blijven; een interne transversale samenwerking opleggen tussen de sociaal afgevaardigden, de juridische dienst en de auditcel van de BGHM; de blinde vlek in het toezicht op huurovereenkomsten en overeenkomsten met derden wegwerken; een systeem waarborgen dat klokkenluiders bij de OVM's en de BGHM beschermt; en de gewestelijke gegevensbank tot een authentieke bron maken en ervoor zorgen dat de toegang ertoe traceerbaar is. Daarnaast is een externe audit van de BGHM zelf door het Rekenhof noodzakelijk, evenals de verplichte jaarlijkse voorlegging van een verslag over het bestuur van de BGHM aan het Parlement.

6. De politieke lessen die het Parlement uit haar werkzaamheden trekt

Au terme de ses travaux, le Parlement considère que les faits mis au jour au sein du Foyer anderlechtsois sont d'une gravité particulière.

Les auditions, les audits et les documents examinés montrent que les dysfonctionnements constatés ne relèvent pas d'incidents isolés ou de simples erreurs de gestion. Ils concernent plusieurs dimensions essentielles du fonctionnement de la société: la gouvernance, les procédures d'attribution des logements, les marchés publics, le contrôle interne, la gestion des ressources humaines, la circulation de l'information et les relations avec la tutelle.

Pris dans leur ensemble, ces éléments révèlent une dégradation progressive du fonctionnement de l'institution qui n'a pas été suffisamment identifiée, corrigée ou encadrée.

Le Parlement considère que cette situation engage une responsabilité politique.

Les travaux menés montrent que la gouvernance du Foyer anderlechtsois a progressivement évolué vers, a permis, un mode de fonctionnement caractérisé par une implication particulièrement importante de la présidence dans la gestion de la société. Si les auditions ont livré des appréciations différentes sur cette implication, elles convergent pour constater que la frontière entre les responsabilités politiques, stratégiques et administratives est devenue insuffisamment claire.

Le Parlement considère que cette confusion des rôles a contribué à fragiliser les mécanismes ordinaires de contrôle, à brouiller les responsabilités respectives des organes de gouvernance et à créer un environnement dans lequel certaines pratiques ont pu se développer sans être suffisamment remises en question.

À cet égard, le Parlement estime que le président du conseil d'administration porte une responsabilité politique particulière.

Sans préjuger d'éventuelles responsabilités individuelles qui relèvent de l'autorité judiciaire, il appartenait à la présidence de veiller au respect des principes de bonne gouvernance, à la distinction entre les fonctions politiques et administratives, au bon fonctionnement des organes de contrôle et à la préservation d'un climat permettant aux travailleurs, aux administrateurs et à la direction d'exercer pleinement leurs responsabilités.

Les travaux de la commission montrent que ces objectifs n'ont pas été suffisamment atteints et que les exigences de bonne gouvernance n'ont pas été respectées. Les auditions et les documents examinés mettent en évidence une implication particulièrement importante de la présidence dans le traitement de dossiers individuels et dans le fonctionnement quotidien de la société, bien au-delà du rôle d'impulsion stratégique et de contrôle qui incombe au président d'un conseil d'administration. Cette manière d'exercer la

Na afloop van haar werkzaamheden is het Parlement van oordeel dat de feiten die bij de Anderlechtse Haard aan het licht zijn gekomen, bijzonder ernstig zijn.

Uit de hoorzittingen, de audits en de onderzochte documenten blijkt dat de vastgestelde wantoestanden geen op zichzelf staande incidenten of louter fouten op beheersniveau zijn. Ze hebben betrekking op verschillende essentiële aspecten van de werking van de huisvestingsmaatschappij: het bestuur, de procedures voor de toewijzing van woningen, de overheidsopdrachten, de interne controle, het personeelsbeheer, de informatiedoorstroming en de betrekkingen met de toezichthoudende overheid.

Samen wijzen deze elementen op een geleidelijke verslechtering van de werking van de instelling, die onvoldoende tijdig is onderkend, bijgestuurd of beheerst.

Het Parlement is van oordeel dat hiervoor politieke verantwoordelijkheid moet worden opgenomen.

De werkzaamheden tonen aan dat binnen de Anderlechtse Haard geleidelijk een bestuursmodel is ontstaan dat werd gekenmerkt door een bijzonder sterke betrokkenheid van het voorzitterschap bij het dagelijkse beheer van de maatschappij. Hoewel tijdens de hoorzittingen uiteenlopende meningen aan bod kwamen over die betrokkenheid, bestaat er eensgezindheid over het feit dat de grens tussen de politieke, strategische en administratieve verantwoordelijkheden nu onvoldoende duidelijk is afgebakend.

Het Parlement is van oordeel dat deze rolverwarring ertoe heeft bijgedragen dat de gebruikelijke controlemechanismen werden verzwakt, dat de respectieve verantwoordelijkheden van de bestuursorganen onduidelijk werden en dat een klimaat ontstond waarin bepaalde praktijken zich konden ontwikkelen zonder voldoende ter discussie te worden gesteld.

In dat verband is het Parlement van oordeel dat de voorzitter van de raad van bestuur een bijzondere politieke verantwoordelijkheid draagt.

Zonder vooruit te lopen op eventuele individuele verantwoordelijkheden waar de gerechtelijke overheid zich over dient uit te spreken, was het de taak van het voorzitterschap om toe te zien op de naleving van de beginselen van goed bestuur, op het onderscheid tussen politieke en administratieve functies, op de goede werking van de controlerende instanties en op de vrijwaring van een klimaat waarin de werknemers, de bestuurders en de directie hun verantwoordelijkheden ten volle kunnen uitoefenen.

Uit de werkzaamheden van de commissie blijkt dat die doelstellingen onvoldoende zijn gehaald en dat niet aan de eisen inzake goed bestuur is voldaan. Uit de hoorzittingen en de onderzochte documenten blijkt dat het voorzitterschap een bijzonder grote rol speelt bij de behandeling van individuele dossiers en bij de dagelijkse werking van de maatschappij, en dat die rol veel verder reikt dan het louter geven van strategische impulsen en het uitoefenen van controle, wat nor-

présidence a contribué à brouiller la frontière entre responsabilités politiques et administratives et a créé les conditions propices à des pratiques susceptibles de relever d'une logique clientéliste, en alimentant l'idée que certaines demandes individuelles pouvaient bénéficier d'un traitement privilégié.

Le Parlement considère dès lors que le Président du conseil d'administration porte une responsabilité politique majeure dans les dysfonctionnements constatés au sein du Foyer anderlechtsois. Cette responsabilité ne préjuge en rien des éventuelles responsabilités pénales ou disciplinaires, qui relèvent des autorités compétentes.

Le Parlement constate toutefois que ces pratiques n'ont pu se développer que dans un contexte institutionnel marqué par des procédures insuffisamment formalisées, des mécanismes de contrôle interne défaillants et une gouvernance qui n'a pas permis de prévenir ou de corriger suffisamment tôt ces dérives. Les réformes proposées par le Parlement visent dès lors à répondre à cette double réalité: sanctionner les défaillances de gouvernance mises en évidence au sein du Foyer anderlechtsois et renforcer durablement le cadre institutionnel applicable à l'ensemble des sociétés immobilières de service public.

Les auditions ont également mis en évidence des faiblesses plus profondes dans l'organisation de la gouvernance des sociétés immobilières de service public. Les mécanismes de contrôle interne se sont révélés insuffisamment développés ou insuffisamment coordonnés. Les audits ont permis d'identifier des difficultés importantes mais leur suivi est demeuré principalement sectoriel. La tutelle régionale disposait de nombreux outils de contrôle sans qu'ils permettent d'appréhender suffisamment tôt la dégradation globale de la gouvernance du Foyer anderlechtsois.

Le Parlement invite dès lors la Région à engager une réforme plus large de la gouvernance des SISP afin de garantir une séparation claire des responsabilités, une professionnalisation accrue des conseils d'administration, un renforcement du contrôle interne, une meilleure articulation entre les différents instruments de tutelle et une culture de prévention des risques de gouvernance.

Enfin, le Parlement tient à rappeler que ces réformes institutionnelles ne sauraient faire oublier la mission première des sociétés immobilières de service public.

Dans un contexte où des dizaines de milliers de ménages attendent l'attribution d'un logement social, la confiance dans les institutions constitue une condition essentielle de

maal gesproken voor de voorzitter van een raad van bestuur is weggelegd. Die invulling van het voorzitterschap heeft ertoe bijgedragen dat de grens tussen politieke en administratieve verantwoordelijkheden vervaagde en heeft de omstandigheden gecreëerd die gunstig zijn voor praktijken die mogelijk naar cliëntelisme neigen, doordat het idee werd gevoed dat sommige individuele verzoeken op een voorkeursbehandeling konden rekenen.

Het Parlement is daarom van mening dat de voorzitter van de raad van bestuur een aanzienlijke politieke verantwoordelijkheid draagt voor de vastgestelde wantoestanden binnen de Anderlechtse Haard. Die verantwoordelijkheid doet geenszins afbreuk aan eventuele strafrechtelijke of tuchtrechtelijke aansprakelijkheden, waar de bevoegde instanties zich over dienen uit te spreken.

Het Parlement komt echter tot de vaststelling dat die praktijken zich alleen konden ontwikkelen binnen een institutionele context die gekenmerkt wordt door onvoldoende geformaliseerde procedures, gebrekkige interne controlemechanismen en een bestuur dat niet bij machte is om dergelijke ontsporingen tijdig te voorkomen of recht te trekken. De hervormingen die het Parlement voorstelt, strekken er dus toe om op die dubbele realiteit in te spelen: de tekortkomingen op vlak van bestuur die bij de Anderlechtse Haard aan het licht zijn gebracht, bestraffen en het institutionele kader voor alle openbare vastgoedmaatschappijen op duurzame wijze versterken.

Uit de hoorzittingen zijn ook verregaandere zwakke punten aan het licht gekomen in de manier waarop het bestuur van de openbare vastgoedmaatschappijen is geregeld. De interne controlemechanismen bleken onvoldoende ontwikkeld of onvoldoende gecoördineerd te zijn. Uit de doorlichtingen zijn aanzienlijke problemen naar voren gekomen, maar de follow-up ervan bleef grotendeels beperkt tot de afzonderlijke sectoren. De gewestelijke toezichthoudende instantie beschikte over talrijke controlemechanismen, maar daarmee kon de globale verslechtering van het bestuur bij de Anderlechtse Haard niet vroeg genoeg worden opgemerkt.

Het Parlement roept het gewest daarom op om een bredere hervorming van het bestuur van de OVM's op gang te brengen, teneinde te zorgen voor een duidelijke scheiding van de verantwoordelijkheden, een meer doorgedreven professionalisering van de raden van bestuur, een versterking van de interne controle en een betere onderlinge afstemming tussen de verschillende toezichtsinstrumenten en volop in te zetten op het voorkomen van risico's op het vlak van bestuur.

Tot slot wil het Parlement er nogmaals op wijzen dat die institutionele hervormingen ons niet mogen doen vergeten wat de kerntaak van de openbare vastgoedmaatschappijen is.

In een context waarin tienduizenden gezinnen wachten om een sociale woning toegewezen te krijgen, is vertrouwen in

la légitimité de l'action publique.

Cette confiance ne peut être restaurée que par une gouvernance exemplaire, fondée sur la transparence, l'impartialité, la traçabilité des décisions et la responsabilité de chacun des acteurs.

Le Parlement considère que les enseignements tirés des travaux doivent conduire non seulement à une profonde évolution de la gouvernance du Foyer anderlechtois, mais également à une modernisation du cadre de gouvernance applicable à l'ensemble des sociétés immobilières de service public.».

JUSTIFICATION

Le présent amendement vise à compléter le rapport par les principaux constats auxquels la commission est parvenue au terme de ses investigations.

Une commission d'enquête parlementaire n'a pas uniquement pour mission de décrire les modalités de son fonctionnement ou de formuler des recommandations. Elle doit également établir les faits, analyser les dysfonctionnements mis en évidence au cours des auditions et de l'examen des pièces, et exposer les enseignements qui en découlent. Ces constats constituent le fondement même des recommandations adressées au Gouvernement et au Parlement.

Or, le rapport de la majorité retrace essentiellement le fonctionnement de la commission et formule une série de recommandations, sans présenter de manière structurée les principaux constats issus des investigations. Le présent amendement vise dès lors à combler cette lacune en intégrant les enseignements tirés des travaux de la commission. Cette analyse est indispensable pour assurer la cohérence du rapport, permettre au lecteur de comprendre les raisons qui justifient les recommandations formulées et garantir que celles-ci reposent sur un diagnostic clairement explicite.

Amendement n° 4

de instellingen een essentiële voorwaarde voor de legitimiteit van de overheid.

Dat vertrouwen kan alleen worden hersteld door een voorbeeldig bestuur, dat uitgaat van transparantie, onpartijdigheid, traceerbaarheid van beslissingen en de verantwoordelijkheidszin van al wie betrokken is.

Het Parlement is de mening toegedaan dat alles wat wij van de werkzaamheden hebben opgestoken, niet alleen moet leiden tot een ingrijpende omslag binnen het bestuur van de Anderlechtse Haard, maar ook tot een modernisering van het bestuursstelsel dat voor alle openbare vastgoedmaatschappijen geldt. ”

VERANTWOORDING

Dit amendement vult het verslag aan met de belangrijkste vaststellingen waartoe de commissie na afloop van haar onderzoek is gekomen.

Een parlementaire onderzoekscommissie heeft niet enkel de taak om haar werkingsregels te omschrijven en aanbevelingen te formuleren. Zij moet tevens de feiten vaststellen, de tekortkomingen die tijdens de hoorzittingen en bij het onderzoek van de stukken aan het licht zijn gekomen, analyseren en toelichten welke lessen zij daaruit heeft getrokken. Die vaststellingen vormen de basis voor de aanbevelingen aan de regering en het Parlement.

Het verslag van de meerderheidspartijen omschrijft echter voornamelijk de werking van de commissie en formuleert een reeks aanbevelingen, zonder de belangrijkste bevindingen van het onderzoek op gestructureerde wijze uiteen te zetten. Dit amendement vult die leemte in door de lessen die uit de werkzaamheden van de commissie zijn getrokken, op te nemen in het verslag. Deze analyse is onontbeerlijk om de samenhang van het verslag te waarborgen, de lezer inzicht te geven in de redenen die ten grondslag liggen aan de geformuleerde aanbevelingen en te garanderen dat deze berusten op een duidelijk toegelichte diagnose.

Amendement nr. 4

Zakia KHATTABI (Ecolo), Calvin SOIRESSE NJALL (Ecolo)

Recommandation 1/1 (nouvelle)

Insérer une nouvelle recommandation, rédigée comme suit:

«1/1 - Le parlement recommande d'interdire le cumul entre la présidence d'une SISF et le mandat de député, échevin ou bourgmestre

Les travaux de la commission ont mis en évidence que

Aanbeveling 1/1 (nieuw)

Een nieuwe aanbeveling invoegen luidende :

“1/1 - Het parlement beveelt aan om de combinatie van het voorzitterschap van een OVM met een mandaat van volksvertegenwoordiger, schepen of burgemeester te verbieden

De werkzaamheden van de commissie hebben aangetoond

l'exercice simultané de certaines fonctions politiques exécutives ou législatives et de la présidence d'une société immobilière de service public peut contribuer à brouiller les responsabilités, à concentrer les pouvoirs et à alimenter un risque de confusion entre les intérêts institutionnels de la SISP et les responsabilités exercées au sein d'autres niveaux de pouvoir. Si un tel cumul n'est pas, en lui-même, constitutif d'un dysfonctionnement, il est susceptible de fragiliser l'indépendance de la gouvernance et d'alimenter un risque de conflit d'intérêts ou d'interférences dans la gestion.

Dans un contexte où les SISP gèrent une mission essentielle de service public et où les décisions d'attribution des logements sont particulièrement sensibles, le Parlement estime qu'il est nécessaire de renforcer les garanties d'indépendance de leurs organes de gouvernance.

Le Parlement recommande dès lors de modifier le Code bruxellois du Logement afin d'instaurer une incompatibilité entre la fonction de président d'une société immobilière de service public et l'exercice d'un mandat de député, de bourgmestre ou d'échevin. Cette incompatibilité vise à préserver la disponibilité du président pour l'exercice de ses responsabilités, à prévenir les risques de confusion des rôles et à renforcer la confiance des citoyens dans l'impartialité de la gouvernance des SISP.

Le Parlement invite également le Gouvernement à examiner, plus largement, les règles applicables aux cumuls de mandats au sein des organes de gouvernance des opérateurs publics régionaux, afin de garantir une cohérence d'ensemble des principes de bonne gouvernance.»

JUSTIFICATION

Le présent amendement vise à renforcer les garanties d'indépendance de la gouvernance des sociétés immobilières de service public.

Les travaux de la commission ont mis en évidence que l'exercice simultané de certaines fonctions politiques exécutives ou législatives et de la présidence d'une SISP est susceptible de brouiller la répartition des responsabilités, de concentrer les pouvoirs et d'alimenter un risque de confusion entre les intérêts propres de la société et les responsabilités exercées au sein d'autres niveaux de pouvoir. Sans être constitutif, en lui-même, d'un dysfonctionnement, un tel cumul peut fragiliser l'indépendance de la gouvernance et nuire à la perception d'impartialité des décisions.

Le présent amendement propose dès lors de modifier le Code bruxellois du Logement afin d'instaurer une incompatibilité entre la fonction de président d'une SISP et l'exercice d'un mandat de député, de bourgmestre ou d'échevin. Cette mesure s'inscrit dans l'objectif plus large de dépolitisation de la gouvernance poursuivi par le Parlement et vise

dat de gelijktijdige uitoefening van bepaalde uitvoerende of wetgevende politieke functies en het voorzitterschap van een openbare vastgoedmaatschappij ertoe kan leiden dat verantwoordelijkheden vervagen, er een machtsconcentratie ontstaat en de institutionele belangen van de OVM en de op andere bestuursniveaus uitgeoefende verantwoordelijkheden in elkaar overlopen. Hoewel een dergelijke cumul op zich niet bestempeld kan worden als een wantoestand, kan die de onafhankelijkheid van het bestuur ondermijnen en het risico op belangenvermenging of inmenging in het beheer in de hand werken.

Aangezien de OVM's een essentiële openbare dienstverleningsopdracht vervullen en beslissingen over de toewijzing van woningen bijzonder gevoelig liggen, acht het Parlement het noodzakelijk om de onafhankelijkheid van hun bestuursorganen beter te waarborgen.

Het Parlement beveelt daarom aan de Brusselse Huisvestingscode te wijzigen om een onverenigbaarheid in te voeren tussen de functie van voorzitter van een openbare vastgoedmaatschappij en de uitoefening van een mandaat als volksvertegenwoordiger, burgemeester of schepen. Die onverenigbaarheid moet ervoor zorgen dat de voorzitter beschikbaar blijft om zijn verantwoordelijkheden uit te oefenen, het risico voorkomen dat de rollen in elkaar overlopen en het vertrouwen van de burgers in de onpartijdigheid van het bestuur van de OVM's versterken.

Het Parlement verzoekt de regering ook om ruimer beschouwd de regels te onderzoeken die van toepassing zijn op het cumuleren van mandaten binnen de bestuursorganen van de gewestelijke openbare instellingen teneinde de algehele samenhang van de beginselen inzake goed bestuur te waarborgen.

VERANTWOORDING

Dit amendement beoogt sterkere garanties in te bouwen voor de onafhankelijkheid van het bestuur van de openbare vastgoedmaatschappijen.

De werkzaamheden van de commissie hebben aangetoond dat de gelijktijdige uitoefening van bepaalde uitvoerende of wetgevende politieke functies en het voorzitterschap van een OVM ertoe kan leiden dat verantwoordelijkheden vervagen, er een machtsconcentratie ontstaat en de eigen belangen van de huisvestingsmaatschappij en de op andere bestuursniveaus uitgeoefende verantwoordelijkheden in elkaar overlopen. Een dergelijke cumul vormt op zich geen onregelmatigheid, maar kan de onafhankelijkheid van het bestuur ondermijnen en afbreuk doen aan de indruk dat beslissingen in alle onpartijdigheid worden genomen.

Daarom wordt in dit amendement voorgesteld om de Brusselse Huisvestingscode te wijzigen teneinde een onverenigbaarheid in te voeren tussen de functie van voorzitter van een OVM en de uitoefening van een mandaat als volksvertegenwoordiger, burgemeester of schepen. Deze maatregel sluit aan bij de ruimere doelstelling van het Parlement

à renforcer la confiance des citoyens dans l'impartialité des sociétés immobilières de service public.

Amendement n° 5

om het bestuur te depolitiseren en strekt ertoe het vertrouwen van de burgers in de onpartijdigheid van de openbare vastgoedmaatschappijen te versterken.

Amendement nr. 5

Zakia KHATTABI (Ecolo), Kalvin SOIRESSE NJALL (Ecolo)

Recommandation n° 2

Compléter la recommandation 2 par le paragraphe suivant:

«La réforme de la base de données régionale devra également permettre l'historisation complète des dossiers, de manière à assurer la traçabilité de toute modification apportée à un dossier, la conservation des échanges ayant contribué à une décision, l'enregistrement des motivations des décisions exceptionnelles ainsi que le suivi de chaque demande dans un dossier numérique unique accessible aux candidats-locataires. Cette évolution s'accompagnera de la mise en place, au sein des SISF, d'un point de contact unique chargé d'enregistrer toute sollicitation relative à un dossier individuel dans un système de gestion partagé garantissant sa traçabilité.»

JUSTIFICATION

Le présent amendement vise à compléter la recommandation en assurant une traçabilité non seulement des consultations de la Base de données régionale (BDR), mais également de l'ensemble du processus décisionnel relatif aux candidatures et aux attributions de logements.

Les travaux de la commission ont en effet montré que les difficultés rencontrées ne résultaient pas uniquement de la possibilité d'accéder aux dossiers individuels, mais également de l'absence de traçabilité complète des interventions, des modifications apportées aux dossiers et des échanges ayant conduit à certaines décisions. Une traçabilité limitée aux seules consultations de la BDR ne permettrait pas, à elle seule, de reconstituer le processus ayant conduit à une décision ou d'identifier d'éventuelles interventions irrégulières.

L'amendement propose dès lors que la réforme de la BDR s'accompagne d'une historisation complète des dossiers, permettant d'identifier toute modification, son auteur, sa date et sa justification, ainsi que de conserver les échanges intervenus dans le traitement des dossiers et les motivations des décisions exceptionnelles.

De tweede aanbeveling aanvullen met de volgende paragraaf:

“De hervorming van de gewestelijke gegevensbank moet het ook mogelijk maken om de volledige historie van de dossiers bij te houden, zodat een spoor terug te vinden is van elke wijziging die in een dossier wordt aangebracht, alle contacten die mee ten grondslag liggen aan een beslissing worden bewaard, de onderbouwing van uitzonderingsbeslissingen wordt geregistreerd en elke aanvraag op basis van een eengemaakt digitaal dossier, dat kandidaat-huurders kunnen raadplegen, kan worden opgevolgd. Die aanpassing dient gepaard te gaan met de invoering binnen de OVM's van één aanspreekpunt dat de taak krijgt om elk verzoek met betrekking tot een individueel dossier te registreren in een gedeeld beheerssysteem, waardoor er een spoor van bijgehouden blijft.”

VERANTWOORDING

Dit amendement vult de aanbeveling aan door te bepalen dat niet alleen de raadplegingen van de gewestelijke gegevensbank (BDROL) traceerbaar moeten zijn, maar ook het gehele besluitvormingsproces met betrekking tot de aanvragen en de toewijzing van woningen.

Uit de werkzaamheden van de commissie is namelijk gebleken dat de opgedoken problemen niet alleen te wijten waren aan de mogelijkheid om toegang te krijgen tot individuele dossiers, maar ook aan het feit dat inmengingen, wijzigingen van dossiers en contacten in aanloop naar bepaalde beslissingen niet volledig traceerbaar waren. Door alleen de raadplegingen van BDROL traceerbaar te maken, is het nog niet mogelijk om het proces dat tot een beslissing heeft geleid, te reconstrueren of eventuele onrechtmatige inmengingen vast te stellen.

Daarom wordt in het amendement voorgesteld om bij de hervorming van BDROL ook de volledige historie van de dossiers bij te houden om het op die manier mogelijk te maken na te trekken welke wijzigingen in het dossier zijn aangebracht, door wie, wanneer en op basis van welke verantwoording, maar ook om bij te houden welke contacten tijdens de behandeling van de dossiers hebben plaatsgevonden en hoe uitzonderingsbeslissingen onderbouwd werden.

Par ailleurs, la commission a constaté que les sollicitations adressées aux SISP par des candidats-locataires ou relayées par des mandataires publics empruntent aujourd'hui une multiplicité de canaux, ce qui nuit à leur traçabilité et à l'égalité de traitement. La mise en place d'un point de contact unique, chargé d'enregistrer l'ensemble des demandes dans un système de suivi partagé, constitue une garantie supplémentaire de transparence, tout en protégeant les travailleurs des SISP et les mandataires contre toute contestation ultérieure.

Cet amendement s'inscrit pleinement dans l'objectif poursuivi par la recommandation de renforcer l'intégrité, la sécurité et la transparence des procédures d'attribution. Il en constitue le prolongement naturel en garantissant que la traçabilité couvre l'ensemble de la chaîne décisionnelle et non les seuls accès à la base de données.

Amendement n° 6

Voorts heeft de commissie vastgesteld dat kandidaat-huurders en openbare mandatarissen thans via allerlei kanalen verzoeken richten aan de OVM's, wat de traceerbaarheid ervan en de gelijke behandeling niet ten goede komt. De invoering van één aanspreekpunt dat alle aanvragen moet registreren in een gezamenlijk opvolgingssysteem biedt een bijkomende waarborg op het vlak van transparantie en beschermt de werknemers van de OVM's en de mandatarissen in geval van eventuele latere betwistingen

Dit amendement sluit volledig aan bij het met de aanbeveling nagestreefde doel om de integriteit, de beveiliging en de transparantie van de gunningsprocedures te versterken. Het ligt in het natuurlijke verlengde daarvan door de volledige besluitvormingsketen omvat en niet alleen de toegang tot de gegevensbank traceerbaar te maken.

Amendement nr. 6

Zakia KHATTABI (Ecolo), Calvin SOIRESSE NJALL (Ecolo)

Recommandation 4/1 (nouvelle)

Insérer une nouvelle recommandation 4/1, rédigée comme suit:

«4/1. Le Parlement recommande de consacrer dans le Code bruxellois du Logement le principe de séparation entre les responsabilités politiques et administratives afin de garantir l'indépendance fonctionnelle de la direction générale et des services administratifs.

Le Parlement considère que cette séparation des rôles constitue un principe fondamental de bonne gouvernance qui doit être explicitement consacré dans le Code bruxellois du Logement. Les organes politiques doivent définir les orientations stratégiques, exercer leur mission de contrôle et rendre compte de leur action, tandis que la direction générale et les services administratifs doivent disposer de l'autonomie nécessaire pour assurer la gestion quotidienne de la société, l'instruction des dossiers individuels, les procédures d'attribution des logements, les recrutements et l'exécution des marchés publics, dans le strict respect des dispositions légales et réglementaires.

Afin de garantir l'effectivité de ce principe, le Code devrait également prévoir que toute instruction individuelle émanant d'un administrateur ou du président du conseil d'administration à l'égard d'un travailleur concernant un dossier de gestion, une procédure d'attribution, un recrutement ou un marché public est prohibée. Toute tentative d'interfé-

Aanbeveling 4/1 (nieuw)

Een nieuwe aanbeveling 4/1 invoegen, luidende:

“4/1 - Het parlement beveelt aan om de scheiding van de politieke en de administratieve verantwoordelijkheden principieel te bekrachtigen in de Brusselse Huisvestingscode om de functionele onafhankelijkheid van de algemene directie en de administratieve diensten te waarborgen.

Het Parlement is van oordeel dat een strikte rolverdeling een fundamenteel beginsel van goed bestuur vormt, dat uitdrukkelijk in de Brusselse Huisvestingscode moet worden vastgelegd. De politieke organen moeten de strategische koers bepalen, hun toezichhoudende taak uitoefenen en verantwoording afleggen over hun handelen, terwijl de algemene directie en de administratieve diensten over de nodige autonomie moeten beschikken om het dagelijkse beheer van de huisvestingsmaatschappij waar te nemen, individuele dossiers te onderzoeken, de procedures voor de toewijzing van woningen toe te passen, personeel aan te werven en overheidsopdrachten uit te voeren, met strikte inachtneming van de wettelijke en reglementaire bepalingen.

Om dat beginsel daadwerkelijk in de praktijk te brengen, zou het krachtens de Huisvestingscode ook verboden moeten zijn voor een bestuurslid of de voorzitter van de raad van bestuur om een werknemer afzonderlijke instructies te geven met betrekking tot een beheersdossier, een toewijzingsprocedure, een aanwerving of een overheidsopdracht. Elke poging tot inmenging in een dossier dient op grond van

rence dans un dossier devrait être signalée selon une procédure clairement définie et portée à la connaissance des instances de contrôle compétentes.

Cette réforme vise à protéger l'indépendance de l'administration, à sécuriser les travailleurs dans l'exercice de leurs missions, à clarifier les responsabilités des organes de gouvernance et à restaurer la confiance des citoyens dans l'impartialité des décisions prises par les sociétés immobilières de service public.».

JUSTIFICATION

Les travaux de la commission ont mis en évidence que les dysfonctionnements observés au sein du Foyer anderlechtsois ne résultaient pas uniquement d'interventions ponctuelles dans certains dossiers, mais plus fondamentalement d'une confusion progressive entre les responsabilités politiques et les responsabilités administratives. Les auditions ont montré que cette porosité des rôles a fragilisé l'autonomie des services, brouillé les mécanismes de responsabilité et créé un environnement propice à des interventions politiques dans la gestion quotidienne.

Cette réforme vise à protéger l'indépendance de l'administration, à sécuriser les travailleurs dans l'exercice de leurs missions, à clarifier les responsabilités des organes de gouvernance et à restaurer la confiance des citoyens dans l'impartialité des décisions prises par les sociétés immobilières de service public.

Amendement n° 7

een duidelijk omschreven procedure te worden gemeld en aan de bevoegde toezichhoudende instanties ter kennis te worden gebracht.

Deze hervorming strekt ertoe de onafhankelijkheid van de administratie te waarborgen, de werknemers te beschermen bij de uitvoering van hun opdrachten, de verantwoordelijkheden van de bestuursorganen te verduidelijken en het vertrouwen van de burgers in de onpartijdigheid van de beslissingen van de openbare vastgoedmaatschappijen te herstellen. ”

VERANTWOORDING

Uit de werkzaamheden van de commissie is gebleken dat de vastgestelde wantoestanden bij de Anderlechtse Haard niet alleen het gevolg waren van gerichte inmengingen in bepaalde dossiers, maar fundamenteeler beschouwd zijn voortgevloeid uit het feit dat de politieke en de administratieve verantwoordelijkheden steeds meer in elkaar gaan overlopen zijn. De hoorzittingen hebben aangetoond dat die vage afbakening van de rollen de autonomie van de diensten heeft aangetast, geleid heeft tot onduidelijkheid over hoe het nu eigenlijk zit met de verantwoordelijkheden en een klimaat heeft gecreëerd dat politieke inmenging in het dagelijkse beheer in de hand heeft gewerkt.

Deze hervorming strekt ertoe de onafhankelijkheid van de administratie te waarborgen, de werknemers te beschermen bij de uitvoering van hun opdrachten, de verantwoordelijkheden van de bestuursorganen te verduidelijken en het vertrouwen van de burgers in de onpartijdigheid van de beslissingen van de openbare vastgoedmaatschappijen te herstellen.

Amendement nr. 7

Zakia KHATTABI (Ecolo), Kalvin Soiresse Njall (Ecolo)

Recommandation 12/1 (nouvelle)

Insérer une nouvelle recommandation, rédigée comme suit:

«12/1 - Le Parlement recommande de créer un point de contact unique pour toutes les demandes relatives aux candidats-locataires et aux locataires

Le Parlement recommande que chaque SISF mette en place un point de contact unique pour toute demande relative à un candidat-locataire ou à un locataire. Quelle que soit son origine, toute sollicitation devrait obligatoirement transiter par ce canal unique avant d'être orientée vers le service compétent.

Chaque demande devrait faire l'objet d'un enregistrement

Aanbeveling 12/1 (nieuw)

Een nieuwe aanbeveling invoegen, luidende:

“12/1 - Het parlement beveelt aan om één aanspreekpunt op te zetten voor alle aanvragen met betrekking tot kandidaat-huurders en huurders

De commissie beveelt aan dat elke OVM één aanspreekpunt opzet voor alle aanvragen met betrekking tot kandidaat-huurders en huurders. Elk verzoek, vanwaar het ook komt, zou verplicht via dat ene kanaal moeten passeren alvorens te worden doorgestuurd naar de bevoegde dienst.

Elke aanvraag dient automatisch te worden geregistreerd

automatique dans un système de gestion partagé, attribuant un numéro de dossier («ticket») permettant d'en assurer le suivi, d'identifier le service chargé de son traitement et de connaître l'état d'avancement de la demande. Ce registre devrait être accessible à l'ensemble de la ligne hiérarchique concernée, à l'exclusion du conseil d'administration, afin de garantir la transparence du traitement tout en respectant la séparation entre la gestion opérationnelle et les fonctions stratégiques. Les mandataires politiques sollicités par des candidat-locataires ont l'obligation de renvoyer vers ce point de contact unique.»

JUSTIFICATION

Les auditions de la commission ont mis en évidence que les demandes adressées aux SISP peuvent aujourd'hui emprunter de multiples canaux (courriels, appels téléphoniques, interventions de cabinets, de mandataires, de CPAS ou d'associations), sans qu'il soit toujours possible d'en assurer un suivi uniforme ni d'en garantir la traçabilité. Cette multiplicité favorise les incompréhensions, complique le travail des services et peut alimenter le sentiment que certaines demandes bénéficient d'un traitement privilégié. Un tel dispositif renforcerait la traçabilité des échanges, améliorerait la qualité du service rendu aux usagers, faciliterait le travail des agents et réduirait le risque d'interventions informelles ou de traitements différenciés.

Amendement n° 8

in een gedeeld beheerssysteem, waarna er een dossiernummer (ticket) aan toegekend wordt om het te kunnen opvolgen, te bepalen welke dienst het dient te behandelen en te weten te kunnen komen hoever het staat met de aanvraag. Dat register moet toegankelijk zijn voor de volledige hiërarchie, behalve voor de raad van bestuur, om een transparante behandeling te garanderen en tegelijk het operationele beheer gescheiden te houden van de strategische functies. Politieke mandatarissen die worden aangesproken door kandidaat-huurders, zijn verplicht om hen naar dat aangemaakte aanspreekpunt te verwijzen.

VERANTWOORDING

De hoorzittingen van de commissie hebben duidelijk gemaakt dat vandaag via allerlei kanalen aanvragen kunnen worden gericht tot de OVM's (per e-mail, per telefoon, via een kabinet, mandataris, OCMW of vereniging), zonder dat het altijd mogelijk is om die aanvragen op een eenvormige wijze op te volgen en de traceerbaarheid ervan te waarborgen. Die verscheidenheid werkt onbegrip in de hand, bemoeilijkt het werk van de diensten en kan de indruk wekken dat sommige aanvragen een voorkeursbehandeling krijgen. Een dergelijk systeem moet de contacten beter traceerbaar maken, de kwaliteit van de dienstverlening aan de gebruikers verbeteren, het werk van de personeelsleden vergemakkelijken en het risico op informele inmenging of verschillende behandeling verkleinen

Amendement nr. 8

Bernard CLERFAYT (FR)

Constat (nouveau)

Faire précéder les recommandations par un nouveau Constat, rédigé comme suit:

«Constat

La commission n'a auditionné que dans le cadre des irrégularités commises au foyer anderlechtsois et n'a donc pas pu constater des irrégularités dans d'autres sociétés immobilières de service public puisqu'elle n'a interrogé aucun acteur en dehors de ceux du foyer anderlechtsois ou de la SLRB à propos du Foyer anderlechtsois. La commission est donc totalement incompétente pour exprimer quelque avis sur la gestion d'autres sociétés immobilières de service public.»

JUSTIFICATION

La justification sera donnée en séance.

Vaststelling (nieuw)

De aanbevelingen laten voorafgaan door een nieuwe vaststelling die luidt als volgt:

“Vaststelling

De commissie heeft uitsluitend hoorzittingen gehouden in het kader van de onregelmatigheden die bij de Anderlechtse Haard hebben plaatsgevonden. Zij heeft derhalve geen onregelmatigheden bij andere openbare vastgoedmaatschappijen kunnen vaststellen, aangezien zij alleen vertegenwoordigers van de Anderlechtse Haard en de BGHM heeft ondervraagd over de situatie bij de Anderlechtse Haard. De commissie is bijgevolg volstrekt onbevoegd om enig oordeel te vellen over het beheer van andere openbare vastgoedmaatschappijen.”

VERANTWOORDING

De toelichting zal ter zitting worden gegeven.

Amendement n° 9**Amendement nr. 9**

Bernard CLERFAYT (FR)

*Recommandation n° 1**Aanbeveling nr. 1***Supprimer cette recommandation.****Deze aanbeveling schrappen.**

JUSTIFICATION

VERANTWOORDING

Notre commission ne s'est pas penchée sur l'ensemble du secteur du logement social encore moins sur l'ensemble du secteur du logement public bruxellois ! Aucun des 49 témoignages recueillis, aucun document réuni par la commission pendant ces quatre semaines intensives de travail, durant des 143 heures d'auditions n'a évoqué l'ensemble du logement public bruxellois.

L'objet de notre commission spéciale, instituée par l'ordonnance du 5 juin dernier, prévoit en son article premier:

«Il est instituée une commission d'enquête chargée de:

- d'examiner la gestion et le fonctionnement du Foyer anderlechtois;
- d'examiner en profondeur les procédures d'attribution, de dérogation et de mutation, de recrutement du personnel, de promotions internes et d'attribution des marches publics au sein de la société immobilière de service public;
- d'évaluer le respect des principes de transparence, d'égalité de traitement, de neutralité et de bonne gouvernance au sein de la société immobilière de service public;
- d'examiner le rôle de la Société du logement de la Région de Bruxelles-Capitale dans les procédures d'attribution de dérogation et de mutation du Foyer anderlechtois;
- de formuler des recommandations visant à renforcer la transparence, l'indépendance, le contrôle démocratique et la bonne gouvernance de la société immobilière de service public.»

Rien ne permet de penser que d'autres sociétés immobilières de service public de la région bruxelloise aient rencontré de telles irrégularités. On a même souvent évoqué les exemples de bonne gestion en cours dans plusieurs autres sociétés, comme le foyer schaarbeekois. La commission dépasse son mandat en se penchant sur d'autres opérateurs que le foyer anderlechtois ou la SLRB.

Onze commissie heeft zich niet gebogen over de volledige sociale huisvestingssector, laat staan over de volledige Brusselse openbare huisvestingssector! Geen van de 49 afgelegde getuigenissen en geen enkel document dat de commissie tijdens de vier intensieve weken van werkzaamheden en 143 uur hoorzittingen heeft verzameld, had betrekking op de Brusselse openbare huisvestingssector als geheel.

Het doel van onze bijzondere commissie, die bij de ordonnantie van 5 juni 2026 werd opgericht, is in artikel 1 ervan als volgt omschreven:

“Er wordt een parlementaire onderzoekscommissie opgericht, belast met:

- het onderzoeken van het beheer en de werking van de Anderlechtse Haard;
- het grondig onderzoeken van de procedures inzake toewijzing, afwijking en mutatie, aanwerving van personeel, interne promoties en gunning van overheidsopdrachten binnen de openbare vastgoedmaatschappij;
- het evalueren van de naleving van de beginselen van transparantie, gelijke behandeling, neutraliteit en goed bestuur binnen de openbare vastgoedmaatschappij;
- het onderzoeken van de rol van de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij bij de procedures inzake toewijzing, afwijking en mutatie binnen de Anderlechtse Haard;
- het formuleren van aanbevelingen ter versterking van de transparantie, de onafhankelijkheid, de democratische controle en het goed bestuur van de openbare vastgoedmaatschappij.”

Niets wijst erop dat andere openbare vastgoedmaatschappijen in het Brussels Gewest met dergelijke onregelmatigheden te maken hebben gehad. Er werd zelfs herhaaldelijk verwezen naar voorbeelden van goed beheer bij verschillende andere openbare vastgoedmaatschappijen, zoals de Schaarbeekse Haard. De commissie gaat haar mandaat te buiten door zich ook uit te spreken over andere instanties

Voilà pourquoi cette recommandation ne ressort pas des travaux de la commission. Elle doit être supprimée.

Le Gouvernement reste libre de commander toute étude qu’il juge utile et pertinent, sans que cela ne relève des travaux et des constats de notre commission.

Amendement n° 10

dan de Anderlechtse Haard en de BGHM.

Daarom vindt deze aanbeveling geen grondslag in de werkzaamheden van de commissie. Zij moet worden geschrapt.

Het staat de regering vrij om elke studie te bestellen die zij nuttig en relevant acht, maar dit valt buiten de werkzaamheden en vaststellingen van onze commissie.

Amendement nr. 10

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation 1/1 (nouvelle)

Insérer une nouvelle recommandation, rédigée comme suit:

«1/1. Le Parlement a constaté que des agents administratifs du Foyer anderlechtois mais aussi la secrétaire affectée à l’assistance du président ont reçu un accès large et complet à la BDR lors qu’aucune tâche professionnelle ne le justifie. Et que des agents ont consulté intensivement cette banque de données, contenant des informations relevant de la vie privée, notamment en vue de composer une liste de personnes attributaires de logements sociaux à des fins électoralistes.

La SLRB, en tant qu’organisatrice et gestionnaire de cette banque de données, n’a pas restreint l’accès à cette banque de données aux seules personnes pour lesquels une justification strictement légitime avait été présentée; elle n’a pas défini de critères généraux protecteurs de la vie privée des candidats-locataires. Ce faisant et la SLRB et le foyer anderlechtois ont peut-être failli à leurs obligations de protection de la vie privée. Et il ne semble pas plus que ces infractions aient été signalées par ces organes à l’autorité de protection des données. Le Parlement n’a pas indagué plus avant cette question, qui relève maintenant de l’enquête judiciaire.».

JUSTIFICATION

Sans constat posé par la commission, la recommandation ne repose sur rien et risque de disparaître dans l’éther.

Aanbeveling 1/1 (nieuw)

Een nieuwe aanbeveling invoegen die luidt als volgt:

“1/1. Het parlement heeft vastgesteld dat administratieve medewerkers van de Anderlechtse Haard, maar ook de secretaresse van de voorzitter, ruime en volledige toegang tot de gewestelijke gegevensbank (BDROL) hebben gekregen, hoewel geen enkele professionele taak die toegang rechtvaardigde. Ook werd vastgesteld dat personeelsleden deze gegevensbank, die persoonsgegevens bevat, intensief hebben geraadpleegd, onder meer om voor verkiezingsdoeleinden een lijst op te stellen van personen aan wie een sociale woning was toegewezen.

Als verantwoordelijke voor de organisatie en het beheer van deze gegevensbank heeft de BGHM de toegang ertoe niet beperkt tot personen voor wie een strikt legitieme reden kon worden aangevoerd. Zij heeft geen algemene criteria vastgesteld om de privacy van de kandidaat-huurders te beschermen. Daardoor zijn zowel de BGHM als de Anderlechtse Haard hun verplichtingen met betrekking tot de bescherming van de privacy mogelijk niet nagekomen. Het lijkt er evenmin op dat die instellingen die inbreuken hebben gemeld aan de Gegevensbeschermingsautoriteit. Het parlement heeft deze kwestie niet grondiger uitgespit, omdat die inmiddels het voorwerp uitmaakt van een gerechtelijk onderzoek.”.

VERANTWOORDING

Zonder vaststelling van de commissie steunt deze aanbeveling nergens op en dreigt zij dode letter te blijven.

Amendement n° 11**Amendement nr. 11**

Bernard CLERFAYT (FR)

*Recommandation n° 2**Aanbeveling nr. 2***Remplacer la 3e phrase, par ce qui suit:**

«Dès lors, la SLRB réservera strictement l'accès à la BDR dont elle est l'organisatrice aux seuls délégués sociaux et assistants sociaux des SISP chargés de traiter les demandes en matières de logement social et soumis au secret professionnel. Elle définira des critères objectifs, vérifiables et modulables selon la fonction exercée, qui seront appliqués au sein de la SLRB et de chaque SISP. Un accès limité à l'identité, au numéro interne d'identification et au numéro d'ordre chronologique pourra être octroyé, sous contrôle, aux agents d'accueil des SISP, qui seront soumis au secret professionnel.».

De derde zin vervangen als volgt:

“De BGHM dient de toegang tot BDROL, die zij regelt, dan ook strikt voor te behouden aan de sociaal afgevaardigden en de maatschappelijk assistenten van de OVM's die belast zijn met de behandeling van de aanvragen voor een sociale woning en aan het beroepsgeheim zijn gebonden. Zij dient objectieve, controleerbare en aan de uitgeoefende functie aangepaste criteria vast te stellen, die binnen de BGHM en elke OVM moeten worden toegepast. Onder toezicht kan aan de onthaalmedewerkers van de OVM's, die het beroepsgeheim in acht dienen te nemen, beperkte toegang worden verleend tot de identiteit, het interne identificatienummer en het chronologische volgnummer.”.

JUSTIFICATION

VERANTWOORDING

L'accès à la BDR n'est pas neutre et spontanément organisé. La BDR est une banque de données organisée par la SLRB et mise à disposition par la SLRB à certains de ses agents (les délégués sociaux) et à certains agents des SISP. C'est à la SLRB en tant qu'opérateur et organisateur responsable de fixer des règles claires sur l'accès aux données et de les contrôler. Et cela s'applique à ses propres agents comme à ceux des SISP. Selon la loi du 30 juillet 2018 relative à la protection des personnes physiques à l'égard des traitements de données à caractère personnel, la SLRB devra signaler à l'autorité de protection des données toute accès indu, toute perte, toute fuite, toute destruction de données.

De toegang tot BDROL is geen neutraal gegeven en regelt zich niet vanzelf. BDROL is een gegevensbank die de BGHM organiseert en ter beschikking stelt aan sommige van haar personeelsleden (de sociaal afgevaardigden) en aan bepaalde personeelsleden van de OVM's. Als verantwoordelijke beheerder en organisator moet de BGHM duidelijke regels vaststellen over de toegang tot de gegevens en daarop controle uitoefenen. Dat geldt zowel voor haar eigen personeelsleden als voor die van de OVM's. Overeenkomstig de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens moet de BGHM elke ongeoorloofde toegang en elk verlies, lek of elke vernietiging van gegevens melden aan de Gegevensbeschermingsautoriteit.

Amendement n° 12**Amendement nr. 12**

Bernard CLERFAYT (FR)

*Recommandation n° 2**Aanbeveling nr. 2***Compléter la recommandation par une second alinéa, rédigé comme suit:**

«Lorsqu'un agent dûment autorisé d'une SISP ou de la SLRB introduit des données au sein de la BDR sur demande d'un locataire ou candidat-locataire, cet agent doit rappeler au

De aanbeveling aanvullen met een tweede lid dat luidt als volgt:

“Wanneer een naar behoren gemachtigd personeelslid van een OVM of de BGHM op verzoek van een huurder of kandidaat-huurder gegevens invoert in BDROL, moet dat personeelslid de burger wijzen op zijn rechten inzake toegang

citoyen ses droits en matière d'accès et de contrôle des données personnelles.».

JUSTIFICATION

Ces droits sont prescrits par la loi du 30 juillet 2018 et suivant méconnus. Il est nécessaire de les rappeler au citoyen qui ignore souvent ses droits de contrôler les données privées détenues par un organisme public.

Amendement n° 13

tot en controle van zijn persoonsgegevens.”.

VERANTWOORDING

Die rechten zijn vastgelegd in de wet van 30 juli 2018, maar zijn vaak onvoldoende bekend. Het is noodzakelijk de burger op die rechten te wijzen, aangezien hij vaak niet weet dat hij het recht heeft de persoonsgegevens die een overheidsinstantie over hem bijhoudt, te controleren.

Amendement nr. 13

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 2/1 (nouvelle)

Insérer une nouvelle recommandation, rédigée comme suit:

«Si une SISF établit une liste de demandeurs de mutation, transfert ou de demande d'urgence, ces listes sont régies par la loi du 30 juillet 2018 sur la protection de la vie privée et tous les principes érigés dans la recommandation n° 2 s'appliquent.».

JUSTIFICATION

Il est apparu durant les travaux de la commission que le foyer anderlechtsois établissait des listes sous format papier des demandeurs de mutations, transfert ou de traitement en urgence et que ces listes étaient échangées entre agents du foyer sans aucun règle particulière ni de protection de la vie privée, ni d'archivage, ni de signalement en cas de perte ou de vol.

Amendement n° 14

Aanbeveling nr. 2/1 (nieuw)

Een nieuwe aanbeveling invoegen die luidt als volgt:

“Wanneer een OVM een lijst opstelt van personen die een mutatie, overplaatsing of spoedbehandeling aanvragen, valt die lijst onder de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en zijn alle in aanbeveling nr. 2 vastgelegde beginselen van toepassing.”.

VERANTWOORDING

Tijdens de werkzaamheden van de commissie is gebleken dat de Anderlechtse Haard papieren lijsten opstelde van personen die een mutatie, overplaatsing of spoedbehandeling aanvroegen, en dat die lijsten onder personeelsleden van de Anderlechtse Haard werden uitgewisseld zonder enige specifieke regels inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de archivering ervan en de melding van verlies of diefstal.

Amendement nr. 14

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation 3/1 (nouvelle)

Insérer une nouvelle recommandation, rédigée comme suit:

«3/1. La commission n'a examiné que la seule situation du foyer anderlechtsois selon le titre et l'article 1er de l'ordonnance du 5 juin dernier instituant la commission d'enquête sur les irrégularités commises au foyer anderlechtsois. Son

Aanbeveling 3/1 (nieuw)

Een nieuwe aanbeveling invoegen die luidt als volgt:

“3/1. Overeenkomstig het opschrift en artikel 1 van de ordonnantie van 5 juni 2026 tot het instellen van een onderzoekscommissie met betrekking tot de onregelmatigheden bij de Anderlechtse Haard heeft de commissie uitsluitend de

article 1er se lit comme suit: «Il est instituée une commissions d’enquête chargée de:

- d’examiner la gestion et le fonctionnement du Foyer anderlechtois;
- d’examiner en profondeur les procédures d’attribution, de dérogation et de mutation, de recrutement du personnel, de promotions internes et d’attribution des
- marchés publics au sein de la société immobilière de service public;
- d’évaluer le respect des principes de transparence, d’égalité de traitement, de neutralité et de bonne gouvernance au sein de la société immobilière de service public;
- d’examiner le rôle de la Société du logement de la Région de Bruxelles-Capitale dans les procédures d’attribution de dérogation et de mutation du Foyer anderlechtois;
- de formuler des recommandations visant à renforcer la transparence, l’indépendance, le contrôle démocratique et la bonne gouvernance de la société immobilière de service public.».

JUSTIFICATION

La commission n’a donc pas cherché à constater quoi que ce soit dans les autres SISP et leur éventuelle différence de statut. Elle n’a pas plus interrogé les représentants de la SLRB au sujet des délégations de compétences internes.

Amendement n° 15

situatie bij de Anderlechtse Haard onderzocht. Artikel 1 van die ordonnantie luidt als volgt: ‘Er wordt een parlementaire onderzoekscommissie opgericht, belast met:

- het onderzoeken van het beheer en de werking van de Anderlechtse Haard;
- het grondig onderzoeken van de procedures inzake toewijzing, afwijking en mutatie, aanwerving van personeel, interne promoties en gunning van
- overheidsopdrachten binnen de openbare vastgoedmaatschappij;
- het evalueren van de naleving van de beginselen van transparantie, gelijke behandeling, neutraliteit en goed bestuur binnen de openbare vastgoedmaatschappij;
- het onderzoeken van de rol van de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij bij de procedures inzake toewijzing, afwijking en mutatie binnen de Anderlechtse Haard;
- het formuleren van aanbevelingen ter versterking van de transparantie, de onafhankelijkheid, de democratische controle en het goed bestuur van de openbare vastgoedmaatschappij”.

VERANTWOORDING

De commissie heeft dus niet getracht enige vaststelling te doen met betrekking tot de andere OVM’s, noch over eventuele onderlinge statutaire verschillen. Evenmin heeft zij de vertegenwoordigers van de BGHM ondervraagd over de interne bevoegdheidsdelegaties.

Amendement nr. 15

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 4

Supprimer cette recommandation.

JUSTIFICATION

Il est donc saugrenu que le Parlement établisse une recommandation relative aux statuts des autres SISP car elle n’a pas examiné la situation des autres SISP et encore moins leur statuts. Soit la commission répond à un agenda caché, ignoré de la plupart puisque non décrit dans la proposition qui l’institue, soit cette recommandation sort de nulle part.

Aanbeveling nr. 4

Deze aanbeveling schrappen.

VERANTWOORDING

Het is bevreemdend dat het parlement een aanbeveling formuleert met betrekking tot de statuten van de andere OVM's, aangezien het de situatie van die andere OVM's niet heeft onderzocht, laat staan hun statuten. Ofwel volgt de commissie een verborgen agenda, waarvan de meesten niet op de hoogte zijn, aangezien daarover niets vermeld is in de ordonnantie tot oprichting van de commissie, ofwel

Dans les deux cas, pour ne pas friser le ridicule, ce parlement se doit de se conformer à la décision du 5 juin dernier et ne formuler que des constats et des recommandations propres à la situation du foyer anderlechtsois et supprimer cette recommandation.

komt die aanbeveling uit het niets. In beide gevallen moet dit parlement, om niet belachelijk over te komen, zich houden aan de beslissing van 5 juni 2026 en zich beperken tot het formuleren van vaststellingen en aanbevelingen die specifiek betrekking hebben op de situatie bij de Anderlechtse Haard. Deze aanbeveling dient bijgevolg te worden geschrapt.

Amendement n° 16

Amendement nr. 16

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 5

Aanbeveling nr. 5

Faire précéder la recommandation par ce qui suit:

De aanbeveling laten voorafgaan door de volgende tekst:

«5. Le Parlement a constaté que des augmentations salariales ont été accordées au foyer anderlechtsois sans référence à une grille salariale claire et applicable à tous. Ces augmentations accordées aux uns et pas aux autres, en dehors d'un cadre clair d'évaluation généralisée a conforté le sentiment d'injustice et de préférence au sein du personnel et contribué à créer un climat de suspicion fortement répandu. Par contre, le Parlement n'a constaté aucune différence ou disparité salariale entre les différents organismes du secteur public du logement, puisqu'elle a concentré ses travaux sur le foyer anderlechtsois comme l'indique l'ordonnance du 5 juin qui la crée.».

“5. Het parlement heeft vastgesteld dat bij de Anderlechtse Haard loonsverhogingen werden toegekend zonder dat daarbij een duidelijke, voor iedereen geldende loonschaal als uitgangspunt werd gehanteerd. Het feit dat die loonsverhogingen aan sommigen wel en aan anderen niet werden toegekend, zonder een duidelijk beoordelingskader dat voor iedereen geldt, heeft een gevoel van onrechtvaardigheid en voorkeursbehandeling onder het personeel aangewakkerd en heeft mee geleid tot het ontstaan van een wijdverbreid klimaat van wantrouwen. Het parlement heeft daarentegen geen loonverschillen of -ongelijkheden vastgesteld tussen de verschillende instellingen in de openbare huisvestingssector, aangezien het zijn werkzaamheden, zoals bepaald in de oprichtingsordonnantie van 5 juni, heeft toegespitst op de Anderlechtse Haard.”.

JUSTIFICATION

VERANTWOORDING

La justification sera donnée en séance.

De toelichting zal ter zitting worden gegeven.

Amendement n° 17

Amendement nr. 17

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 5

Aanbeveling nr. 5

Faire précéder la recommandation par ce qui suit:

De aanbeveling laten voorafgaan door de volgende tekst:

«5. Le Parlement constate que la SLRB n'a pas mis en œuvre la disposition du Code du Logement relative à l'encadrement des rémunérations et avantages des directeurs gérant un SISP (CoLo, art. 47, 13°).».

“5. Het parlement stelt vast dat de BGHM geen uitvoering heeft gegeven aan de bepaling van de Huisvestingscode betreffende de regeling van de bezoldigingen en voordelen van de directeurs die een OVM beheren (Brusselse Huisvestingscode, art. 47, 13°).”.

JUSTIFICATION

La justification sera donnée en séance.

Amendement n° 18

VERANTWOORDING

De toelichting zal ter zitting worden gegeven.

Amendement nr. 18

Bernard CLERFAYT (FR)

*Recommandation n° 5***Remplacer la recommandation par ce qui suit:**

«5. Le Parlement recommande d'établir des grilles salariales impératives au sein de chaque SISF, conformes aux normes et conditions applicables aux agents des services des pouvoirs locaux. Conformément aux art. 41 et 63 du Code du logement, les décisions relatives à l'octroi de rémunérations et avantages pécuniaires seront évalués par les délégués sociaux, qui en référeront à la SLRB en cas de non-conformité.».

JUSTIFICATION

La justification sera donnée en séance.

Amendement n° 19*Aanbeveling nr. 5***De aanbeveling vervangen als volgt:**

“5. Het parlement beveelt aan om binnen elke OVM bindende loonschalen vast te stellen die in overeenstemming zijn met de normen en voorwaarden die van toepassing zijn op de personeelsleden van de plaatselijke besturen. Overeenkomstig de artikelen 41 en 63 dienen de beslissingen betreffende de toekenning van bezoldigingen en geldelijke voordelen te worden geëvalueerd door de sociaal afgevaardigden, die eventuele niet-conformiteiten behoren te melden aan de BGHM.”.

VERANTWOORDING

De toelichting zal ter zitting worden gegeven.

Amendement nr. 19

Bernard CLERFAYT (FR)

*Recommandation n° 6***Faire précéder la recommandation par ce qui suit :**

«6. Le Parlement constate que face aux irrégularités constatées dans la gestion du foyer anderlechtsois, la SLRB a tardé à mettre en oeuvre les modalités d'intervention prévues par les art. 41, 47, 63 et 71 du Code du Logement, dont elle vient à peine de faire partiellement usage suite aux révélations de l'émission PANO et l'instauration de la commission d'enquête.

Ainsi, l'art. 41 du Code du Logement charge la SLRB de missions précises de tutelle qui n'ont pas été mises en oeuvre alors que les signaux indiquant des défaillances dans la gestion du foyer anderlechtsois ne manquaient pas.

Selon l'art 41 du Code du Logement, «la SLRB est chargée des missions suivantes: (...)

*Aanbeveling nr. 6***De aanbeveling laten voorafgaan door de volgende tekst:**

“6. Het parlement stelt vast dat de BGHM, ondanks de onregelmatigheden die werden vastgesteld bij het beheer van de Anderlechtse Haard, getalmd heeft om in te grijpen overeenkomstig de regels die daarover zijn vastgelegd in de artikelen 41, 47, 63 en 71 van de Brusselse Huisvestingscode, en waarvan zij pas onlangs gedeeltelijk gebruik heeft gemaakt naar aanleiding van de onthullingen in het programma Pano en de oprichting van de onderzoekscommissie.

Zo belast artikel 41 van de Huisvestingscode de BGHM met specifieke toezichthoudende opdrachten die niet werden uitgevoerd, hoewel er wel degelijk signalen waren die wazen op tekortkomingen in het beheer van de Anderlechtse Haard.

Volgens artikel 41 van de Huisvestingscode „is de BGHM belast met de volgende opdrachten: (...)

3° établir à l'égard des SISP les directives techniques en vue de l'organisation de ses missions de contrôle;

4° exercer le contrôle et la tutelle administrative sur les activités et la gestion des SISP et plus particulièrement veiller à la conformité aux normes législatives et réglementaires qui leur sont applicablescontrôler le respect par les SISP de l'intérêt général, de leurs statuts et de toutes les règles administratives comptables, financières et de gestion sociale qui régissent leur fonctionnement, la fixation des rémunérations et avantages des directeurs gérants et directeurs de département, et leurs activités (à cette fin, les SISP communiquent à la SLRB les indemnités accordées à leurs administrateurs et dirigeants), en ce compris les rémunérations et avantages des directeurs gérants et directeurs de département..».

Ainsi, par l'art. 47 du Code du Logement, la SLRB peut fixer dans le contrat de gestion conclu avec les SISP des modalités propres fixant

«3° les règles de conduite vis-à-vis des usagers des prestations de service public;...5° les conditions de gestion et d'exploitation des activités de la SISP excédant sa mission de service public;

7° les objectifs relatifs à la gestion financière et patrimoniale ainsi qu'aux aspects urbanistiques, sociaux et architecturaux de tous les éléments affectant la mission de service public de la SISP;.....

11° les sanctions en cas de défaut ou de mauvaise exécution des engagements des parties;...

13° les règles encadrant les rémunérations et avantages des directeurs, gérants d'une SISP.».

Ainsi l'art. 58 du Code du Logement impose à chaque SISP un service de contrôle interne. Celui-ci n'a été que très tardivement installé eu sein du foyer anderlechtsois.

Ainsi, l'art. 63 dote le délégué social et la SLRB de modalités de contrôle des décisions administratives de chaque SISP.

Ainsi l'art. 78 dote la SLRB de pouvoir de contrôle qui n'ont jamais été exploités.

L'art. 78 dispose que: «§ 1er. Lorsque la SLRB constate qu'une SISP n'agit pas suivant ses objectifs statutaires ou ne respecte pas les obligations imposées par le présent Code ou ses arrêtés d'exécution ainsi que le Code des sociétés et associations, elle ordonne sur décision motivée à ladite SISP de régulariser la situation dans un délai fixé par la SLRB». Ensuite, cet article et le suivant organisent l'encore d'un commissaire spécial dont la mission peut être limitée à l'un

3° met het oog op de organisatie van haar controletaken, technische richtlijnen opstellen voor de OVM's;

4° controle en administratief toezicht uitoefenen op de activiteiten en het beheer van de OVM's en meer bepaald erop toezien dat de wettelijke en verordenende normen die op de OVM's van toepassing zijn en de activiteiten van deze maatschappijen conform zijn, ... erop toezien dat de OVM's het algemeen belang, hun statuten en alle administratieve, boekhoudkundige, financiële voorschriften en de regels inzake sociaal beheer naleven die van toepassing zijn op hun werking, de vaststelling van de bezoldigingen en voordelen van de directeurs-zaakvoerders en de afdelingsdirecteurs, en hun activiteiten (hiertoe informeren de OVM's de BGHM over de aan hun bestuurders en directeurs toegekende vergoedingen), met inbegrip van de bezoldigingen en voordelen van de directeurs-zaakvoerders en de afdelingsdirecteurs.”

Op grond van artikel 47 van de Huisvestingscode kan de BGHM in de beheersovereenkomst met de OVM's dan weer specifieke bepalingen opnemen in verband met “

“3° de gedragsregels ten opzichte van de gebruikers van de openbare dienstverlening;... 6° de beheers- en exploitatievoorwaarden voor activiteiten van de OVM die niet tot haar taak als openbare dienst behoren;

7° de doelstellingen met betrekking tot het financieel- en vermogensbeheer en tot de stedenbouwkundige, sociale en architecturale aspecten van alle elementen die een weerslag hebben op de taak van de OVM als openbare dienst;

11° de sancties indien de partijen hun verplichtingen niet of slecht nakomen;

13° de regels ter omkadering van de bezoldigingen en voordelen van de directeurs, zaakvoerders van een OVM.”

Vervolgens schrijft artikel 58 van de Huisvestingscode voor dat elke OVM over een intern controlesysteem moet beschikken. Dat werd pas heel laat ingevoerd bij de Anderlechtse Haard.

Artikel 63 voorziet in controlemechanismen voor de sociaal afgevaardigde en de BGHM om toe te zien op de administratieve beslissingen van elke OVM.

Artikel 78 verleent de BGHM controlebevoegdheden die nooit werden benut.

Artikel 78 bepaalt immers het volgende: “§ 1. Als de BGHM vaststelt dat een OVM niet handelt volgens haar statutaire doelstellingen of dat ze verplichtingen die haar worden opgelegd door deze Code of de uitvoeringsbesluiten hiervan, alsook het Wetboek van vennootschappen en Verenigingen niet naleeft, dan gelast zij de betrokken OVM bij met redenen omklede beslissing de toestand te regulariseren binnen een door de BGHM vastgestelde termijn.” Vervolgens wordt

ou l’autres aposte de la gestion.

Le Parlement constate, sur base de nombreux témoignages reçus, que les règles administratives de gestion et transparence, de production de notes complètes au conseil d’administration, ainsi que celles relatives à la rémunération et avantages accordés aux directeurs, ainsi que leurs activités, n’ont pas fait l’objet d’un contrôle par les délégués sociaux sur instruction de la SLRB. Le Parlement constate ainsi que la SLRB a failli dans sa tutelle par son abstention à rappeler à ses délégués sociaux de mettre en œuvre l’alinéa 2 de l’art. 63 qui stipule: «Sans préjudice des autres missions dont la SLRB peut le charger, le délégué social veille au respect par les SISF, des règles administratives et de gestion sociale qui régissent leur fonctionnement, la fixation des rémunérations et avantages des directeurs gérants et directeurs de département et leurs activités.».

Le Parlement constate que la SLRB n’a pas fait usage des mesures de tutelle et de contrôle que le Code du Logement met à sa disposition afin de mettre fin aux irrégularités de gestion constatées au foyer anderlechtsois.».

JUSTIFICATION

La justification sera donnée en séance.

Amendement n° 20

in dat artikel en het volgende artikel de aanstelling geregeld van een bijzondere commissaris wiens taak zich kan beperken tot een bepaald aspect van het beheer.

Op basis van heel wat getuigenissen stelt het parlement vast dat de BGHM de sociaal afgevaardigden niet het bevel heeft gegeven over te gaan tot het controleren van de administratieve regels inzake beheer en transparantie en het voorleggen van volledige nota’s aan de raad van bestuur, evenmin als van de regels met betrekking tot de bezoldiging van en voordelen voor de directeurs en hun activiteiten. Het parlement stelt dan ook vast dat de BGHM tekort is geschooten in haar toezichthoudende rol door haar sociaal afgevaardigden niet aan te sporen uitvoering te geven aan artikel 63, tweede lid, waarin het volgende is bepaald: “Onverminderd de andere opdrachten waarmee de BGHM de sociaal afgevaardigde belast, ziet deze erop toe dat de OVM’s de administratieve regels en de voorschriften voor het sociaal beheer naleven die hun werking, de vaststelling van de bezoldigingen en voordelen van de directeurs-zaakvoerders en afdelingsdirecteurs en hun activiteiten regelen.”

Het parlement stelt vast dat de BGHM geen gebruik heeft gemaakt van de toezichts- en controlemaatregelen die de Huisvestingscode haar ter beschikking stelt om een einde te maken aan de onregelmatigheden die werden vastgesteld bij het beheer van de Anderlechtse Haard.”.

VERANTWOORDING

De toelichting zal ter zitting worden gegeven.

Amendement nr. 20

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 6

Remplacer la première phrase de la recommandation, par ce qui suit:

«6. Le Parlement invite la SLRB à mettre en œuvre sans complaisance les moyens de contrôle et de tutelle que le Code du Logement organise et qui n’ont été qu’incomplètement utilisés jusqu’à présent, à savoir les dispositions des articles 47, 58, 63 et 78.».

JUSTIFICATION

La SLRB est chargée de la tutelle et du contrôle des SISF. Elle n’a pas utilisé les moyens déjà mis à sa disposition. Il faut d’abord qu’elle exécute cette obligation avant de réfléchir à la doter de moyens intermédiaires d’intervention. S’engager dans cette voie est une manière d’exonérer la SLRB de ses responsabilités et de noyer le poisson par rapport à

Aanbeveling nr. 6

De eerste zin van de aanbeveling vervangen door:

“6. Het parlement roept de BGHM op om de controle- en toezichtsinstrumenten waarin de Brusselse Huisvestingscode voorziet en die tot op heden slechts onvolledig werden aangewend, met name de bepalingen van de artikelen 47, 58, 63 en 78, strikt toe te passen.”.

VERANTWOORDING

De BGHM is belast met het toezicht op en de controle van de OVM’s. Ze heeft geen gebruik gemaakt van de middelen waarover ze reeds beschikt. Ze dient op de eerste plaats die verplichting na te komen, voordat erover zou worden nagedacht om haar via tussenstappen te laten ingrijpen. Door daarvoor te opteren wordt de BGHM in zekere zin van haar

celle-ci.

verantwoordelijkheden ontheven en wordt de aandacht van haar eigen rol afgeleid.

Amendement n° 21

Amendement nr. 21

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 8

Faire précéder la recommandation par ce qui suit:

«8. Le Parlement constate que le Code du Logement offre déjà de larges possibilités d'intervention à la SLRB pour contrôler, surveiller et intervenir dans la gestion sociale, administrative, ou financière d'une société immobilière de service public qui ne se conformerait pas aux règles applicables visées dans les articles 47, 58, 63 du Code du Logement. Cette abstention coupable de la SLRB a renforcé les dérives et irrégularités constatées par le Parlement au sein du foyer anderlechtsois.».

JUSTIFICATION

La justification sera donnée en séance.

Amendement n° 22

Aanbeveling nr. 8

De aanbeveling laten voorafgaan door de volgende tekst:

“8. Het parlement stelt vast dat de Huisvestingscode de BGHM reeds ruime mogelijkheden biedt om in te grijpen, te controleren, toezicht te houden en maatregelen te nemen met betrekking tot het sociale, administratieve of financiële beheer van een openbare vastgoedmaatschappij die zich niet houdt aan de toepasselijke regels zoals bedoeld in de artikelen 47, 58 en 63 van de Huisvestingscode. Dat schuldig verzuim van de BGHM heeft de door het parlement vastgestelde ontsporingen en onregelmatigheden bij de Anderlechtse Haard nog versterkt.”.

VERANTWOORDING

De toelichting zal ter zitting worden gegeven.

Amendement nr. 22

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 8

Faire précéder la recommandation par ce qui suit:

«8. Le Parlement recommande à la SLRB de lire et de mettre en oeuvre les dispositions des articles 47, 58, 63, 78 et 79 du Code du Logement, qui offrent déjà à la SLRB diverses modalités d'interventions en termes de tutelle et de contrôle sur une SISF défaillante, comme le foyer anderlechtsois l'a été des dernières années, notamment en émettant des recommandations formelles, en menant des inspections renforcées, en instaurant un accompagnement obligatoire, voire en prenant des mesures de substitution, y compris l'intervention d'un commissaire du gouvernement.».

JUSTIFICATION

Il semble que la SLRB ait failli à ses obligations de contrôle ces dernières années alors qu'elles disposait déjà de diverses modalités d'intervention prévues dans le Code du Logement, nommément aux articles 47, 58, 63, 78 et 79. Il

Aanbeveling nr. 8

De aanbeveling laten voorafgaan door de volgende tekst:

“8. Het parlement beveelt de BGHM aan om kennis te nemen van de bepalingen van de artikelen 47, 58, 63, 78 en 79 van de Huisvestingscode en daaraan uitvoering te geven. Die bepalingen bieden de BGHM reeds verschillende mogelijkheden om toezicht en controle uit te oefenen op een OVM die in gebreke blijft, zoals dat de afgelopen jaren het geval was bij de Anderlechtse Haard, onder meer door formele aanbevelingen te formuleren, verscherpte inspecties uit te voeren, verplichte begeleiding in te stellen of zelfs in-deplaatsstellingsmaatregelen te nemen, waaronder de inschakeling van een regeringscommissaris.”.

VERANTWOORDING

De BGHM blijkt de afgelopen jaren tekort te zijn geschoten in haar controleverplichtingen, hoewel zij op basis van de Huisvestingscode reeds over verschillende mogelijkheden beschikte om in te grijpen, met name op grond van de artikelen 47, 58, 63, 78 en 79. Het is dan ook niet nodig “de

n'est donc pas nécessaire de «réformer le régime de sanctions prévu dans le Code» alors que la SLRB sera pas encore exploité, par une abstention coupable, les sanctions existantes depuis 2019 dans le susdit Code du Logement.

sanctieregeling die vastgelegd is in de Brusselse Huisvestingscode te hervormen”, terwijl de BGHM door schuldig verzuim de sancties die sinds 2019 in de Huisvestingscode staan, nog steeds niet heeft toegepast.

Amendement n° 23

Amendement nr. 23

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 9

Faire précéder la recommandation par ce qui suit:

«9. Le Parlement constate que les dérives de gestion et irrégularités commises au sein du foyer anderlechtsois auraient du faire l'objet de mesures de tutelle de la part du délégué social mandaté à cet effet par la SLRB et par la SLRB elle-même. Le Code du Logement offre déjà la base légale pour cette forme de contrôle de légalité, de bonne gestion et de respect des règles sociales, administratives et financières, confiée au délégué social.: «Sans préjudice des autres missions dont la SLRB peut le charger, le délégué social veille au respect par les SISF, des règles administratives et de gestion sociale qui régissent leur fonctionnement, ...» (Code du Logement, art. 63, al. 2). Et l'art. 63 CoLo ajoute (al. 3, deuxième phrase): «La SLRB peut prendre à ce sujet toutes décisions de nature à garantir le respect de la légalité et de l'intérêt général.».

JUSTIFICATION

La justification sera donnée en séance.

Amendement n° 24

Aanbeveling nr. 9

De aanbeveling laten voorafgaan door de volgende tekst:

“9. Het parlement stelt vast dat de ontsporingen in het beheer en de onregelmatigheden bij de Anderlechtse Haard aanleiding hadden moeten geven tot toezichtsmaatregelen door de sociaal afgevaardigde die daartoe door de BGHM was aangesteld, alsook door de BGHM zelf. De Huisvestingscode biedt reeds de wettelijke grondslag om een dergelijke controle op de legaliteit, het goede beheer en de naleving van de sociale, administratieve en financiële regels door de sociaal afgevaardigde te laten uitvoeren: “Onverminderd de andere opdrachten waarmee de BGHM de sociaal afgevaardigde belast, ziet deze erop toe dat de OVM's de administratieve regels en de voorschriften voor het sociaal beheer naleven die hun werking (...) regelen, ...” (Huisvestingscode, art. 63, tweede lid). Daarnaast is in artikel 63 van de Huisvestingscode (derde lid, tweede zin) het volgende bepaald: 'De BGHM kan naar aanleiding hiervan alle beslissingen nemen die de naleving van het wettelijk karakter en van het algemeen belang waarborgen.”.

VERANTWOORDING

De toelichting zal ter zitting worden gegeven.

Amendement nr. 24

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 9

Remplacer la recommandation, par ce qui suit:

«9. Le Parlement recommande à la SLRB d'exercer pleinement et sans complaisance les missions de contrôle et de tutelle que le Code du Logement lui confère déjà, notamment via l'art. 63. La SLRB peut imposer à la SISF défaillante d'élaborer un plan d'action comportant des mesures concrètes et un calendrier de mise en oeuvre. La SLRB peut soumettre ce plan à une évaluation périodique.».

Aanbeveling nr. 9

De aanbeveling vervangen als volgt:

“9. Het parlement beveelt de BGHM aan om de controle- en toezichtstaken die de Huisvestingscode er inzonderheid op grond van artikel 63 reeds aan toegewezen heeft, volledig en strikt uit te oefenen. De BGHM kan de in gebreke blijvende OVM verplichten een actieplan op te stellen met concrete maatregelen en een tijdschema voor de uitvoering ervan. De BGHM kan dat actieplan periodiek evalueren.”.

JUSTIFICATION

Point n'est besoin, pour ne pas froisser un partenaire de la majorité, de réinventer le fil à couper le beurre ou de faire croire que des modalités nouvelles doivent être inscrites dans la le Code du Logement, comme le suggère la SLRB dans son mémorandum (document transmis au commissaires), qui vise à créer un écran de fumée pour cacher son abstention coupable dans le contrôle des irrégularités comises au foyer anderlechtois. Il suffit d'exiger de la SLRB de mettre en oeuvre les dispositions déjà prévus par le Code du Logement pour exercer un contrôle efficace et une tutelle sur une SISF défaillante, comme le foyer anderlechtois.

Amendement n° 25

VERANTWOORDING

Het is niet nodig om, teneinde een meerderheidspartner niet voor het hoofd te stoten, het warm water opnieuw uit te vinden of te laten uitschijnen dat het nodig is om nieuwe regels op te nemen in de Huisvestingscode. Dat is nochtans wat de BGHM voorstelt in haar memorandum (dat aan de commissieleden is bezorgd), waarmee zij een rookgordijn wil optrekken om haar schuldig verzuim bij het toezicht op de onregelmatigheden bij de Anderlechtse Haard te verhullen. Het volstaat om van de BGHM te eisen dat zij de bepalingen toepast waarin de Huisvestingscode reeds voorziet, zodat zij doeltreffend toezicht kan uitoefenen op een in gebreke blijvende OVM, zoals de Anderlechtse Haard.

Amendement nr. 25

Bernard CLERFAYT (FR)

*Recommandation n° 11***Faire précéder la recommandation par ce qui suit:**

«11. Le Parlement constate que les délégués sociaux assurent leurs missions en toute indépendance et les remercie pour leur travail et leur engagement en faveur de la qualité du service public de fourniture de logements sociaux et de lutter contre les diverses formes d'inégalité traitement des candidats locataires.».

JUSTIFICATION

La justification sera donnée en séance.

Amendement n° 26*Aanbeveling nr. 11***De aanbeveling laten voorafgaan door de volgende tekst:**

“11. Het parlement stelt vast dat de sociaal afgevaardigden hun opdrachten in alle onafhankelijkheid vervullen en dankt hen voor hun werk en inzet voor een kwaliteitsvolle openbare dienstverlening op het gebied van sociale huisvesting en de bestrijding van verschillende vormen van ongelijke behandeling van kandidaat-huurders.”

VERANTWOORDING

De toelichting zal ter zitting worden gegeven.

Amendement nr. 26

Bernard CLERFAYT (FR)

*Recommandation n° 11***Faire précéder la recommandation par ce qui suit:**

«11. Le Parlement a constaté que des interventions ont été commises par le président du foyer anderlechtois et son entourage visant à déroger aux principes réglementaires d'attribution de logements sociaux au mépris de l'égalité de traitement, tant pour les attributions que dans le cadre de procédures de mutations et de transferts. Elle remercie les délégués sociaux d'assumer leurs missions en toute indépendance et dans le respect des règles et de dénoncer les irrégularités qui se sont produites au foyer anderlechtois.».

*Aanbeveling nr. 11***De aanbeveling laten voorafgaan door de volgende tekst:**

“11. Het parlement heeft vastgesteld dat er inmengingen zijn geweest van de voorzitter van de Anderlechtse Haard en zijn entourage, die erop gericht waren af te wijken van de reglementaire beginselen voor de toewijzing van sociale woningen, in weerwil van het beginsel van gelijke behandeling, zowel bij de toewijzingen als in het kader van mutatie- en overplaatsingsprocedures. Het parlement dankt de sociaal afgevaardigden voor de onafhankelijke uitoefening van hun opdrachten, met inachtneming van de regelgeving, en voor het melden van de onregelmatigheden die zich bij de

JUSTIFICATION

La justification sera donnée en séance.

Amendement n° 27

Anderlechtse Haard hebben voorgedaan.”.

VERANTWOORDING

De toelichting zal ter zitting worden gegeven.

Amendement nr. 27

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 11

Faire précéder la recommandation par ce qui suit:

«11. Le Parlement constate que les SISF ne garantissent pas toujours aux délégués sociaux de bonnes conditions de travail, tels qu'un bureau séparé, l'accès aux dossiers à temps et à heure. Le Parlement constate que la SLRB n'a pas édicté de règles générales garantissant de bonnes conditions de travail à ses délégués sociaux. La SLRB peut inscrire ces règles dans le contrat de gestion prévu à l'article 47 du Code du Logement.».

JUSTIFICATION

La justification sera donnée en séance.

Amendement n° 28*Aanbeveling nr. 11*

De aanbeveling laten voorafgaan door de volgende tekst:

“11. Het parlement stelt vast dat de OVM's de sociaal afgevaardigden niet altijd goede arbeidsomstandigheden bieden, zoals een aparte werkruimte en tijdige toegang tot de dossiers. Het parlement stelt vast dat de BGHM geen algemene regels heeft uitgevaardigd om goede werkomstandigheden voor haar sociaal afgevaardigden te waarborgen. De BGHM kan die regels opnemen in de beheersovereenkomst, zoals bepaald in artikel 47 van de Huisvestingscode.”.

VERANTWOORDING

De toelichting zal ter zitting worden gegeven.

Amendement nr. 28

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 11

Faire précéder la recommandation par ce qui suit:

«11. Le Parlement constate que les articles 63 et 64 du Code du Logement dote les délégués sociaux de pouvoirs de contrôle importants et la SLRB d'une capacité de définir le contenu de ces rapports.

Ainsi l'art. 63 al. premier dispose que: «Le délégué social a pour mission de veiller au respect des dispositions réglementaires et contractuelles par chaque SISF auprès de laquelle il est désigné, et notamment des conditions d'inscription des candidats locataires, des modalités de définition des valeurs locatives normales, du contrat type de bail, du contrat type de bail à réhabilitation, des priorités spéciales au bénéfice de certains candidats à revenus modestes, du régime locatif du secteur, des taux et des conditions d'octroi des remises de loyer, ainsi que du fonctionnement des conseils consultatifs des locataires.

Aanbeveling nr. 11

De aanbeveling laten voorafgaan door de volgende tekst:

“11. Het parlement stelt vast dat de artikelen 63 en 64 van de Huisvestingscode de sociaal afgevaardigden aanzienlijke controlebevoegdheden verlenen en de BGHM de mogelijkheid bieden om de inhoud van de betreffende verslagen vast te stellen.

Zo is in artikel 63, eerste lid, het volgende bepaald: “Het is de taak van de sociaal afgevaardigde na te gaan of elke OVM, waarbij hij werd aangesteld, de reglementaire en contractuele bepalingen naleeft, zoals met name de inschrijvingsvoorwaarden voor kandidaat-huurders, de bepalingen in verband met de berekening van de normale huurprijzen, de standaardhuurovereenkomst, de standaardhuurovereenkomst bij renovatie, de bijzondere voorkeurrechten voor sommige kandidaten met een bescheiden inkomen, het huurstelsel van de sector, de percentages en toekenningsvoorwaarden voor huurverminderingen en de

Sans préjudice des autres missions dont la SLRB peut le charger, le délégué social veille au respect par les SISP, des règles administratives et de gestion [sociale qui régissent leur fonctionnement, la fixation des rémunérations et avantages des directeurs gérants et directeurs de département] et leurs activités.»

Et l'art 64 1° indique que le rapport semestriel est réalisé «conformément au modèle établi par la SLRB» et 2° impose «un rapport annuel synthétisant ses remarques sur le respect, par le SISP auprès de laquelle il est désigné, des règles administratives et de gestion sociale du secteur».

Le Parlement constate ainsi que la SLRB n'a pas exercé cette compétence en demandant à des délégués sociaux des rapports relatifs au respect des règles administratives et de gestion sociale.».

JUSTIFICATION

La justification sera donnée en séance.

Amendement n° 29

werking van de adviesraden van de huurders.

Onverminderd de andere opdrachten waarmee de BGHM de sociaal afgevaardigde belast, ziet deze erop toe dat de OVM's de administratieve regels en de voorschriften voor het sociaal beheer naleven die hun werking, de vaststelling van de bezoldigingen en voordelen van de directeurs-zaakvoerders en afdelingsdirecteurs en hun activiteiten regelen.”

Daarnaast is in artikel 64, 1° bepaald dat het halfjaarlijkse verslag “volgens het model vastgesteld door de BGHM” wordt opgesteld en voorziet 2° in de verplichting tot het opstellen van “een jaarlijks verslag met een beknopte weergave van zijn opmerkingen over de naleving van de administratieve regels en de voorschriften voor het sociaal beheer in de sector, door de OVM waarbij hij werd aangesteld”.

Het parlement stelt dan ook vast dat de BGHM heeft nage laten deze bevoegdheid uit te oefenen: zij heeft de sociaal afgevaardigden niet verzocht verslag uit te brengen over de naleving van de administratieve regels en de regels inzake sociaal beheer.”.

VERANTWOORDING

De toelichting zal ter zitting worden gegeven.

Amendement nr. 29

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 11

Dans la première phrase, insérer les mots «à la SLRB» entre les mots «recommande» et les mots «de renforcer».

JUSTIFICATION

C'est la SLRB qui n'a pas exploité les modalités de tutelle prévues par le Code du Logement et qui doit mettre en œuvre cette recommandation.

Amendement n° 30

Aanbeveling nr. 11

In de eerste zin de woorden “de BGHM” invoegen tussen de woorden “beveelt” en “aan”.

VERANTWOORDING

Het is de BGHM die geen gebruik heeft gemaakt van de toezichtsmogelijkheden waarin de Huisvestingscode voorziet en die deze aanbeveling moet uitvoeren.

Amendement nr. 30

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 11

Remplacer dans la deuxième phrase les mots «d'améliorer structurellement leurs conditions de travail», par les mots: «que la SLRB impose dans les contrats de gestion de niveau 2 que chaque SISP réserve de bonnes conditions de travail aux délégués sociaux (bureau confortable et distinct),

Aanbeveling nr. 11

De tweede zin vervangen door de volgende zinnen: “Daar toe moet de BGHM in de beheersovereenkomsten van niveau 2 opleggen dat elke OVM de sociaal afgevaardigden goede arbeidsomstandigheden biedt (een comfortabele en aparte werkruimte) en hun tijdig toegang verleent tot de

l'accès à temps et à heure aux pièces administratives et aux dossiers sociaux.».

JUSTIFICATION

il est plus clair de rappeler ces conditions dans les contrats de gestion de niveau 2 que la SLRB négocie avec les SISP afin de garantir concrètement de bonnes conditions de travail aux délégués sociaux.

Amendement n° 31

administratieve stukken en de sociale dossiers. Daarnaast moeten hun vaststellingen traceerbaar worden gemaakt, moet het verplicht worden om daadwerkelijk rekening te houden met hun aanbevelingen en moeten zij via verplichte permanente opleidingen beter in staat worden gesteld om complexe dossiers, zoals overheidsopdrachten, te onderzoeken".

VERANTWOORDING

Het is duidelijker om die voorwaarden op te nemen in de beheersovereenkomsten van niveau 2 waarover de BGHM met de OVM's onderhandelt, zodat de sociaal afgevaardigden concrete garanties krijgen op goede arbeidsomstandigheden.

Amendement nr. 31

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 11

Remplacer la troisième phrase, par ce qui suit:

«Le Parlement recommande à la SLRB, conformément aux articles 63 et 64 du Code du Logement, de définir plus concrètement le contenu des rapports semestriels et annuels demandés aux délégués sociaux pour veiller notamment à assurer un meilleur contrôle du respect des règles administratives et de gestion sociale du logement social».

JUSTIFICATION

Le Code du Logement dote déjà la SLRB de la compétence de définir le contenu des rapports réguliers et d'exercer un réel contrôle sur la gestion administrative et sociale des SISP, qui comme le foyer anderlechtsois, commettraient des irrégularités nombreuses et répétées.

Amendement n° 32

Aanbeveling nr. 11

De derde zin vervangen als volgt:

"Het parlement beveelt de BGHM aan om, overeenkomstig de artikelen 63 en 64 van de Huisvestingscode, de inhoud van de halfjaarlijkse en jaarlijkse verslagen die van de sociaal afgevaardigden worden gevraagd, concreter te omschrijven teneinde te zorgen voor een betere controle op de naleving van de regels inzake het administratieve en sociale beheer van de sociale huisvesting."

VERANTWOORDING

De Huisvestingscode verleent de BGHM reeds de bevoegdheid om de inhoud van de regelmatige verslagen te omschrijven en daadwerkelijk toezicht uit te oefenen op het administratieve en sociale beheer van OVM's waar, zoals bij de Anderlechtse Haard, talrijke en herhaalde onregelmatigheden zijn begaan.

Amendement nr. 32

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 12

Faire précéder la recommandation par ce qui suit:

«12. Le Parlement a constaté qu'au foyer anderlechtsois le président et son entourage sont activement intervenu dans des dossiers d'attribution de logements sociaux à des can-

Aanbeveling nr. 12

De aanbeveling laten voorafgaan door de volgende tekst:

"12. Het parlement heeft vastgesteld dat de voorzitter van de Anderlechtse Haard en zijn entourage zich actief hebben gemengd in dossiers betreffende de toewijzing van sociale woningen aan kandidaat-huurders, maar ook in procedures

didats locataires, mais aussi dans les procédures d'attribution de logement à des locataires candidats à des mutations ou transferts de logement.».

JUSTIFICATION

La justification sera donnée en séance.

Amendement n° 33

voor de toewijzing van woningen aan huurders die een mutatie of overplaatsing hadden gevraagd.”.

VERANTWOORDING

De toelichting zal ter zitting worden gegeven.

Amendement nr. 33

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 12

Supprimer le mot «individuelle» dans la première phrase.

JUSTIFICATION

L'interdiction ici édictée vaut aussi pour l'intervention d'un administrateur, fût-il le président du conseil d'administration, qu'elle soit individuelle ou collective. Si cet administrateur intervenait au bénéfice d'une pluralité des candidats, l'interdiction doit être identique.

Il semble bien que la rédaction des conclusions et recommandations des six partis majoritaires ait été un peu précipitée pour tenter, au mépris de toutes règles, de terminer les travaux pour la dernière séance de l'année parlementaire, au risque de rédiger des recommandations mal rédigées.

Amendement n° 34*Aanbeveling nr. 12*

Het woord “individuele” schrappen uit de eerste zin.

VERANTWOORDING

het hier vastgelegde verbod geldt ook voor inmenging door een bestuurder, zelfs wanneer die bestuurder de voorzitter van de raad van bestuur is, ongeacht of die inmenging individueel dan wel collectief plaatsvindt. Ook wanneer die bestuurder ten gunste van meerdere kandidaten zou optreden, moet hetzelfde verbod gelden.

Het lijkt erop dat de conclusies en aanbevelingen van de zes meerderheidspartijen enigszins overhaast zijn opgesteld, in een poging om de werkzaamheden, zonder veel aandacht voor de regels, nog vóór de laatste vergadering van het parlementaire jaar af te ronden, met het risico op gebrekkig geformuleerde aanbevelingen.

Amendement nr. 34

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 12

Dans la première phrase, remplacer les mots «d'un administrateur» par les mots «de tout administrateur».

JUSTIFICATION

La rédaction est ici maladroite. Si les interventions relevaient d'une coalition (partisane) d'administrateurs, l'interdiction doit être identique. La précipitation cause des rédactions maladroites. Il semble bien que la rédaction des conclusions et recommandations des six partis majoritaires ait été un peu précipitée pour tenter, au mépris de toutes règles, de terminer les travaux pour la dernière séance de

Aanbeveling nr. 12

De woorden “van een bestuurder” vervangen door de woorden “van elke bestuurder”.

VERANTWOORDING

De tekst is nogal onhandig geformuleerd. Ook wanneer de inmenging zou uitgaan van een (partijpolitieke) coalitie van bestuurders, moet hetzelfde verbod gelden. Overhaasting leidt tot onvoldoende zorgvuldig geformuleerde aanbevelingen. Het lijkt erop dat de conclusies en aanbevelingen van de zes meerderheidspartijen enigszins overhaast zijn opgesteld in een poging om de werkzaamheden, zonder veel aandacht voor de regels, nog vóór de laatste vergadering van het parlementaire jaar af te ronden, met het risico

l'année parlementaire, au risque de rédiger des recommandations mal rédigées.

op gebrekkig geformuleerde aanbevelingen.

Amendement n° 35

Amendement nr. 35

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 12

Faire précéder la recommandation par ce qui suit:

«12. Le Parlement a constaté, notamment par des articles de presse, que d'autres mandataires publics que des administrateurs du foyer anderlechtsois tentaient de se renseigner et de promouvoir des candidats à des logements sociaux. On a ainsi pu voir des messages envoyés par des conseillers communaux, des échevins des députés régionaux ou même des secrétaires d'Etat. Le Parlement s'oppose à, toute forme d'intervention de mandataires publics en général dans les mécanismes de sélection et d'attribution de logements sociaux au sein des SIDSP.».

JUSTIFICATION

La justification sera donnée en séance.

Amendement n° 36

Aanbeveling nr. 12

De aanbeveling laten voorafgaan door de volgende tekst:

“12. Het parlement heeft onder meer via artikelen in de pers vastgesteld dat naast bestuurders van de Anderlechtse Haard ook andere openbare mandatarissen gepoogd hebben om informatie te vergaren en kandidaten naar voren te schuiven voor een sociale woning. Zo werden er sms'en verstuurd door gemeenteraadsleden, schepenen, gewestelijke volksvertegenwoordigers of zelfs staatssecretarissen. Het parlement verzet zich tegen elke vorm van inmenging door openbare mandatarissen in het algemeen in de selectie- en toewijzingsprocedures voor sociale woningen bij de OVM's.”.

VERANTWOORDING

De toelichting zal ter zitting worden gegeven.

Amendement nr. 36

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 12

Ajouter après le mot «administrateur» les mots suivants «et de tout mandataire public».

JUSTIFICATION

Le Parlement s'oppose à toute forme d'intervention politique dans la gestion sociale des logements sociaux.

Amendement n° 37

Aanbeveling nr. 12

Na het woord “bestuurder” de woorden “en van elke openbare mandataris” toevoegen.

VERANTWOORDING

Het parlement verzet zich tegen elke vorm van politieke inmenging in het sociale beheer van de sociale woningen.

Amendement nr. 37

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 14

Faire précéder la recommandation par ce qui suit:

«14. Le Parlement a constaté que des administrateurs du

Aanbeveling nr. 14

De aanbeveling laten voorafgaan door de volgende tekst:

“14. Het parlement heeft vastgesteld dat bestuurders van

foyer anderlechtsois, en particulier, le président et auparavant la vice-présidente (avant 2025), ont eu accès à des dossiers sociaux de candidats à des logements sociaux, au sein de comités d'attribution, et aux données personnelles contenues dans ces dossiers, qui ont pu être exploitées à des fins électorales.».

JUSTIFICATION

La justification sera donnée en séance.

Amendement n° 38

de Anderlechtse Haard, met name de voorzitter en voorheen de ondervoorzitter (voor 2025), toegang hebben gehad tot sociale dossiers van kandidaten voor sociale woningen, bij toewijzingscommissies, en tot de persoonsgegevens in die dossiers, die voor electorale doeleinden konden worden gebruikt.".

VERANTWOORDING

De toelichting zal ter zitting worden gegeven.

Amendement nr. 38

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 14

Remplacer le mot «systématiser» par les mots «garantir avant le 1er janvier 2027» et remplacer le mot «des» par les mots «de tous les».

JUSTIFICATION

La recommandation est un peu légère en recourant à un mot vague comme «systématiser»; la nouvelle rédaction est plus précise et contraignante.

Amendement n° 39*Aanbeveling nr. 14*

Het woord “systematiseren” vervangen door de woorden “vóór 1 januari 2027 garanderen” en de woorden “van de” door de woorden “van alle”.

VERANTWOORDING

De aanbeveling valt wat licht uit door gebruik te maken van een vaag begrip als “stelselmatig”; de nieuwe formulering is nauwkeuriger en dwingender.

Amendement nr. 39

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 16

Faire précéder la recommandation par ce qui suit:

«16. Le Parlement a constaté que le président du foyer anderlechtsois et son entourage sont activement intervenus dans les procédures de transferts et de mutations de logement et dans l'appariement des logements aux candidats, notamment en raison de l'absence de règles claires, édictés par la SLRB, encadrant ces opérations. L'archivage de ces opérations est aussi inadéquat, puisque le Parlement a constaté que des dossiers, sur la période litigieuse, ont été égarés et dont il n'existe aucune version digitale.».

JUSTIFICATION

La justification sera donnée en séance.

Aanbeveling nr. 16

De aanbeveling laten voorafgaan door de volgende tekst:

“16. Het parlement heeft vastgesteld dat de voorzitter van de Anderlechtse Haard en zijn entourage zich actief hebben gemengd in de overplaatsings- en mutatieprocedures en in de koppeling van woningen aan kandidaten. Dat komt vooral doordat de BGHM geen duidelijke regels heeft uitgevaardigd voor die verrichtingen. Ook de archivering van die verrichtingen is ontoereikend. Het parlement heeft namelijk vastgesteld dat er dossiers uit de kwestieuze periode zoek zijn geraakt en dat er geen digitale versie van bestaat.”

VERANTWOORDING

De toelichting zal ter zitting worden gegeven.

Amendement n° 40**Amendement nr. 40**

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 16

Dans la deuxième phrase, remplacer les mots «Il est recommandé de renforcer» par les mots «Le Parlement recommande que la SLRB renforce».

JUSTIFICATION

Une recommandation lancée à l'enca ne concerne personne. Ici, il est établi que la SLRB dispose du pouvoir de fixer ces règles claires relatives à l'enregistrement des demandes, la gestion des dossiers et leur archivage.

Amendement n° 41*Aanbeveling nr. 16*

In de tweede zin de woorden "Het wordt aanbevolen om te versterken" vervangen door de woorden „Het parlement beveelt aan dat de BGHM versterkt“.

VERANTWOORDING

Een aanbeveling die aan niemand in het bijzonder is gericht, belangt niemand aan. In dit geval staat het vast dat de BGHM bevoegd is om duidelijke regels vast te stellen voor de registratie van aanvragen en voor het beheer en de archivering van dossiers.

Amendement nr. 41

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 17

Faire précéder la recommandation par ce qui suit:

«17. Le Parlement a constaté que les interventions politiques au foyer anderlechtois ont pu se déployer sur les dossiers de demande de dérogations, les mutations et les transferts car ces procédures ne sont pas aussi encadrées que la procédure d'attribution des logements sociaux selon le système de points, très encadrée par l'arrêté locatif.»

JUSTIFICATION

La justification sera donnée en séance.

Amendement n° 42*Aanbeveling nr. 17*

De aanbeveling laten voorafgaan door de volgende tekst:

“17. Het parlement heeft vastgesteld dat de politieke inmengingen bij de Anderlechtse Haard in dossiers over verzoeken om afwijkingen, mutaties en overplaatsingen hebben kunnen plaatsvinden, omdat die procedures niet zo strikt gereguleerd zijn als de procedure voor de toewijzing van sociale woningen op basis van het puntensysteem, die grondig geregeld is door het huurbesluit.”

VERANTWOORDING

De toelichting zal ter zitting worden gegeven.

Amendement nr. 42

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 17

Remplacer la recommandation, par ce qui suit:

«17. Le Parlement recommande de supprimer le mécanisme de dérogations qui portent préjudice à la bonne compréhension du système d'attribution par points développé dans l'arrêté locatif. Les situations de crise ou d'urgence doivent être intégrées dans ce système, éventuellement par l'octroi

Aanbeveling nr. 17

De aanbeveling vervangen als volgt:

“17. Het parlement beveelt aan om het systeem van afwijkingen af te schaffen, aangezien dat een goed begrip van het toewijzingssysteem op basis van punten, zoals dat in het huurbesluit is uitgewerkt, in de weg staat. Ook crisis- of

de points supplémentaires. Le Parlement recommande également d'augmenter de manière significative le soutien financier aux maisons d'accueil pour les femmes victimes de violence intra-familiales, et aux structures accueillant les personnes victime de sans-chez-soirisme.».

JUSTIFICATION

Le constat justifie cet amendement. IL est préférable d'intégrer les mots d'urgence dans le système dépointa fin de conserver sa lisibilité et sa compréhension par tous. Par contre les politiques spécifiques de lutte contre les violence faites aux femmes de lutte contre le sans-chez-soirisme ou autres programmes sociaux doivent être correctement financés par les autorités publiques et ne pas venir prélever jusque'à 40% des ressources du logement social, déjà sous pression.

Amendement n° 43

noodsituaties moeten op basis van dat systeem worden behandeld, eventueel door extra punten toe te kennen. Het parlement beveelt ook aan om de financiële steun aan opvangcentra voor vrouwen die het slachtoffer zijn van intrafamiliaal geweld, en aan instellingen die dak- en thuislozen opvangen, fors te verhogen.”.

VERANTWOORDING

De vaststelling rechtvaardigt dit amendement. Het is verkiekelijk om noodsituaties ook op basis van het puntensysteem te behandelen, zodat het voor iedereen overzichtelijk en begrijpelijk blijft. Specifieke beleidsmaatregelen ter bestrijding van geweld tegen vrouwen of dak- en thuisloosheid en andere sociale programma's moeten echter naar behoren worden gefinancierd door de overheid en mogen niet tot 40% van de middelen opslokken die bestemd zijn voor de sociale huisvestingssector, die al zwaar onder druk staat.

Amendement nr. 43

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 20

Remplacer la première phrase, par ce qui suit:

«20. Le Parlement recommande à la SLRB d'inscrire dans le contrat de gestion de niveau 2 l'obligation pour chaque SISF d'adopter un organigramme, de définir les circuits décisionnels et le fonctionnement des organes de gestion et de décision. Ces documents opéreront une distinction claire entre les fonctions stratégiques qui relèvent du conseil d'administration et les fonctions opérationnelles, en application des réglementations et des décisions stratégiques, qui relèvent intégralement des agents des SISF sous la responsabilité du directeur général.».

JUSTIFICATION

Une phrase claire sera plus facilement mise en oeuvre. Car personne ne comprendra ce qu'une harmonisation structurelle signifie. Il convient d'indiquer qui doit mettre en oeuvre la recommandation. Ici, on indique que c'est la SLRB. Et on clarifie ce qu'elle doit faire.

Aanbeveling nr. 20

De eerste zin vervangen door:

“20. Het parlement beveelt de BGHM aan om in de beheersovereenkomst van niveau 2 voor elke OVM de verplichting op te nemen een organisatieschema vast te stellen en de besluitvormingscircuits alsook de werking van de beheers- en beslissingsorganen te omschrijven. In die documenten dient een duidelijk onderscheid te worden gemaakt tussen de strategische functies, die onder de bevoegdheid van de raad van bestuur vallen, en de operationele functies, die overeenkomstig de reglementeringen en de strategische beslissingen integraal worden uitgevoerd door de personeelsleden van de OVM onder de verantwoordelijkheid van de algemeen directeur.”.

VERANTWOORDING

Een duidelijke formulering vergemakkelijkt de uitvoerbaarheid van de aanbeveling. Niemand begrijpt namelijk wat “structureel harmoniseren” betekent. Er moet duidelijk worden vermeld wie de aanbeveling dient uit te voeren. In dit geval wordt aangegeven dat de BGHM dat behoort te doen. Daarnaast wordt ook verduidelijkt wat ze moet doen.

Amendement n° 44**Amendement nr. 44**

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 20

Dans la cinquième phrase, remplacer les mots «commune à toutes les SISF» par «adaptée».

JUSTIFICATION

La commission ne s'est penchée que sur les irrégularités commises au foyer anderlechtsois, conformément aux missions que lui confie l'article premier de l'ordonnance du 5 juin qui la crée. Elle n'a pas pu examiner la situation des autres SISF, qui ne semblent pas poser de problèmes particuliers de gestion. Il n'est donc pas pertinent ni même utile de proposer des règles modifiant le cadre de travail de SISF qui ne semblent poser aucun problème. Pourquoi modifier ce qui fonctionne? Ce faisant, la commission sort du cadre de sa création et inscrit des recommandations qui échappent à toute observation relevée durant ses travaux.

Amendement n° 45*Aanbeveling nr. 20*

In de vijfde zin de woorden „gemeenschappelijk voor alle OVM's” vervangen door „aangepast”.

VERANTWOORDING

De commissie heeft zich uitsluitend gebogen over de onregelmatigheden bij de Anderlechtse Haard, overeenkomstig de opdracht die haar was toevertrouwd door artikel 1 van de oprichtingsordonnantie van 5 juni. Zij heeft de situatie van de andere OVM's, die geen specifieke beheersproblemen blijken te hebben, niet kunnen onderzoeken. Het is dan ook niet relevant en zelfs niet zinvol om regels voor te stellen die het werkkader van OVM's waar zich geen problemen blijken voor te doen, wijzigen. Waarom iets veranderen dat goed werkt? Hiermee treedt de commissie buiten het kader waarvoor zij is opgericht, en formuleert zij aanbevelingen die geen verband houden met de bevindingen die tijdens haar werkzaamheden naar voren zijn gekomen.

Amendement nr. 45

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 21

Faire précéder la recommandation par ce qui suit:

«21. Le Parlement a constaté, comme l'a indiqué le dernier audit de la SLRB ainsi que le rapport annuel du délégué social, que la présidence du foyer anderlechtsois confondait le rôle stratégique du conseil d'administration et les missions opérationnelles des agents de la société immobilière. Ainsi, le président se mêlait régulièrement de la gestion quotidienne, intervenait auprès des services sociaux pour solliciter des rapports spécifiques pour certaines personnes, contactait directement les gestionnaires de sites, se préoccupait de connaître à l'avance la liste des logements disponibles, intervenait dans le processus de sélection des candidatures pour le foyer, etc. Et ceci sans respect pour la ligne hiérarchique et les rôles et fonctions des directeurs et du directeur général. Cela ne peut que dégrader la qualité de la gestion de l'institution et conforter un sentiment de l'existence de circuits parallèles de pouvoir.»

Aanbeveling nr. 21

De aanbeveling laten voorafgaan door de volgende tekst:

“21. Het parlement heeft vastgesteld, zoals aangetoond door de recentste audit van de BGHM en het jaarverslag van de sociaal afgevaardigde, dat de voorzitter van de Anderlechtse Haard de strategische rol van de raad van bestuur verwarde met de operationele taken van de personeelsleden van de openbare vastgoedmaatschappij. Zo bemoeide de voorzitter zich regelmatig met het dagelijkse beheer, vroeg hij de sociale diensten om specifieke rapporten over bepaalde personen te bezorgen, nam hij rechtstreeks contact op met de dossierbeheerders, wou hij vooraf weten welke woningen beschikbaar waren en mengde hij zich in het selectieproces van de kandidaat-huurders. Daarbij hield hij geen rekening met de hiërarchische structuur en met de respectieve rol en taken van de directeurs en de algemeen directeur. Dergelijke praktijken ondermijnen de kwaliteit van het beheer van de instelling en versterken het gevoel dat er parallelle machtsstructuren bestaan.”

JUSTIFICATION

La justification sera donnée en séance.

Amendement n° 46

VERANTWOORDING

De toelichting zal ter zitting worden gegeven.

Amendement nr. 46

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 21

Remplacer la recommandation n° 21, par ce qui suit:

«21. Séparer les missions stratégiques des membres du Conseil d'administration des missions opérationnelles, qui relèvent de l'administration de la SISF: en inscrire le principe dans les statuts de chaque SISF, les modalités dans le contrat de gestion de niveau 2, avec un contrôle annuel par la SLRB.».

JUSTIFICATION

La justification sera donnée en séance.

Amendement n° 47*Aanbeveling nr. 21*

De aanbeveling nr. 21 vervangen door de volgende tekst:

“21. De strategische opdrachten van de leden van de raad van bestuur scheiden van de operationele opdrachten, die onder de administratie van de OVM vallen: dit beginsel vastleggen in de statuten van elke OVM en de uitvoeringsbepalingen ervan opnemen in de beheersovereenkomst van niveau 2, met een jaarlijkse controle door de BGHM.”.

VERANTWOORDING

De toelichting zal ter zitting worden gegeven.

Amendement nr. 47

Bernard CLERFAYT (FR)

Recommandation n° 22

Remplacer la recommandation, par ce qui suit:

«22. Le Parlement recommande de charger le conseil d'administration des SISF de fixer un plan annuel d'objectifs au directeur général, plan dont l'évaluation annuelle (ou bisannuelle) sera réalisée par un jury externe (SLRB) et présentée au Conseil d'administration à l'occasion de l'élaboration du cycle suivant.».

JUSTIFICATION

Cette demande a été clairement formulée par l'association des directeurs de SISF et rappelée par Monsieur Gâbelle, directeur général du foyer anderlechtsois, afin de clarifier leurs missions à l'égard de l'organe décisionnel qu'est le conseil d'administration et les protéger de toute intervention ponctuelle d'un membre du C.A. dans la gestion opérationnelle.

Aanbeveling nr. 22

De aanbeveling vervangen door de volgende tekst:

“22. Het parlement beveelt aan om de raad van bestuur van de OVM's op te dragen een jaarlijks plan met doelstellingen voor de algemeen directeur vast te stellen. Dat plan dient jaarlijks (of tweejaarlijks) te worden geëvalueerd door een externe jury (BGHM) en te worden voorgelegd aan de raad van bestuur bij de uitwerking van de volgende cyclus.”.

VERANTWOORDING

Dit verzoek werd duidelijk geformuleerd door de vereniging van directeurs van OVM's en herhaald door de heer Gâbelle, algemeen directeur van de Anderlechtse Haard, met als doel klaarheid te scheppen over hun taken ten aanzien van het besluitvormingsorgaan, namelijk de raad van bestuur, en hen te beschermen tegen elke gerichte inmenging van een lid van de raad van bestuur in het operationele beheer.

Amendement n° 48**Amendement nr. 48**

Bernard CLERFAYT (FR)

*Recommandation n° 23**Aanbeveling nr. 23***Faire précéder la recommandation par ce qui suit:**

«23. Le Parlement a constaté la commission d'infractions au Code bruxellois de déontologie de la part du président du foyer anderlechtois.».

De aanbeveling laten voorafgaan door de volgende tekst:

"23. "Het parlement heeft vastgesteld dat de voorzitter van de Anderlechtse Haard inbreuken heeft gepleegd op de Brusselse deontologische code.".

JUSTIFICATION

VERANTWOORDING

La justification sera donnée en séance.

De toelichting zal ter zitting worden gegeven.

Amendement n° 49**Amendement nr. 49**

Bernard CLERFAYT (FR)

*Recommandation n° 23**Aanbeveling nr. 23*

Remplacer la première phrase, par «23. Le Parlement recommande de rappeler aux administrateurs lors de leur entrée en fonction le contenu du Code déontologie bruxellois qui s'applique pleinement à leur mandat.».

De eerste zin vervangen door "23. Het parlement beveelt aan om bestuurders bij hun aantreden te wijzen op de inhoud van de Brusselse deontologische code, die integraal van toepassing is op hun mandaat."

JUSTIFICATION

VERANTWOORDING

Le Code doit rester le même pour tous les mandataires publics. Il n'a pas vocation à être décliné différemment selon le domaine d'exercice d'un mandat politique. La formulation proposée est beaucoup plus claire.

De deontologische code moet voor alle openbare mandatarissen dezelfde blijven. Het is niet de bedoeling dat die op verschillende manieren wordt toegepast, afhankelijk van het beleidsdomein waarin een mandaat wordt uitgeoefend. De voorgestelde formulering is veel duidelijker

Amendement n° 50**Amendement nr. 50**

Bernard CLERFAYT (FR)

*Recommandation n° 23**Aanbeveling nr. 23*

Dans la deuxième phrase, supprimer les mots «par les mandataires des SISF».

In de tweede zin de woorden "door de mandatarissen van de OVM's" schrappen.

JUSTIFICATION

VERANTWOORDING

Le code de déontologie s'applique à tous. Si des sanctions devaient être prévues, elles devront s'appliquer à tous les mandataires publics».

De deontologische code geldt voor iedereen. Indien in sancties wordt voorzien, moeten die voor alle openbare mandatarissen gelden.

Amendement n° 51		Amendement nr. 51	
Bernard CLERFAYT (FR)			
Recommandation n° 24		Aanbeveling nr. 24	
Dans la première phrase, ajouter le mot «les» après le mot «compris».		In de eerste zin het woord „de” toevoegen na het woord „met inbegrip van”.	
JUSTIFICATION		VERANTWOORDING	
S’exprimer en bon français facilite la compréhension mutuelle et la précipitation des travaux ne peut justifier de massacrer la langue.		Een correct taalgebruik bevordert de wederzijdse verstaanbaarheid. De haast waarmee te werk is gegaan, mag geen rechtvaardiging zijn voor slordig taalgebruik.	
Amendement n° 52		Amendement nr. 52	
Bernard CLERFAYT (FR)			
Recommandation n° 25		Aanbeveling nr. 25	
Faire précéder la recommandation par ce qui suit:		De aanbeveling laten voorafgaan door de volgende tekst:	
«25. Le Parlement a constaté que le président du foyer anderlechtois s’est approprié des ressources à son bénéfice, avec le concours du conseil d’administration, à charge de l’institution en s’octroyant un bureau lui permettant de recevoir des locataires ou candidats-locataires, alors que cette mission relève des missions opérationnelles des agents de l’institution ainsi qu’un assistant à mi-temps, dont les missions n’ont jamais été clarifiées ni définies et une secrétaire à temps-plein qui veillait à ses intérêts politiques.».		“25. Het parlement heeft vastgesteld dat de voorzitter van de Anderlechtse Haard zich, met de medewerking van de raad van bestuur, middelen van de instelling heeft toegeëigend ten voordele van zichzelf. Zo beschikte hij over een eigen kantoor om huurders en kandidaat-huurders te ontvangen, hoewel die opdracht tot de operationele taken van het personeel van de instelling behoort. Daarnaast beschikte hij over een halftijdse medewerker, wiens taken nooit duidelijk zijn omschreven, en over een voltijdse secretaresse, die zijn politieke belangen behartigde.”.	
JUSTIFICATION		VERANTWOORDING	
La justification sera donnée en séance.		De toelichting zal ter zitting worden gegeven.	
Amendement n° 53		Amendement nr. 53	
Bernard CLERFAYT (FR)			
Recommandation n° 25		Aanbeveling nr. 25	
Compléter la recommandation par la phrase suivante: «En particulier, refuser que le président, le vice-président ou tout autre membre du conseil d’administration dispose d’un bureau personnel et d’assistant ou de secrétaire à charge de l’institution.».		De aanbeveling aanvullen met de volgende zin: „Met name moet worden geweigerd dat de voorzitter, de ondervoorzitter of enig ander lid van de raad van bestuur beschikt over een eigen kantoor en een assistent of secretaris die ten laste komt van de instelling.”.	

JUSTIFICATION C'est toujours plus clair en nommant les choses. Amendement n° 54	VERANTWOORDING het is altijd duidelijker als je de dingen bij hun naam noemt. Amendement nr. 54
Bernard CLERFAYT (FR)	
Recommandation n° 27 (nouvelle) Ajouter une nouvelle recommandation, rédigée comme suit: «27. Le Parlement recommande d'élargir le périmètre des audits organisationnels des SISP réalisés par la SLRB en demandant aux auditeurs d'examiner des processus supplémentaires, et notamment les procédures d'attribution, de mutation et de transfert ainsi que le traitement des plaintes introduites par les locataires et les candidats locataires.». JUSTIFICATION La justification sera donnée en séance. Amendement n° 55	Aanbeveling nr. 27 (nieuw) Een nieuwe aanbeveling toevoegen, luidende: “27. Het parlement beveelt aan om de reikwijdte van de door de BGHM uitgevoerde organisatorische audits van de OVM's uit te breiden door de auditeurs te vragen bijkomende processen te onderzoeken, in het bijzonder de procedures inzake toewijzing, mutatie en overplaatsing, alsook de behandeling van de klachten die door huurders en kandidaat-huurders zijn ingediend.”. VERANTWOORDING De toelichting zal ter zitting worden gegeven. Amendement nr. 55
Françoise DE SMEDT (PTB), Francis DAGRIN (PTB), Mehdi TALBI (PTB), Petya OBOLENSKY (PTB), Jan BUSSELEN (PVDA)	
Recommandation 27 (nouvelle) Ajouter un nouveau passage «Agir sur les causes structurelles de la pression exercée sur les attributions» comprenant une nouvelle recommandation, rédigé comme suit: «Agir sur les causes structurelles de la pression exercée sur les attributions 27. Le Parlement recommande de poursuivre et d'amplifier les politiques de construction, d'acquisition et de rénovation du parc de logements sociaux, en veillant à une meilleure adéquation entre les caractéristiques des logements produits et les besoins réels des ménages, afin de réduire durablement la pression exercée sur les mécanismes d'attribution.». JUSTIFICATION La commission constate que les irrégularités relevées au	Aanbeveling 27 (nieuw) Een nieuw onderdeel “De structurele oorzaken van de druk bij toewijzingen aanpakken” toevoegen met een nieuwe aanbeveling, die luidt als volgt: “De structurele oorzaken van de druk bij toewijzingen aanpakken 27. De commissie beveelt aan om het beleid voor de bouw, aankoop en renovatie van sociale woningen voort te zetten en te versterken en er daarbij voor te zorgen dat de kenmerken van de woningen beter afgestemd zijn op de werkelijke behoeften van de gezinnen teneinde de druk op de toewijzingsmechanismen blijvend te verminderen.”. VERANTWOORDING De commissie stelt vast dat de aan het licht gebrachte onregelmatigheden bij de Anderlechtse Haard niet los gezien

Foyer anderlechtsois ne peuvent être analysées indépendamment de la pénurie structurelle de logements sociaux et abordables en Région de Bruxelles-Capitale.

Cette pénurie résulte à la fois d'un nombre insuffisant de logements disponibles, de l'absence d'encadrement contraignant des loyers sur le marché locatif privé, d'une inadéquation entre l'offre et les besoins des ménages – notamment pour les familles nombreuses – ainsi que de la vétusté d'une partie importante du parc immobilier, qui réduit le nombre de logements effectivement attribuables.

La commission souligne également que l'augmentation constante du nombre de ménages inscrits sur les listes d'attente, ainsi que la multiplication des demandes bénéficiant d'un régime prioritaire ou dérogatoire, accentuent la pression sur les procédures d'attribution.

Amendement n° 56

kunnen worden van het structurele tekort aan sociale en betaalbare woningen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Dat tekort is te wijten aan het te lage aantal beschikbare woningen, het gebrek aan een bindende regulering van de huurprijzen op de private huurmarkt, het feit dat het aanbod niet is afgestemd op de behoeften van de gezinnen en dan vooral de kroostrijke gezinnen en de verouderde staat van een groot deel van het woningenbestand, waardoor het aantal daadwerkelijk toewijsbare woningen beperkt is.

De commissie benadrukt ook dat de aanhoudende toename van het aantal gezinnen op de wachtlijsten, samen met het stijgende aantal aanvragen die in aanmerking komen voor een voorrangregeling of een afwijking, de druk op de toewijzingsprocedures vergroten.

Amendement nr. 56

Françoise DE SMEDT (PTB), Francis DAGRIN (PTB), Mehdi TALBI (PTB), Petya OBOLENSKY (PTB), Jan BUSSELEN (PVDA)

Recommandation 28 (nouvelle)

Ajouter un nouveau passage «Encadrer les dépenses et instaurer une véritable politique budgétaire» comprenant une nouvelle recommandation, rédigé comme suit:

«Encadrer les dépenses et instaurer une véritable politique budgétaire

28. Le Parlement recommande que chaque SISP adopte annuellement des enveloppes budgétaires par catégorie de dépenses, notamment pour la communication, la consultation, les frais de représentation, les événements et les réunions.

Une période de prudence budgétaire devrait être instaurée durant les périodes électorales, impliquant un contrôle renforcé des dépenses de communication et de représentation.

L'exécution de ces budgets devrait faire l'objet d'un suivi régulier au moyen de tableaux de bord standardisés présentés au conseil d'administration et transmis à la SLRB.

Ces mesures visent à renforcer la transparence, améliorer la maîtrise des dépenses et permettre la détection rapide des dérives budgétaires.».

JUSTIFICATION

L'explosion des dépenses en communication au sein du Foyer anderlechtsois, passées de 500 euros en 2023 à près

Aanbeveling 28 (nieuw)

Een nieuw onderdeel “De uitgaven reguleren en een volwaardig begrotingsbeleid invoeren” toevoegen met een nieuwe aanbeveling, die luidt als volgt:

“De uitgaven reguleren en een volwaardig begrotingsbeleid invoeren

28. Het Parlement beveelt aan dat elke OVM jaarlijks budgetten vaststelt voor elke categorie van uitgaven, waaronder de uitgaven voor communicatie, consultancy, representatiekosten, evenementen en vergaderingen.

Tijdens verkiezingsperiodes dient een periode van budgettaire behoedzaamheid te worden ingebouwd, waarbij de communicatie- en representatie-uitgaven strenger zullen worden gecontroleerd.

De uitvoering van die begrotingen dient regelmatig te worden opgevolgd aan de hand van gestandaardiseerde boardtabellen die worden voorgelegd aan de raad van bestuur en doorgestuurd naar de BGHM.

Deze maatregelen zijn bedoeld om de transparantie te versterken, de uitgaven beter onder controle te houden en budgettaire ontsporingen snel te ontdekken.”.

VERANTWOORDING

Tijdens de hoorzittingen is meermaals ter sprake gekomen

de 195.000 euros en 2024 (année électorale), a été à maintes fois relevée lors des auditions.

Dans un cadre de refinancement structurel de la SLRB et des SISP pour leurs besoins, chaque société devrait être tenue d'adopter des enveloppes budgétaires annuelles par catégorie de dépenses, notamment en matière de communication, de consultance, de frais de représentation, de réunions ou d'événements. En période électorale établir une «période de prudence» où il y a un contrôle très strict.

L'exécution de ces budgets devrait faire l'objet d'un suivi régulier au moyen de tableaux de bord normalisés soumis au conseil d'administration et, le cas échéant, à la SLRB. Une telle approche permettrait de renforcer la transparence de la gestion, d'améliorer la prévisibilité des dépenses et de détecter plus rapidement les dérives budgétaires.

Amendement n° 57

dat de uitgaven van de Anderlechtse Haard voor communicatie explosief zijn gestegen van 500 euro in 2023 tot bijna 195.000 euro in 2024 (verkiezingsjaar). Met het oog op een structurele herfinanciering van de BGHM en de OVM's om aan hun behoeften te kunnen voldoen, zou elke huisvestingsmaatschappij verplicht moeten worden om jaarlijks budgetten vast te stellen voor elke categorie van uitgaven, waaronder communicatie, consultancy, representatiekosten, vergaderingen en evenementen. In verkiezingsperiodes zou dan een "periode van behoedzaamheid" gelden, waarop zeer streng wordt gecontroleerd.

De uitvoering van die begrotingen dient regelmatig te worden opgevolgd aan de hand van gestandaardiseerde boardtabellen die aan de raad van bestuur en zo nodig aan de BGHM worden voorgelegd. Een dergelijke aanpak moet leiden tot een transparanter beheer en beter voorspelbare uitgaven en moet het mogelijk maken om budgettaire ontsporingen sneller aan het licht te brengen.

Amendement nr. 57

Françoise DE SMEDT (PTB), Francis DAGRIN (PTB), Mehdi TALBI (PTB), Petya OBOLENSKY (PTB), Jan BUSSELEN (PVDA)

Recommandation 29 (nouvelle)

Ajouter un nouveau passage «Réinternaliser les services de proximité» comprenant une nouvelle recommandation, rédigé comme suit:

«Réinternaliser les services de proximité

29. Le Parlement recommande la mise en œuvre d'une politique progressive de réinternalisation des missions directement liées au service aux locataires.

Les SISP devraient renforcer leurs équipes techniques, administratives et sociales afin de limiter le recours à la sous-traitance lorsque celui-ci n'est pas justifié par des impératifs objectifs d'efficacité ou de spécialisation.

Cette orientation permettrait d'améliorer la qualité du service, de réduire les délais d'intervention, de préserver les compétences au sein des organismes publics et de mieux maîtriser les coûts.».

JUSTIFICATION

Comme les auditions de la commission en ont souligné le besoin, les SISP devraient renforcer leurs équipes techniques, administratives et sociales afin de réduire leur dépendance à la sous-traitance lorsque celle-ci ne se justifie

Aanbeveling 29 (nieuw)

Een nieuw onderdeel “Opnieuw zelf instaan voor de nabijheidsdiensten” toevoegen met een nieuwe aanbeveling, die luidt als volgt:

“Opnieuw zelf instaan voor de nabijheidsdiensten

29. Het Parlement beveelt aan om geleidelijk opnieuw zelf in te staan voor de opdrachten die rechtstreeks verband houden met de dienstverlening aan de huurders.

De OVM's dienen hun technische, administratieve en sociale teams te versterken om minder een beroep te moeten doen op onderaannemers, wanneer dat niet kan worden verantwoord op basis van objectieve vereisten die verband houden met efficiëntie of specialisatie.

Een dergelijke koers zou toelaten om de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren, de responstijden in te korten, de openbare instellingen aanhoudend te laten beschikken over eigen knowhow en de kosten beter onder controle te houden.”.

VERANTWOORDING

Tijdens de hoorzittingen van de commissie is benadrukt dat het voor de OVM's nodig is om hun technische, administratieve en sociale teams te versterken, zodat zij minder aangewezen zijn op onderaannemers, wanneer dat niet kan worden verantwoord op basis van objectieve redenen die

pas par des considérations objectives d'efficacité ou de spécialisation.

Une telle orientation permettrait d'améliorer la qualité du service rendu, de réduire les délais d'intervention, de préserver les compétences au sein des organismes publics et de garantir une meilleure maîtrise des coûts.

Amendement n° 58

verband houden met efficiëntie of specialisatie.

Een dergelijke koers zou toelaten om de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren, de responstijden in te korten, de openbare instellingen aanhoudend te laten beschikken over eigen knowhow en de kosten beter onder controle te houden.

Amendement nr. 58

Françoise DE SMEDT (PTB), Francis DAGRIN (PTB), Mehdi TALBI (PTB), Petya OBOLENSKY (PTB), Jan BUSSELEN (PVDA)

Recommandation 30 (nouvelle)

Ajouter un nouveau passage «Associer davantage la société civile à la gouvernance» comprenant une nouvelle recommandation, rédigé comme suit:

«Associer davantage la société civile à la gouvernance

30. Le Parlement recommande d'institutionnaliser une concertation régulière entre les SISF, les représentants des locataires et les organisations de la société civile actives dans le secteur du logement.».

JUSTIFICATION

Cette participation contribuerait à renforcer la transparence de la gouvernance, la qualité des décisions et leur légitimité.

Amendement n° 59

Aanbeveling 30 (nieuw)

Een nieuw onderdeel “Het maatschappelijk middenveld nauwer bij het bestuur betrekken” toevoegen met een nieuwe aanbeveling, die luidt als volgt:

“Het maatschappelijk middenveld nauwer bij het bestuur betrekken

30. Het Parlement beveelt aan om regelmatig officieel overleg te organiseren tussen de OVM's, vertegenwoordigers van de huurders en organisaties van het maatschappelijk middenveld die actief zijn in de sociale huisvestingssector.”.

VERANTWOORDING

Een dergelijke vorm van inspraak zou helpen om het bestuur transparanter en de genomen beslissingen kwalitatiever en legitiemer te maken.

Amendement nr. 59

Françoise DE SMEDT (PTB), Francis DAGRIN (PTB), Mehdi TALBI (PTB), Petya OBOLENSKY (PTB), Jan BUSSELEN (PVDA)

Recommandation 31 (nouvelle)

Ajouter un nouveau passage «Renforcer les moyens des Conseils consultatifs des locataires» comprenant une nouvelle recommandation, rédigé comme suit:

«Renforcer les moyens des Conseils consultatifs des locataires

31. Le Parlement recommande de renforcer les moyens humains et matériels des Conseils consultatifs des locataires (CoCoLo).

Aanbeveling 31 (nieuw)

Een nieuw onderdeel “De middelen van de adviesraden van de huurders versterken” toevoegen met een nieuwe aanbeveling, die luidt als volgt:

“De middelen van de adviesraden van de huurders versterken

31. Het Parlement beveelt aan om de personele en materiële middelen van de adviesraden van de huurders te versterken.

Chaque CoCoLo devrait notamment pouvoir bénéficier d'un permanent chargé d'assurer le fonctionnement de l'instance, le suivi des dossiers, l'accompagnement des représentants des locataires et l'exercice d'une mission de veille sur le fonctionnement de la SISF.».

JUSTIFICATION

Le renforcement des moyens des CoCoLo permettra d'assurer une participation effective des locataires, d'améliorer la transparence de la gouvernance des SISF et de renforcer le contrôle citoyen sur leur gestion.

Amendement n° 60

Elke adviesraad dient onder meer te beschikken over een vaste medewerker die verantwoordelijk is voor de werking van de instantie, de opvolging van de dossiers, de begeleiding van de vertegenwoordigers van de huurders en toezicht houdt op de werking van de OVM's.".

VERANTWOORDING

Een versterking van de middelen van de adviesraden van de huurders moet helpen om de huurders daadwerkelijk inspraak te geven, het bestuur van de OVM's transparanter te maken en de burger meer controle te geven over het beheer ervan.

Amendement nr. 60

Françoise DE SMEDT (PTB), Francis DAGRIN (PTB), Mehdi TALBI (PTB), Petya OBOLENSKY (PTB), Jan BUSSELEN (PVDA)

Recommandation 32 (nouvelle)

Ajouter un nouveau passage «Renforcer le pluralisme au sein de la SLRB» comprenant une nouvelle recommandation, rédigé comme suit:

«Renforcer le pluralisme au sein de la SLRB

32. Le Parlement recommande de renforcer le pluralisme au sein du conseil d'administration de la Société du Logement de la Région de Bruxelles-Capitale en y assurant une représentation de l'opposition parlementaire ainsi que des représentants des travailleurs.».

JUSTIFICATION

Un conseil d'administration davantage pluraliste favorise une meilleure transparence des décisions, renforce le contrôle démocratique et permet une meilleure prise en compte des réalités du terrain grâce à la représentation des travailleurs via les principaux syndicats.

Amendement n° 61

Aanbeveling 32 (nieuw)

Een nieuw onderdeel “Het pluralisme binnen de BGHM vergroten” toevoegen met een nieuwe aanbeveling, die luidt als volgt:

“Het pluralisme binnen de BGHM vergroten

32. Het Parlement beveelt aan om het pluralisme binnen de raad van bestuur van de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij te vergroten door er een vertegenwoordiging van de parlementaire oppositie en vertegenwoordigers van de werknemers deel van te laten uitmaken.”.

VERANTWOORDING

Een pluralistischere samenstelling van de raad van bestuur is bevorderlijk voor de transparantie van de besluitvorming, versterkt de democratische controle en maakt het mogelijk om beter rekening te houden met de toestand in de praktijk dankzij de vertegenwoordiging van de werknemers via de belangrijkste vakbonden.

Amendement nr. 61

Françoise DE SMEDT (PTB), Francis DAGRIN (PTB), Mehdi TALBI (PTB), Petya OBOLENSKY (PTB), Jan BUSSELEN (PVDA)

Recommandation 33 (nouvelle)

Ajouter un nouveau passage «Renforcer le contrôle des marchés publics» comprenant une nouvelle recommandation, rédigé comme suit:

«Renforcer le contrôle des marchés publics

Aanbeveling 33 (nieuw)

Een nieuw onderdeel “De controle op overheidsopdrachten versterken” toevoegen met een nieuwe aanbeveling, die luidt als volgt:

“De controle op overheidsopdrachten versterken

33. Le Parlement recommande que l'ensemble des recommandations formulées par les audits soient mises en œuvre de manière obligatoire, notamment:

- la mise en concurrence systématique des marchés conformément à la législation;
- le renforcement des procédures de validation des commandes et de réception des prestations;
- l'amélioration de l'analyse financière préalable des dépenses;
- la formation continue des agents chargés des marchés publics;
- le renforcement des dispositifs internes de contrôle et de prévention des pratiques abusives;
- un suivi régulier par la SLRB de la mise en œuvre de ces recommandations.

Ces mesures doivent garantir une utilisation rigoureuse des fonds publics et le respect des principes de transparence, d'égalité de traitement et de bonne administration.».

JUSTIFICATION

Les auditions et les audits ont mis en évidence de graves insuffisances dans la gestion des marchés publics du Foyer Anderlechtse, notamment en matière de mise en concurrence, de validation des prestations, de recours aux procédures d'urgence et de suivi financier.

Amendement n° 62

33. het Parlement beveelt aan om alle aanbevelingen van de audits verplicht te laten uitvoeren, waaronder:

- het stelselmatig organiseren van een inmededingingstelling voor opdrachten overeenkomstig de wetgeving;
- de versterking van de procedures voor de goedkeuring van bestellingen en de oplevering van de verleende diensten;
- de verbetering van de voorafgaande financiële analyse van de uitgaven;
- een permanente vorming voor de medewerkers die verantwoordelijk zijn voor de overheidsopdrachten;
- de versterking van de interne systemen voor controle en het voorkomen van wanpraktijken;
- een regelmatige follow-up van de uitvoering van de aanbevelingen door de BGHM.

Deze maatregelen moeten ervoor zorgen dat nauwgezet wordt omgesprongen met de overheidsmiddelen en dat de beginselen inzake transparantie, gelijke behandeling en goed bestuur worden nageleefd.“.

VERANTWOORDING

De hoorzittingen en de audits hebben ernstige tekortkomingen in het beheer van de overheidsopdrachten van de Anderlechtse Haard aan het licht gebracht, in het bijzonder wat de inmededingingstelling, de goedkeuring van de verleende diensten, het gebruik van spoedprocedures en de financiële follow-up betreft.

Amendement nr. 62

Françoise DE SMEDT (PTB), Francis DAGRIN (PTB), Mehdi TALBI (PTB), Petya OBOLENSKY (PTB), Jan BUSSELEN (PVDA)

Recommandation 34 (nouvelle)

Ajouter un nouveau passage «Interdiction de mise en place de comités de dérogation» comprenant une nouvelle recommandation, rédigé comme suit:

«Interdiction de mise en place de comités de dérogation

34. Le Parlement recommande la suppression des comités de dérogation. Les décisions dérogatoires devraient relever exclusivement du comité de gestion, qui serait tenu de les

Aanbeveling 34 (nieuw)

Een nieuw onderdeel “De oprichting van afwijkingscomités verbieden” toevoegen met een nieuwe aanbeveling, die luidt als volgt:

“De oprichting van afwijkingscomités verbieden

34. Het Parlement beveelt aan om de afwijkingscomités af te schaffen. Beslissingen om afwijkingen toe te staan vallen uitsluitend onder de bevoegdheid van het beheerscomité,

motiver sur la base de critères objectifs, transparents et préalablement publiés, soumis à un contrôle systématique.

Le Parlement rappelle que l'attribution d'un logement social est une décision administrative qui doit exclusivement reposer sur les critères fixés par la réglementation.

En conséquence, toute intervention de mandataires politiques dans le traitement de dossiers individuels doit être interdite. Les élus ne devraient intervenir ni dans l'instruction des demandes, ni dans les enquêtes sociales, ni dans l'appréciation des situations individuelles.».

JUSTIFICATION

L'attribution d'un logement social est une décision administrative qui doit respecter les principes de légalité, d'égalité de traitement, d'impartialité et de transparence. Le présent amendement vise à simplifier les procédures en confiant les décisions dérogatoires au seul comité de gestion, avec une motivation obligatoire, des critères objectifs et publiés, ainsi qu'un contrôle systématique.

Il rappelle également que les mandataires politiques ne doivent intervenir à aucun stade du traitement des dossiers individuels, afin de garantir l'indépendance de la décision administrative, la protection des travailleurs sociaux et l'égalité de traitement des demandeurs.

dat die verplicht dient te onderbouwen op basis van objectieve, transparante en vooraf bekendgemaakte criteria, waarbij stelselmatig wordt gecontroleerd.

Het Parlement benadrukt dat de toewijzing van een sociale woning een administratieve beslissing is die enkel en alleen gebaseerd mag zijn op reglementair vastgelegde criteria.

Bijgevolg moet elke inmenging van politieke mandatarissen in de behandeling van individuele dossiers worden verboden. Verkozenen mogen zich niet bemoeien met de behandeling van aanvragen, sociale onderzoeken en de beoordeling van individuele situaties.”.

VERANTWOORDING

De toewijzing van een sociale woning is een administratieve beslissing die moet voldoen aan de beginselen inzake wetmatigheid, gelijke behandeling, onpartijdigheid en transparantie. Dit amendement strekt ertoe de procedures te vereenvoudigen door alleen het beheerscomité te laten beslissen over afwijkingen en daaraan een verplichte motivering, objectieve en openbaar gemaakte criteria en een stelselmatige controle te koppelen.

Het benadrukt ook dat politieke mandatarissen zich in geen enkel stadium van de behandeling van individuele dossiers mogen mengen teneinde de onafhankelijkheid van de administratieve besluitvorming, de bescherming van de maatschappelijk werkers en de gelijke behandeling van de aanvragers te waarborgen.